

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ ΣΤΟ ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ

«Κύρωση και εφαρμογή της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών κατά του Διεθνικού Οργανωμένου Εγκλήματος και των τριών πρωτοκόλλων αυτής και συναφείς διατάξεις»

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ – ΕΠΙΦΥΛΑΞΕΙΣ

Στη «Σύμβαση για την καταπολέμηση του Διεθνικού Οργανωμένου Εγκλήματος»

Όπως αναφέρεται και στο άρθρο 1 της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών κατά του Διασυνοριακού Οργανωμένου Εγκλήματος, αντικείμενο της Σύμβασης είναι η προαγωγή της συνεργασίας για την πιο αποτελεσματική πρόληψη και καταπολέμηση του διεθνικού οργανωμένου εγκλήματος. Ο έλληνας νομοθέτης έχει καλύψει τα περισσότερα από τα ζητήματα που θέτει η Σύμβαση. Ειδικότερα, έχει ποινικοποιήσει τη συμμετοχή σε οργανωμένη εγκληματική ομάδα (ν. 2928/2001) έχοντας λάβει ήδη από τότε υπόψη του τις επιταγές της Σύμβασης του Πατέρμο (βλ. σχετική εισηγητική έκθεση ΚΝοΒ τ. 49, σελ. 1726, 1731, 1733), καθόσον αφορά στη νομιμοποίηση προϊόντων εγκλήματος, τη διαφθορά και την παρακώλυση της δικαιοσύνης (άρθρα 5, 6, 8 και 23 της Σύμβασης σε συνδυασμό με το άρθρο 3 «πεδίο εφαρμογής»). Η ίδια η Σύμβαση έχει περιχαρακώσει το πεδίο εφαρμογής της στο Διεθνικό Οργανωμένο Έγκλημα, σε κάθε περίπτωση ωστόσο σύμφωνα με τα άρθρα 3 παρ. 1 εδ. α' και 34 παρ. 2 τα αδικήματα που θεσπίζονται σύμφωνα με τα άρθρα 5, 6, 8 και 23 της Σύμβασης (συμμετοχή σε οργανωμένη εγκληματική ομάδα, νομιμοποίηση προϊόντων εγκλήματος, διαφθορά και παρακώλυση της δικαιοσύνης) πρέπει να θεσπιστούν στο εσωτερικό δίκαιο κάθε κράτους μέρους ανεξάρτητα από τη διασυνοριακή φύση τους ή την εμπλοκή οργανωμένης εγκληματικής ομάδας, με εξαίρεση το άρθρο 5 (συμμετοχή σε οργανωμένη εγκληματική ομάδα) στο μέτρο που αυτό απαιτεί την εμπλοκή οργανωμένης εγκληματικής ομάδας.

Σε κάθε λοιπόν περίπτωση η Σύμβαση του Πατέρμο αποτελεί μια ολοκληρωμένη νομική βάση για την προαγωγή της συνεργασίας των κρατών μερών για την πρόληψη και καταπολέμηση του διεθνικού οργανωμένου εγκλήματος.

Παρακάτω εξετάζεται κατ' άρθρο η Σύμβαση σε σχέση με την ελληνική έννομη τάξη.

Άρθρο 2: Στο άρθρο 2 της Σύμβασης, στην έννοια της οργανωμένης εγκληματικής ομάδας, ο πορισμός άμεσου ή έμμεσου οικονομικού ή άλλου υλικού οφέλους αποτελεί ουσιώδες στοιχείο της έννοιας αυτής, όπως επαναλαμβάνεται και στο άρθρο 5 παρ. 1 (α) i. Στην ελληνική έννομη τάξη η επιδίωξη οικονομικού ή άλλου υλικού οφέλους συνιστά επιβαρυντική περίπτωση (άρθρο 187 παρ. 4 εδ. α). Ο έλληνας νομοθέτης κατά τη σύνταξη του ν. 2928/2001 έλαβε υπόψη του και το αναφέρει ρητά, τα όσα σχετικά προβλέπει η Σύμβαση του Πατέρμο για την ποινικοποίηση της συμμετοχής σε εγκληματική οργάνωση και όπως αναφέρει ειδικά «Οι προτεινόμενες ρυθμίσεις επεκτάθηκαν σε κάθε είδους οργανωμένη εγκληματικότητα,

εγκληματικότητα δηλαδή προερχόμενη από εγκληματικές οργανώσεις, με όποιο όνομα και αν είναι αυτές γνωστές και ανεξάρτητα από τους ποικίλους στόχους που μπορεί να προωθούν. Κοινωνική απαξία έχουν οι εγκληματικές πράξεις τους, όχι κατ' ανάγκη οι στόχοι».

Επίσης, το άρθρο 2 (α) της Σύμβασης αναφέρεται σε ομάδα που ενεργεί με κοινό σκοπό τέλεσης ενός ή περισσότερων σοβαρών εγκλημάτων, δηλαδή ο σκοπός της τέλεσης θα πρέπει να αποδίδεται στη δράση των προσώπων που απαρτίζουν την οργάνωση και όχι μόνο στο πρόσωπο που εντάσσεται ως μέλος της (βλ. και το άρθρο 5 παρ. 1 (α) (ii) της Σύμβασης που αναφέρεται στη γνώση του δράστη ως προς τους σκοπούς και την εγκληματική δράση της οργάνωσης). Θα πρέπει, λοιπόν, να τροποποιηθεί το άρθρο 187 παρ. 1 ΠΚ και η φράση «και επιδιώκει» να αντικατασταθεί με τη φράση «που επιδιώκει» (βλ. και *Ελισάβετ Συμεωνίδου – Καστανίδου*, «Ο ν. 2928/2001 για την προστασία του πολίτη από αξιόποινες πράξεις εγκληματικών οργανώσεων, Ποιν. Δικ. 7/2001, σελ. 695 και υποσημείωση 6 όπου αναφέρεται σε σχετική συζήτηση στη Βουλή παραπέμποντας στα σχετικά και στην εισήγηση της Α. Ψαρούδα-Μπενάκη).

Στο δεύτερο εδάφιο συναντάται η έννοια «σοβαρό έγκλημα» με την οποία, όπως αναφέρεται στη Σύμβαση (άρθρο 2), νοείται συμπεριφορά η οποία συνιστά αδίκημα που τιμωρείται με το ανώτατο όριο της στερητικής της ελευθερίας ποινής που δεν μπορεί να είναι μικρότερο από τέσσερα έτη ή με αυστηρότερη ποινή. Η έννοια αυτή είναι ξένη στην ελληνική έννομη τάξη η οποία προϋποθέτει τη διάπραξη κακουργημάτων για την τιμωρία κάποιου ως μέλους εγκληματικής οργάνωσης. Τα κακουργήματα ωστόσο με ελάχιστο όριο ποινής ανώτερο των τεσσάρων ετών που προβλέπει η Σύμβαση, δηλαδή με αυστηρότερη ποινή, εντάσσονται σαφώς στην έννοια των «σοβαρών εγκλημάτων» της σύμβασης, εγκλημάτων δηλαδή που ενέχουν μιαν υψηλή απαξία.

Με τους λοιπούς όρους του άρθρου 2 της Σύμβασης δεν προκύπτει κάποιο πρόβλημα.

Άρθρο 3 : Στο άρθρο 3 της Σύμβασης ορίζεται το πεδίο εφαρμογής αυτής, όπως αναφέρεται και παραπάνω.

Άρθρο 4: Στο άρθρο 4 ορίζεται ότι τα κράτη εκπληρώνουν τις υποχρεώσεις τους από τη Σύμβαση με τρόπο συμβατό προς τις αρχές της κυριαρχίας, της ισότητας και της εδαφικής ακεραιότητας καθώς και της μη επέμβασης στις εσωτερικές υποθέσεις άλλων Κρατών.

Άρθρο 5: Το άρθρο 5 της Σύμβασης αναφέρεται στην υποχρέωση των κρατών μερών να ποινικοποιήσουν τη συμμετοχή σε οργανωμένη εγκληματική ομάδα. Η ελληνική νομοθεσία καλύπτει ήδη αυτή την υποχρέωση. Σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 187 του ελληνικού Ποινικού Κώδικα, όπως η διάταξη αυτή τροποποιήθηκε με το νόμο 2928/2001, τιμωρείται σε βαθμό κακουργήματος (κάθειρξη μέχρι δέκα ετών) η συγκρότηση εγκληματικής οργάνωσης ή η ένταξη σε αυτήν ως μέλους. Η εν λόγω οργάνωση πρέπει να αποτελείται από τουλάχιστον τρία πρόσωπα και να είναι δομημένη και με διαρκή δράση, τα δε μέλη της πρέπει να επιδιώκουν την τέλεση περισσότερων κακουργημάτων από εκείνα που αναφέρονται στην ως άνω διάταξη. Δεν είναι βέβαια αναγκαίο τα μέλη της οργάνωσης να

επιδιώκουν τον πορισμό υλικού ή άλλου οικονομικού οφέλους, η επιδίωξη όμως του οφέλους αυτού συνιστά επιβαρυντική περίπτωση. Επίσης δεν είναι αναγκαίο για την τιμώρηση της πράξης να έχουν τελεσθεί τα επιδιωκόμενα κακουργήματα, η μη τέλεσή τους ωστόσο συνιστά ελαφρυντική περίπτωση (παρ. 4). Έτσι το άρθρο 5 παρ.1 (α) εδ. ι της Σύμβασης καλύπτεται πλήρως από το άρθρο 187 παρ. 1 Π.Κ.

Και το άρθρο 5 παρ. 1 (α) εδ. ιι(α) της Σύμβασης καλύπτεται επίσης από το ισχύον δίκαιο. Αυτός που συμμετέχει στις εγκληματικές δραστηριότητες της οργάνωσης θα είναι κατά κανόνα και μέλος της οργάνωσης και θα τιμωρηθεί κατά συρροή τόσο για τη συμμετοχή του στην οργάνωση όσο και για κάθε επιμέρους έγκλημα που έχει τελέσει. Στην σπάνια περίπτωση που κάποιος συμμετέχει ενεργά σε εγκληματική δραστηριότητα της οργάνωσης χωρίς να είναι ήδη μέλος της, γνωρίζοντας είτε το σκοπό και τη γενική εγκληματική δραστηριότητα της οργάνωσης ή την πρόθεση της να τελέσει τα συγκεκριμένα αδικήματα, αυτός, πέραν της συμμετοχής του στο κάθε έγκλημα, στηρίζει παράλληλα τη δομή και τη λειτουργία της οργάνωσης και επομένως εκείνη τη στιγμή ουσιαστικά εντάσσεται στην εγκληματική αυτή ομάδα ως μέλος. Και το άρθρο 5 παρ. 1(α) εδ. ιι (α) της Σύμβασης καλύπτεται επομένως ήδη από το άρθρο 187 παρ. 1 ΠΚ.

Σχετικά με το εδάφιο ιι (β) της παραγράφου 1(α) του άρθρου 5 για την ενεργό συμμετοχή προσώπου σε άλλες δραστηριότητες της οργανωμένης εγκληματικής ομάδας γνωρίζοντας ότι η συμμετοχή του θα συνεισφέρει στην επίτευξη του εγκληματικού σκοπού, οι δραστηριότητες αυτές μπορούν να διακριθούν σε δύο κατηγορίες. Στην πρώτη ανήκουν πράξεις ενίσχυσης της συμμετοχής σε εγκληματική ομάδα, οι οποίες αντιμετωπίζονται με τις γενικές διατάξεις για τη συμμετοχική δράση. Όποιος λ.χ. πείθει άλλον να ενταχθεί σε εγκληματική ομάδα, αυτός αποτελεί ηθικό αυτουργό του εγκλήματος κατά το άρθρο 187 παρ. 1 ΠΚ και η πράξη του αντιμετωπίζεται επαρκώς κατά το ισχύον δίκαιο (άρθρο 46 παρ. 1 εδ. Α ΠΚ). Στη δεύτερη κατηγορία ανήκουν πράξεις που δε συνιστούν συμμετοχή σε πράξεις οι οποίες τυποποιούνται στο άρθρο 187 παρ. 1 ΠΚ, αλλά ενισχύουν τη λειτουργία της εγκληματικής οργάνωσης καθαυτήν. Εδώ εντάσσονται πράξεις χρηματοδότησης της εγκληματικής οργάνωσης ή πράξεις ενίσχυσής της με όπλα, πληροφορίες κλπ. Οι πράξεις αυτές είναι σήμερα αξιόποινες μόνον ως πράξεις συμμετοχής στα εγκλήματα που τελεί η εγκληματική οργάνωση, δεν μπορούν όμως να τιμωρηθούν όταν τα εγκλήματα αυτά δεν έχουν ακόμα τελεσθεί. Αντίθετα, οι ίδιες πράξεις τιμωρούνται όταν συναρτώνται με τη δράση τρομοκρατικών οργανώσεων, σύμφωνα με το άρθρο 187^Α παρ. 6 ΠΚ. Η διάταξη αυτή θα πρέπει να επεκταθεί και στο άρθρο 187 ΠΚ, με τέτοια ωστόσο διατύπωση ώστε να μπορεί να καλύψει και το εδάφιο (β) της παραγράφου 1 του άρθρου 5, που αφορά στις περιπτώσεις της οργάνωσης, διεύθυνσης, συνδρομής, υποκίνησης, διευκόλυνσης ή παροχής συμβουλών για την τέλεση σοβαρού εγκλήματος από προφανώς υπάρχουσα ήδη οργανωμένη εγκληματική ομάδα. Οι έννοιες της υποκίνησης, της συνδρομής και διευκόλυνσης ή παροχής συμβουλών για την τέλεση εγκλήματος (και όχι για τη συμμετοχή σε εγκληματική οργάνωση) καλύπτονται βέβαια από τις διατάξεις των άρθρων 46 και 47 Π.Κ. σχετικά με την ηθική αυτουργία και την άμεση και απλή συνέργεια, όταν όμως έχουν τελεστεί τα συγκεκριμένα εγκλήματα ή έχει γίνει έστω απόπειρά τους. Αντίθετα, όταν τα εγκλήματα δεν έχουν ακόμα τελεστεί, θα

πρέπει να τιμωρηθεί ο υπαίτιος γιατί συνεργάζεται με την οργάνωση, αναγνωρίζοντας την ύπαρξή της ως φορέα προσβολής της δημόσιας τάξης.

Άρθρα 6 και 7: Τα άρθρα 6 και 7 της Σύμβασης αναφέρονται στην υποχρέωση των κρατών μερών να ποινικοποιήσουν και να λάβουν μέτρα για τη νομιμοποίηση προϊόντων εγκλήματος. Το αξιόποινο της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες προβλεπόταν και ρυθμιζόταν αναλυτικά ήδη στο Νόμο 2331/1995, όπως τροποποιήθηκε με τον Νόμο 3424/2005, αλλά και τους Νόμους 3472/2006 και 3556/2007 και ήδη το Νόμο 3691/2008, με τον οποίο ενσωματώθηκαν στην ελληνική νομοθεσία οι Οδηγίες 2005/60/EK και 2006/70/EK. Οι διατάξεις του Νόμου αυτού καλύπτουν πλήρως όσα προβλέπει η προς κύρωση Σύμβαση. Ειδικότερα στο κεφάλαιο Α' του Ν. 3691/2008 καθορίζονται οι σκοποί, το αντικείμενο της νομοθετικής ρύθμισης, τα βασικά αδικήματα, οι ορισμοί και τα υπόχρεα πρόσωπα. Στο κεφάλαιο Β' καθορίζονται οι αρμόδιες αρχές και οι λοιποί φορείς οι οποίοι εποπτεύουν τα υπόχρεα πρόσωπα για την εφαρμογή των διατάξεων του νόμου αυτού. Με το άρθρο 7 συστήνεται Επιτροπή καταπολέμησης της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και χρηματοδότησης της τρομοκρατίας. Με το άρθρο 8, το Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών εξακολουθεί να αποτελεί την Κεντρική Συντονιστική Αρχή για την εφαρμογή των διατάξεων του νόμου αυτού, για την αξιολόγηση και ενίσχυση της αποτελεσματικότητας των μηχανισμών αντιμετώπισης των αδικημάτων της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, για το συντονισμό της δράσης των αρμόδιων αρχών και για τη διεθνή εκπροσώπηση της χώρας. Στο άρθρο 9 προβλέπεται η σύσταση στο Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών Επιτροπής Επεξεργασίας Στρατηγικής και Πολιτικών για την αντιμετώπιση του ξεπλύματος χρήματος και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας. Στο άρθρο 11 προβλέπεται η σύσταση Φορέα Διαβούλευσης του ιδιωτικού τομέα, ευαισθητοποιώντας και ενεργοποιώντας έτσι τα νομικά και φυσικά πρόσωπα, τα οποία οφείλουν να παρακολουθούν συναλλαγές και δραστηριότητες των πελατών τους για τον εντοπισμό ύποπτων περιπτώσεων. Στα κεφάλαια Γ' και Δ' καθορίζονται τα μέτρα και οι προϋποθέσεις εφαρμογής δέουσας επιμέλειας ως προς τον πελάτη και από τρίτα μέρη. Στο κεφάλαιο Ε' καθορίζονται οι υποχρεώσεις αναφοράς και η απαγόρευση γνωστοποίησης. Στο κεφάλαιο Η' καθορίζονται οι ποινικές και διοικητικές κυρώσεις, η κατάσχεση και δήμευση περιουσιακών στοιχείων και η ευθύνη νομικών προσώπων. Οι υπάρχοντες κανόνες φαίνονται επομένως κατά βάση επαρκείς για την αντιμετώπιση της νομιμοποίησης παράνομων εσόδων. Μια μόνο επέμβαση κρίνεται εν προκειμένω αναγκαία, η οποία αφορά στη διάταξη του άρθρου 187^A Ποινικού Κώδικα, όπου τυποποιείται η χρηματοδότηση της τρομοκρατίας, η οποία συναρτάται άμεσα με τη νομιμοποίηση εσόδων και η οποία πρέπει πλέον να περιγραφεί με μεγαλύτερη σαφήνεια, ώστε να καταστεί σαφές, ότι για τη στοιχειοθέτηση του αδικήματος αυτού δεν είναι αναγκαία η σύνδεση της χρηματοδότησης με συγκεκριμένη τρομοκρατική πράξη, σύμφωνα και με όσα απαιτεί η Διεθνής Σύμβαση για την Καταστολή της Χρηματοδότησης της Τρομοκρατίας του έτους 1999, που κυρώθηκε με τον Ν. 3034/2002.

Άρθρα 8 και 9: Τα άρθρα 8 και 9 της Σύμβασης αφορούν στην υποχρέωση ποινικοποίησης της διαφθοράς και στη λήψη των κατάλληλων μέτρων για την αντιμετώπισή της. Η Ελληνική Πολιτεία έχει ποινικοποιήσει τη διαφθορά και έχει λάβει πληθώρα νομοθετικών, διοικητικών και άλλων μέτρων. Συγκεκριμένα, η αντιμετώπιση της διαφθοράς στην ελληνική έννομη τάξη και ειδικότερα η ποινικοποίηση της άδικης αυτής πράξης ρυθμίζεται κυρίως στις διατάξεις του ειδικού μέρους του Ποινικού Κώδικα και ειδικότερα στα άρθρα 235, 236 και 237 Π.Κ. που προβλέπουν το αξιόποινο της ενεργητικής και παθητικής δωροδοκίας ημεδαπών δημοσίων υπαλλήλων, δικαστών και διαιτητών. Στις περιπτώσεις εφαρμογής των εν λόγω άρθρων δημεύονται τα δώρα ή η αξία τους (άρθρο 238 Π.Κ.). Επιπλέον, στο άρθρο 159 Π.Κ. τιμωρείται, επίσης, η ενεργητική και παθητική δωροδοκία βουλευτών, νομαρχιακών, δημοτικών ή κοινοτικών συμβούλων. Εξάλλου, στο ισχύον άρθρο 187 παρ. 2 ΠΚ τιμωρείται με ποινή φυλάκισης τουλάχιστον ενός έτους, όποιος με δωροδοκία δικαστικών λειτουργών, ανακριτικών ή δικαστικών υπαλλήλων, μαρτύρων, πραγματογνωμόνων και διερμηνέων επιχειρεί να ματαιώσει την αποκάλυψη ή δίωξη και τιμωρία των εγκλημάτων της παραγράφου 1 του συγκεκριμένου άρθρου.

Σχετικά με όσα προβλέπονται στο άρθρο 8 παρ. 2 της Συμβάσεως αναφορικά με τη διαφθορά αλλοδαπών δημόσιων υπαλλήλων ή υπαλλήλων διεθνών οργανισμών, στην ελληνική έννομη τάξη προβλέπονται τα εξής:

- Με το ν. 2656/1998 η Ελλάδα έχει κυρώσει τη «Σύμβαση για την καταπολέμηση της δωροδοκίας αλλοδαπών δημόσιων λειτουργών» του ΟΟΣΑ. Στο άρθρο δεύτερο του νόμου προβλέπεται το αξιόποινο της ενεργητικής δωροδοκίας αλλοδαπών δημόσιων λειτουργών κατά την άσκηση διεθνών επιχειρηματικών δραστηριοτήτων.
- Με το ν. 2802/2000 η Ελλάδα έχει κυρώσει τη «Σύμβαση περί καταπολεμήσεως της δωροδοκίας στην οποία ενέχονται υπάλληλοι των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων ή των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης». Στα άρθρα τρίτο και τέταρτο του νόμου εξομοιώνονται οι ανωτέρω υπάλληλοι με τους εγχώριους υπαλλήλους και λειτουργούς για τα αδικήματα της παθητικής και ενεργητικής δωροδοκίας.
- Με το ν. 2803/2000 η Ελλάδα έχει κυρώσει τη «Σύμβαση σχετικά με την προστασία των οικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων» και τα συναφή με αυτήν Πρωτόκολλα. Στο άρθρο τρίτο του νόμου τυποποιείται και πάλι το αδίκημα της ενεργητικής και παθητικής δωροδοκίας υπαλλήλων των ΕΚ ή άλλου κράτους μέλους, όταν ζημιώνονται τα οικονομικά συμφέροντα της Κοινότητας.
- Με το ν. 3560/2007 η Ελλάδα έχει κυρώσει τη «Σύμβαση ποινικού δικαίου για τη διαφθορά» και το Πρόσθετο σε αυτήν Πρωτόκολλο του Συμβουλίου της Ευρώπης. Στα άρθρα τρίτο και τέταρτο του νόμου προβλέπεται η εξομίωση όλων των υπαλλήλων, λειτουργών και βουλευτών των συμβαλλόμενων κρατών και των διεθνών οργανισμών στους οποίους η Ελλάδα είναι μέλος με τους εγχώριους υπαλλήλους, λειτουργούς και βουλευτές για την εφαρμογή των διατάξεων όπου τυποποιούνται τα αδικήματα της ενεργητικής και παθητικής δωροδοκίας. Εξάλλου στο άρθρο πέμπτο εισάγεται το αξιόποινο των πράξεων διαφθοράς στον ιδιωτικό τομέα και στο άρθρο έκτο το αδίκημα της προσφοράς για άσκηση επιρροής σε ιδιωτικούς ή ξένους υπαλλήλους.

- Με το ν. 3666/2008 η Ελλάδα έχει κυρώσει τη Σύμβαση του ΟΗΕ κατά της διαφθοράς. Στα άρθρα τέταρτο και πέμπτο του νόμου προβλέπεται η εξομοίωση όλων των υπαλλήλων, λειτουργών και βουλευτών των συμβαλλόμενων κρατών και των διεθνών οργανισμών, στους οποίους η Ελλάδα είναι μέλος, με τους εγχώριους υπαλλήλους, λειτουργούς και βουλευτές, για την εφαρμογή των διατάξεων όπου τυποποιούνται οι πράξεις των αδικημάτων της ενεργητικής και παθητικής δωροδοκίας.

Η θέσπιση ποινικών αδικημάτων «άλλων μορφών διαφθοράς» πλην των όσων προβλέπει η παράγραφος 1 του άρθρου 8 της Σύμβασης καλύπτεται από τα παραπάνω, καθώς και από τα άρθρα 11-12 του Ν. 5227/1931 «Περί Μεσαζόντων», σύμφωνα με τα οποία τιμωρείται σε βαθμό πλημμελήματος, μεταξύ άλλων, και η άσκηση επιρροής προκειμένου να συναφθεί με συγκεκριμένο αντισυμβαλλόμενο οποιαδήποτε σύμβαση με το Δημόσιο, ΝΠΔΔ ή ΟΤΑ.

Σχετικά με όσα προβλέπονται στο άρθρο 8 παρ. 3 της Σύμβασης αναφορικά με τη συμμετοχή, η ελληνική νομοθεσία τιμωρεί τις άδικες αυτές πράξεις με τις γενικές διατάξεις του Π.Κ. περί συμμετοχής και ειδικότερα τα άρθρα 45, 46, 47 Π.Κ.

Σχετικά, τέλος, με όσα αναφέρονται στο άρθρο 8 παρ. 4 της Σύμβασης, η έννοια του υπαλλήλου προβλέπεται στο άρθρο 13 εδ. α' του Γενικού Μέρους του Π.Κ., σύμφωνα με το οποίο «υπάλληλος είναι εκείνος στον οποίο νόμιμα έχει ανατεθεί, έστω και προσωρινά, η άσκηση υπηρεσίας δημόσιας, δημοτικής ή κοινοτικής ή άλλου νόμιμου προσώπου δημοσίου δικαίου». Επίσης, στο άρθρο 263Α Π.Κ. και αναφορικά με τα εγκλήματα σχετικά με την υπηρεσία (εν προκειμένω την παθητική και ενεργητική δωροδοκία υπαλλήλου) στην έννοια του υπαλλήλου εμπίπτουν και άλλες κατηγορίες προσώπων. Όπως προκύπτει από τα προαναφερθέντα, η Ελλάδα διαθέτει ένα επαρκές νομοθετικό οπλοστάσιο για την αντιμετώπιση των συγκεκριμένων εγκληματικών πράξεων.

Θα άξιζε, πάντως, να προστεθεί εν προκειμένω, ότι στην ελληνική έννομη τάξη, πλην των όσων αναφέρθηκαν προηγουμένως, υπάρχει και πλήθος άλλων νομοθετικών κειμένων που διασφαλίζουν την πρόληψη και αποτελεσματική καταστολή της διαφθοράς. Ειδικότερα, ισχύουν οι εξής διατάξεις:

- ν. 2605/1998 «Κύρωση της Σύμβασης για την ίδρυση Ευρωπαϊκής Αστυνομικής Υπηρεσίας (Σύμβαση EUROPOL) δυνάμει του άρθρου Κ.3 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση», Παράρτημα άρθρου 2 όπου εντάσσει στις μορφές της βαριάς εγκληματικότητας και τη δωροδοκία και Ν. 3294/2004 και Ν. 3002/2002 «Κύρωση του Πρωτοκόλλου που καταρτίστηκε βάσει του άρθρου 43 παράγραφος 1 της Σύμβασης για την ίδρυση Ευρωπαϊκής Αστυνομικής Υπηρεσίας για την τροποποίηση του άρθρου 2 και του Παραρτήματος της εν λόγω σύμβασης».
- Ν. 2713/1999 «Υπηρεσία Εσωτερικών Υποθέσεων Αστυνομίας, Αλλοδαποί κλπ» άρθρο 1, όπως τροποποιήθηκε με το Ν. 3103/2003. Στο άρθρο 1 «σύσταση και αποστολή», προβλέπεται ότι η υπηρεσία επιλαμβάνεται και των περιπτώσεων των άρθρων 235 και 236 Π.Κ. (ενεργητική και παθητική δωροδοκία).
- Ν. 2925/2001 «Οικονομική Συνεργασία Ευξείνου Πόντου: Καταπολέμηση του εγκλήματος». Στο άρθρο 1 αναφέρεται ότι τα

συμβαλλόμενα μέρη θα συνεργάζονται για την πρόληψη, καταστολή, διερεύνηση, αποκάλυψη εγκλημάτων και τη διεξαγωγή των σχετικών ανακρίσεων, όπου μεταξύ των διαφόρων εγκληματικών δράσεων αναφέρεται και αυτή της διαφθοράς.

- Ν. 2935/2001 «Προσωπικό Λιμενικού Σώματος και άλλες διατάξεις», άρθρα 49 έως 54 με τον οποίο συνιστάται γραφείο εσωτερικών υποθέσεων Υ.Ε.Ν. που επιλαμβάνεται και υποθέσεων διαφθοράς του προσωπικού του Λιμενικού Σώματος όλων των βαθμών, των πολιτικών υπαλλήλων του ΥΕΝ και των εποπτευόμενων νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου.
- Ν. 2957/2001 «Κύρωση της Σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης για θέματα Αστικού Δικαίου περί Διαφθοράς». Αποτελεί νομοθετικό μέτρο για την τιμωρία της διαφθοράς στο πλαίσιο που θέτει η σχετική πρωτοβουλία. Στο άρθρο 5 προβλέπεται ευθύνη του κράτους, βάσει της οποίας επιτρέπεται στα πρόσωπα που έχουν υποστεί ζημία εξαιτίας πράξης διαφθοράς δημοσίων λειτουργών κατά την άσκηση των καθηκόντων τους να αξιώσουν αποζημίωση από το κράτος ή τις αρμόδιες αρχές.
- Ν. 3023/2002 «Χρηματοδότηση κομμάτων – βουλευτών: Έσοδα, δαπάνες, έλεγχος», με το άρθρο 21 του οποίου θεσμοθετείται Επιτροπή Ελέγχου [Σχετικές υπουργικές αποφάσεις: (α) 5587/1996 «Επιτροπή Ελέγχου των οικονομικών των Κομμάτων, βουλευτών» (Η απόφαση διατηρήθηκε σε ισχύ με το άρθρο 157 της 1737/1997 Απ. Ολ. Βουλής ΦΕΚ Α 51), (β) 1429/2003 «Οργάνωση και λειτουργία της Επιτροπής Ελέγχου του άρθρου 21 του Ν. 3023/2002]. Η Επιτροπή του άρθρου 21 προβαίνει στον έλεγχο των οικονομικών των κομμάτων και των υποψήφιων βουλευτών και μπορεί να αναθέτει λογιστική ή οικονομική πραγματογνωμοσύνη ή άλλες ελεγκτικές πράξεις σε ορκωτούς λογιστές. Στο εδάφιο 5 του άρθρου 21 προβλέπεται η τιμωρία με ποινή φυλάκισης τουλάχιστον έξι μηνών εκείνου που παρεμποδίζει με οποιονδήποτε τρόπο το ελεγκτικό έργο και ιδίως αρνείται την παροχή στοιχείων στην Επιτροπή.
- Ν. 3074/2002 «Γενικός Επιθεωρητής Δημόσιας Διοίκησης. Αναβάθμιση του Σώματος Επιθεωρητών Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης και του Συντονιστικού Οργάνου Επιθεώρησης και Ελέγχου και άλλες διατάξεις»: Με το άρθρο 6 «ίδρυση – συγκρότηση», προβλέπεται ότι στις αρμοδιότητες του Σώματος Επιθεωρητών Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης είναι, μεταξύ άλλων και η διενέργεια επιθεωρήσεων, έκτακτων ελέγχων και ερευνών για την επισήμανση αδιαφανών διαδικασιών.
- Ν. 3090/2002 «Σύσταση Σώματος Επιθεώρησης και Ελέγχου των Καταστημάτων Κράτησης». Στο άρθρο 2 εδ. β' στην αποστολή του Σώματος Επιθεώρησης προβλέπεται και η διερεύνηση και διακρίβωση των εγκλημάτων που διώκονται αυτεπαγγέλτως και διαπράττονται στους χώρους κράτησης. Εν προκειμένω μπορεί να υπαχθεί και η περίπτωση της διαφθοράς.
- Ν. 3213/2003 «Δήλωση και έλεγχος περιουσιακής κατάστασης βουλευτών, δημοσίων λειτουργών και υπαλλήλων, ιδιοκτητών μέσων μαζικής ενημέρωσης και άλλων κατηγοριών προσώπων», όπως πρόσφατα τροποποιήθηκε.

- Ν. 3320/2005 «Ρυθμίσεις θεμάτων για το προσωπικό του Δημοσίου και των νομικών προσώπων του ευρύτερου δημόσιου τομέα και για τους Ο.Τ.Α.», με το άρθρο 12 παρ. 1, 2 και 3 εδ. γ' του οποίου προβλέπεται η ενημέρωση από τις αρμόδιες δικαστικές αρχές για τις δικαστικές αποφάσεις και τα βουλεύματα που εκδίδονται σε κάθε βαθμό δικαιοδοσίας και για τις ποινικές διώξεις που ασκούνται με κάθε μορφή συμμετοχής κατά υπαλλήλου, λειτουργού ή οργάνου των φορέων της παρ. 2α του άρθρου 1 ν. 3074/2002 για εγκλήματα περί την υπηρεσία, περί τα υπομνήματα, κατά της ιδιοκτησίας και κατά περιουσιακών δικαιωμάτων που στρέφονται κατά του δημοσίου και των άνω φορέων. Επίσης ο Γενικός Επιθεωρητής έχει δικαίωμα να ζητήσει από το δημόσιο να παρίσταται ως πολιτική αγωγή και να ασκεί όλα τα σχετικά δικαιώματα. Επίσης, ο Γενικός Επιθεωρητής, μετά από έγκριση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης μπορεί να συνεργάζεται με τις αρμόδιες υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των Διεθνών Οργανισμών, όπως του Ο.Ο.Σ.Α., του Συμβουλίου της Ευρώπης, των Ηνωμένων Εθνών και άλλων, με σκοπό τη μεταφορά τεχνογνωσίας και τη συμμετοχή σε δράσεις και προγράμματα ελέγχου της κακοδιοίκησης και περιορισμού της διαφθοράς.
- Ν. 3345/2005 «Οικονομικά θέματα Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων και ρύθμιση διοικητικών θεμάτων», με το άρθρο 14 παρ. 3 και 4 του οποίου προβλέπεται η δυνατότητα άρσης του τραπεζικού, χρηματιστηριακού και φορολογικού απορρήτου στο πλαίσιο των ελέγχων που διενεργούνται από τον Γενικό Επιθεωρητή, ή κατόπιν εντολής του από το Σώμα Επιθεωρητών - Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης και από τα ιδιαίτερα σώματα και υπηρεσίες επιθεώρησης και ελέγχου. Η άρση του απορρήτου είναι δυνατή και στο πλαίσιο του ελέγχου από τον Γενικό Επιθεωρητή των ετήσιων δηλώσεων οικονομικής κατάστασης των μελών των ιδιαίτερων σωμάτων επιθεώρησης και ελέγχου.
- Ν. 3528/2007 «Κύρωση του Κώδικα Κατάστασης Δημοσίων Πολιτικών Διοικητικών Υπαλλήλων και Υπαλλήλων ΝΠΔΔ», άρθρα 8, 28 και 107. Ειδικότερα στο άρθρο 8 παρ. α' η καταδίκη προσώπου σε δωροδοκία αποτελεί κώλυμα για το διορισμό του ως υπαλλήλου, στο άρθρο 28 ελέγχεται διαρκώς η περιουσιακή κατάσταση του υπαλλήλου, της συζύγου και των τέκνων τους και κάθε ουσιώδης μεταγενέστερη μεταβολή. Εφόσον προκύψουν σοβαρές ενδείξεις ότι η περιουσία του υπαλλήλου αποκτήθηκε κατά τρόπο που συνιστά ποινικό αδίκημα ο αρμόδιος υπουργός προβαίνει στις απαραίτητες ενέργειες για την ποινική ή πειθαρχική δίωξη. Στο άρθρο 107 εδ. ιζ' προβλέπεται ως πειθαρχικό παράπτωμα και η αποδοχή οποιασδήποτε υλικής εύνοιας ή ανταλλάγματος που προέρχεται από πρόσωπο του οποίου τις υποθέσεις χειρίζεται ή πρόκειται να χειριστεί κατά την άσκηση των υπηρεσιακών του καθηκόντων ο υπάλληλος.
- Απόφαση 2682/1987/7-106 Κώδικας Κανονισμού Εργασιών Βουλής, άρθρο 43Α «Ειδικές Μόνιμες Επιτροπές», στην παράγραφο 1β προβλέπεται η σύσταση «Μόνιμης Επιτροπής Θεσμών και Διαφάνειας» αντικείμενο της οποίας είναι ο κοινοβουλευτικός έλεγχος των ανεξάρτητων διοικητικών αρχών, καθώς και η έρευνα και αξιολόγηση

κάθε στοιχείου χρήσιμου για τη μελέτη και επεξεργασία προτάσεων που συμβάλλουν στη διαφάνεια της πολιτικής και γενικότερα δημόσιας ζωής και άρθρο 138Α «Έλεγχος επί των ανεξάρτητων αρχών» το οποίο αφορά στην υποβολή των ετήσιων εκθέσεων της κάθε ανεξάρτητης αρχής.

Η διασφάλιση της αποτελεσματικής δράσης των αρχών στην πρόληψη, εντοπισμό και τιμωρία της διαφθοράς των δημοσίων λειτουργών, όπως επιβάλλεται από το άρθρο 9 παρ. 2 της Σύμβασης, καλύπτεται από τις νομοθετικές πρωτοβουλίες που έχουν εκτεθεί παραπάνω, όπως αυτές αναλύονται. Ενδεικτικά αναφέρεται, ότι στις υπηρεσίες εσωτερικών υποθέσεων της Ελληνικής Αστυνομίας και του Υ.Ε.Ν. (Ν. 2713/1999 και Ν. 2935/2001) η αποτελεσματικότητα της δράσης τους ενισχύεται και από τα αυξημένα προσόντα και τις πολλές προϋποθέσεις που απαιτούνται για την επιλογή του προσωπικού. Επίσης, και στις δύο περιπτώσεις προβλέπεται προστασία των μαρτύρων και των πληροφοριοδοτών, άρση του απορρήτου, δέσμευση περιουσιακών στοιχείων, καταγραφή των σχετικών πράξεων με συσκευές ήχου και εικόνας και χρήση τους ως αποδεικτικών στοιχείων ενώπιον δικαστηρίου, ανακριτικής ή άλλης αρχής. Τέλος, στο άρθρο 54 Ν. 2935/2001 το προσωπικό του Λιμενικού Σώματος και το πολιτικό προσωπικό του ΥΕΝ και των εποπτευόμενων νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, οι σύζυγοι και τα ανήλικα τέκνα υποχρεούνται να υποβάλουν στον Αντεισαγγελέα του Αρείου Πάγου δήλωση της περιουσιακής τους κατάστασης. Η υπηρεσία εσωτερικών υποθέσεων της Ελληνικής Αστυνομίας υπάγεται απ' ευθείας στον Αρχηγό της Ελληνικής Αστυνομίας (άρθρο 1), τόσο λόγω της σημασίας του έργου της όσο και για την αποφυγή παρεμβάσεων για συγκάλυψη περιπτώσεων που ενδεχομένως να αφορούν και ανώτερα στελέχη.

Η παροχή επαρκούς ανεξαρτησίας στις αρχές αυτές πηγάζει από το ίδιο το Σύνταγμα και ειδικότερα από τα άρθρα:

- 8 με το οποίο προβλέπεται η συνταγματική κατοχύρωση της δικαστικής προστασίας.
- 55, 56, 57 όπου αναφέρονται τα κωλύματα και ασυμβίβαστα των βουλευτών.
- 87 «Δικαστικοί λειτουργοί και υπάλληλοι», όπου κατοχυρώνεται συνταγματικά η προσωπική και λειτουργική ανεξαρτησία των δικαστών.
- 101Α «Ανεξάρτητες διοικητικές αρχές» όπου κατοχυρώνεται συνταγματικά η προσωπική και λειτουργική ανεξαρτησία των μελών των ανεξάρτητων διοικητικών αρχών.

Άρθρο 10: Σχετικά με το άρθρο 10 της Σύμβασης, που αφορά στην ευθύνη των νομικών προσώπων για τα αδικήματα που προβλέπονται στη Σύμβαση, το άρθρο 51 του Ν. 3691/2008 προβλέπει οικονομικές και διοικητικές κυρώσεις για τα νομικά πρόσωπα προς όφελος των οποίων τελούνται τέτοιας βαρύτητας αδικήματα. Η εν λόγω διάταξη έχει, ωστόσο, ανάγκη αναμόρφωσης, προκειμένου να αποκλεισθούν οι αλληλεπικαλύψεις με άλλες διατάξεις και η σύγχυση αρμοδιοτήτων ως προς τα όργανα επιβολής των κυρώσεων. Ειδικά καθόσον αφορά στα αδικήματα διαφθοράς, προβλέψεις σχετικά με την ευθύνη των νομικών προσώπων που εμπλέκονται σε αυτά, υπάρχουν στο άρθρο πέμπτο του Ν. 2656/2008 (όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 9 του Ν. 3090/2002), με τον οποίο κυρώθηκε η Σύμβαση του ΟΟΣΑ για

την καταπολέμηση της διαφθοράς αλλοδαπών δημόσιων λειτουργών στις διεθνείς επιχειρηματικές συναλλαγές, στο άρθρο όγδοο του Ν. 2803/2000, με τον οποίο κυρώθηκε η Σύμβαση για την προστασία των οικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και των συναφών με αυτήν Πρωτοκόλλων, και στα άρθρα δέκατο Ν. 3560/2007 και όγδοο Ν. 3666/2008. Αντίστοιχη ειδική ρύθμιση δεν υπάρχει για τα νομικά πρόσωπα που, σύμφωνα με όσα ορίζει η Σύμβαση, συμμετέχουν σε σοβαρά εγκλήματα στα οποία εμπλέκεται εγκληματική οργάνωση και για το λόγο αυτό θα πρέπει να διαμορφωθεί σχετική διάταξη που θα επεκτείνει την ισχύ του άρθρου 41 Ν. 3251/2004 – το οποίο αφορά την ευθύνη νομικών προσώπων για την εμπλοκή τους σε τρομοκρατικές πράξεις – και στα εγκλήματα τα οποία τελούνται από εγκληματικές οργανώσεις.

Άρθρο 11: Σχετικά με το άρθρο 11 της Σύμβασης που αφορά στην επιβολή κυρώσεων για τα αδικήματα στα οποία αναφέρεται η Σύμβαση, η ελληνική έννομη τάξη αντιμετωπίζει επαρκώς τα αδικήματα αυτά. Σε ό,τι αφορά την παρουσία του κατηγορουμένου που προβλέπεται στο άρθρο 11 παρ. 3 της Σύμβασης, κατά κανόνα στην ελληνική έννομη τάξη η εκδίκαση των κακουργημάτων (σοβαρά εγκλήματα) στα οποία αναφέρεται η Σύμβαση γίνεται είτε παρουσία του ίδιου του κατηγορουμένου, είτε δια συνηγόρου τον οποίο αυτός έχει ορίσει για το σκοπό αυτό (άρθρο 340 παρ. 1 και 2 ΚΠΔ). Η εκδίκαση των παραπάνω πράξεων διεξάγεται ερήμην του κατηγορουμένου μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις αποκλειστικά προσδιοριζόμενες στον ΚΠΔ και ειδικότερα στα άρθρα 432 και 435 ΚΠΔ. Στις ρυθμίσεις, εξάλλου, που αφορούν την προσωρινή ή υφ' όρο απόλυση (άρθρο 11 παρ. 4), συνυπολογίζεται πάντα η βαρύτητα των εγκλημάτων που έχουν τη μορφή κακουργημάτων, όπως εν προκειμένω, και επομένως παρέλκει η θέσπιση νέων διατάξεων. Σχετικά με την παράγραφο 5 του άρθρου 11, η οποία αφορά στη θέσπιση μακράς περιόδου παραγραφής για τα αδικήματα της Σύμβασης, θα πρέπει να παρατηρηθεί ότι κατά το ισχύον δίκαιο προβλέπεται πράγματι μακρύς χρόνος παραγραφής για όλα τα κακουργήματα, ενώ, όταν ο φερόμενος ως δράστης φυγοδικεί, υπάρχει πρόβλεψη για αναστολή του χρόνου παραγραφής, σύμφωνα και με όσα ορίζονται στο άρθρο 432 παρ. 2 ΚΠΔ. Παράλληλα, σύμφωνα με το άρθρο 113 Π.Κ. προβλέπεται αναστολή της προθεσμίας παραγραφής για όσο χρόνο με διάταξη νόμου δε μπορεί να αρχίσει ή να εξακολουθήσει η ποινική δίωξη, αλλά και για το χρονικό διάστημα κατά το οποίο διαρκεί η κύρια διαδικασία και μέχρι να γίνει αμετάκλητη η καταδικαστική απόφαση. Παρέλκει, λοιπόν, οποιαδήποτε νέα ρύθμιση και για τα θέματα αυτά.

Άρθρο 12: Σχετικά με τα μέτρα για την κατάσχεση και τη δήμευση που προβλέπονται στο άρθρο 12 της Σύμβασης, η δήμευση και η κατάσχεση προϊόντων εγκλήματος, περιουσίας, εξοπλισμού ή άλλων μέσων που χρησιμοποιούνται ή προορίζονται να χρησιμοποιηθούν και για τα εγκλήματα που αφορά η σύμβαση, προβλέπεται στο άρθρο 76 του Ποινικού Κώδικα. Στο άρθρο 76 Π.Κ. στα προϊόντα εγκλήματος ανήκουν και το τίμημά τους και όσα αντικείμενα αποκτήθηκαν με αυτά. Στα άρθρα 260 έως 269 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας ρυθμίζονται θέματα κατάσχεσης. Ειδικότερα, ο ανακριτής και οι ανακριτικοί υπάλληλοι μπορούν να προβούν σε κατασχέσεις τίτλων αξιών και κάθε άλλου κατατεθειμένου πράγματος ή εγγράφου που σχετίζεται

με το έγκλημα, στις τράπεζες ή σε άλλα ιδρύματα δημόσια ή ιδιωτικά. Μπορούν να κατάσχουν επίσης έγγραφα (άρθρα 261, 262 ΚΠΔ). Ειδικές διατάξεις για τη δήμευση προϊόντων νομιμοποίησης παράνομων εσόδων υπάρχουν στον ειδικό νόμο (άρθρο 46 Ν. 3691/2008), ενώ η διάταξη για τη δήμευση προϊόντων διαφθοράς άλλαξε μόλις πρόσφατα (άρθρο 238 ΠΚ), κατά τρόπο που υπερκαλύπτει τις απαιτήσεις της Σύμβασης. Ειδική διάταξη για την υποχρεωτική επιβολή της δήμευσης τόσο στα προϊόντα του εγκλήματος όσο και στα αποκτώμενα από αυτά δεν υπάρχει μόνο για τα εγκλήματα που τελούνται από εγκληματική οργάνωση και για το λόγο αυτό θα ήταν ορθό να επεκταθεί η ρύθμιση του άρθρου 238 ΠΚ και στο άρθρο 187 ΠΚ.

Άρθρα 13 και 14: Σχετικά με τη διεθνή συνεργασία για τη δήμευση που προβλέπεται στο άρθρο 13 της Σύμβασης και τη συνεργασία για τη διάθεση προϊόντων εγκλήματος που προβλέπεται στο άρθρο 14, η ίδια η σύμβαση αφού κυρωθεί, σε συνδυασμό με τις νομοθετικές διατάξεις για τη δικαστική συνδρομή (άρθρα 436 επ. ΚΠΔ) και τις σχετικές διμερείς ή πολυμερείς συμβάσεις, αποτελούν τη νομική βάση για τη συνεργασία αυτή. Σχετικά με το άρθρο 14 παρ. 1 πέραν των όσων αναφέρονται παραπάνω για τη δήμευση, η αποδοχή και διάθεση των προϊόντων εγκλήματος ρυθμίζεται στο άρθρο 394 Π.Κ. Έτσι με την κύρωση της Σύμβασης και την υπάρχουσα εσωτερική νομοθεσία που τυποποιεί τα συγκεκριμένα εγκλήματα υφίσταται ένα ολοκληρωμένο νομοθετικό πλαίσιο για την αντιμετώπιση των εγκλημάτων αυτών και τη διεθνή συνεργασία.

Άρθρο 15: Σχετικά με τη θεμελίωση δικαιοδοσίας για τα αδικήματα των άρθρων 5, 6, 8 και 23 της Σύμβασης έχουν εφαρμογή οι γενικές διατάξεις των άρθρων 5 - 8 Π.Κ. Ήδη άλλωστε, σε ό,τι αφορά τα εγκλήματα που σχετίζονται με εγκληματική οργάνωση η δικαιοδοσία αυτή έχει διευρυνθεί με το άρθρο 187 παρ. 5 ΠΚ, ενώ σε ό,τι αφορά πράξεις διαφθοράς, με τα άρθρα έκτο Ν. 2802/2000, ένατο Ν. 3560/2007 και δέκατο Ν. 3666/2008. Με τις διατάξεις αυτές καλύπτονται πλήρως οι απαιτήσεις της Σύμβασης.

Άρθρο 16: Σχετικά με την έκδοση και όσα προβλέπονται στο άρθρο 16 της Σύμβασης, η Σύμβαση (παράγραφος 1) περιορίζεται στα αδικήματα που καλείται να αντιμετωπίσει και δεν καταργεί το διπλό αξιόποινο. Στην παράγραφο 2 δίνεται η ευχέρεια στο κράτος αποδέκτη της αίτησης να εφαρμόσει το άρθρο αυτό στα σοβαρά αδικήματα ήτοι κακουργήματα που δεν καλύπτονται από το συγκεκριμένο άρθρο. Στο άρθρο 16, σε πολλές παραγράφους, προβλέπεται ο όρος ότι η έκδοση υπόκειται στις προϋποθέσεις που προβλέπει το εσωτερικό δίκαιο του κράτους (παράγραφοι 1, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14). Σχετικά με το αν η Σύμβαση για το θέμα της έκδοσης και για άλλα θέματα συνεργασίας των αρμόδιων εθνικών αρχών θεωρηθεί ως νομική βάση συνεργασίας, αυτό θα κριθεί κατά την κύρωση της Σύμβασης. Η Σύμβαση δεν υποχρεώνει σε έκδοση ημεδαπού, υποχρεώνει όμως το κράτος μέρος που αρνείται για το λόγο αυτό την έκδοση να υποβάλει την υπόθεση στις αρμόδιες αρχές του για να ασκήσουν δίωξη (παράγραφος 10) «aut dedere aut judicare». Η υποχρέωση άσκησης ποινικής δίωξης αίρεται εάν το κράτος μέρος επιτρέπει την έκδοση υπό τον όρο ότι το πρόσωπο θα επιστραφεί στο εν λόγω κράτος μέρος για να εκτίσει την ποινή

του (παράγραφος 11). Στην παράγραφο 14 αναφέρονται περιορισμοί στην έκδοση, εφόσον το κράτος αποδέκτης έχει σοβαρούς λόγους να πιστεύει ότι η αίτηση έγινε με σκοπό τη δίωξη ή τιμωρία προσώπου λόγω του φύλου, της θρησκείας, της εθνικότητας, της εθνικής καταγωγής ή των πολιτικών απόψεών του ή ότι η ικανοποίηση της αίτησης θα βλάψει την κατάσταση του προσώπου για οιονδήποτε από τους λόγους αυτούς. Στην παράγραφο 15 ρητά αναφέρεται ότι τα κράτη μέρη δεν μπορούν να αποκρούσουν μια αίτηση έκδοσης αποκλειστικά και μόνο επειδή το αδίκημα θεωρείται ότι αφορά και σε δημοσιονομικά ζητήματα. Με την διατυπωμένη όμως επιφύλαξη του άρθρου 438 ΚΠΔ και ειδικότερα του εδαφίου γ' το οποίο αναφέρεται σε έγκλημα φορολογικό ή που διώκεται μόνο ύστερα από έγκληση εκείνου που αδικήθηκε, δεν υποχρεούται η ελληνική πολιτεία να εκδώσει άτομο επειδή το αδίκημα αφορά και σε δημοσιονομικά ζητήματα.

Στα άρθρα 436 επ. ΚΠΔ προβλέπονται οι διαδικασίες έκδοσης, με τους περιορισμούς του Συντάγματος (άρθρο 5 παρ. 2β απαγόρευση έκδοσης αλλοδαπού που διώκεται για τη δράση του υπέρ της ελευθερίας) και τους περιορισμούς της νομοθεσίας (άρθρα 438, 440 ΚΠΔ). Η Σύμβαση θα μπορούσε να αποτελέσει τη νομική βάση για την έκδοση μεταξύ των κρατών μερών για τα αδικήματα της Σύμβασης, με επιφυλάξεις, όπως αυτές διατυπώνονται και στο τελευταίο άρθρο του παρόντος και ενταύθα. Με την επιφύλαξη, επομένως, του άρθρου 5 του Συντάγματος και του άρθρου 438 ΚΠΔ μπορεί να κυρωθεί ως έχει το άρθρο 16 της Σύμβασης.

Άρθρο 17: Το άρθρο 17 της Σύμβασης αφορά στη μεταφορά καταδικασθέντων και στη συνεργασία των κρατών μερών. Η Ελλάδα έχει κυρώσει την Ευρωπαϊκή Σύμβαση για τη μεταφορά των καταδίκων (1983) με το ν. 1708/1987 και οι ρυθμίσεις της θα μπορούσαν να επεκταθούν και για τη μεταφορά κρατουμένων στις χώρες μέρη της Σύμβασης του ΟΗΕ για τα εγκλήματα που προβλέπονται σε αυτή, δηλαδή για τη συμμετοχή σε εγκληματικές οργανώσεις και τη δράση των οργανώσεων αυτών, τη νομιμοποίηση παράνομων εσόδων και τη διαφθορά, με την υπογραφή διμερών και πολυμερών συμβάσεων.

Άρθρο 18: Το άρθρο 18 της Σύμβασης αφορά στην αμοιβαία δικαστική συνδρομή και με την κύρωσή του μπορεί να λειτουργήσει συμπληρωματικά και για τα αδικήματα που αντιμετωπίζει η Σύμβαση, με τα σχετικά άρθρα του ΚΠΔ (457 επ.) και κυρίως τις διμερείς και πολυμερείς συμβάσεις δικαστικής συνδρομής που έχει υπογράψει η Ελλάδα, όπως η Σύμβαση αμοιβαίας δικαστικής συνδρομής επί ποινικών υποθέσεων (ν.δ. 4218/1961) και οι σχετικές συμβάσεις της Ε.Ε. για την έκδοση και τη δικαστική συνδρομή (Ν. 2718/1999, 2787/2000, 2655/1999, 2772/1999). Στην παράγραφο 6 του άρθρου 18 προβλέπεται ότι οι διατάξεις του άρθρου αυτού της Σύμβασης δεν επηρεάζουν τις υποχρεώσεις που απορρέουν από οποιαδήποτε άλλη συνθήκη, διμερή ή πολυμερή, η οποία διέπει ή θα διέπει εν όλω ή εν μέρει την αμοιβαία δικαστική συνδρομή. Τα κράτη μπορούν, εάν δεσμεύονται από συνθήκες αμοιβαίας δικαστικής συνδρομής, να συμφωνήσουν στην εφαρμογή του άρθρου 18 παρ. 9 έως 29 της Σύμβασης (παράγραφος 7). Στην παράγραφο 8 ορίζεται ότι τα κράτη μέρη δεν μπορούν να αρνηθούν την παροχή αμοιβαίας δικαστικής συνδρομής επικαλούμενα το τραπεζικό

απόρρητο. Μπορούν αντίθετα κατ' αρχήν να αρνηθούν τη συνδρομή εξαιτίας της έλλειψης διπλού αξιοποιήσιμου, ωστόσο είναι στη διακριτική τους ευχέρεια να παράσχουν συνδρομή ακόμα κι όταν δεν ισχύει το διπλό αξιόποινο (παράγραφος 9). Στην περίπτωση αυτή (παραγρ. 9, εδ. β) η δυνατότητα ικανοποίησης του αιτήματος δικαστικής συνδρομής θα τελεί υπό την αναγκαία προϋπόθεση ότι το περιεχόμενο του αιτήματος δε θα προσκρούει στους κανόνες της εσωτερικής έννομης τάξης και στις γενικές αρχές του δικαίου.

Οι υπόλοιποι παράγραφοι αφορούν σε ειδικότερα θέματα δικαστικής συνδρομής και σε θέματα οργάνωσης του τρόπου παροχής δικαστικής συνδρομής. Η κεντρική αρχή που θα έχει την ευθύνη και την εξουσία να λαμβάνει αιτήσεις αμοιβαίας δικαστικής συνδρομής και να τις εκτελεί ή να τις διαβιβάζει στις αρμόδιες για την εκτέλεση αρχές είναι η ίδια που ρυθμίζει και τα θέματα της έκδοσης όπως καθορίζεται στον ΚΠΔ. Η γλώσσα που θα υποβάλλονται οι αιτήσεις στις ελληνικές αρχές θα είναι η Ελληνική, η Γαλλική, η Αγγλική, η Γερμανική ή Ισπανική. Στην παράγραφο 21 ορίζονται οι λόγοι άρνησης παροχής δικαστικής συνδρομής, ενώ στην παράγραφο 22 ορίζεται ότι τα κράτη μέρη δεν μπορούν να αρνηθούν δικαστική συνδρομή αποκλειστικά και μόνο επειδή το αδίκημα θεωρείται ότι αφορά και δημοσιονομικά ζητήματα. Στην παράγραφο 29 ορίζεται η υποχρέωση χορήγησης πληροφοριών του αποδέκτη της αίτησης προς το αιτούν κράτος μέρος και αφορά πληροφορίες στις οποίες μπορεί να έχει πρόσβαση το κοινό κατά το εσωτερικό δίκαιο, καθώς και πληροφορίες στις οποίες δεν έχει πρόσβαση. Στην τελευταία περίπτωση το κράτος αποδέκτης έχει διακριτική ευχέρεια να μην χορηγήσει τις πληροφορίες. Σε κάθε περίπτωση, η Ελληνική Πολιτεία κυρώνει ολόκληρο το άρθρο αυτό με επιφυλάξεις, σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 458 παρ. 3 ΚΠΔ και το Ν. 2472/1997 για την προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, όπως ισχύει σήμερα.

Στην παράγραφο 27 προβλέπεται προσωρινή ασυλία και έτσι δεν κρατείται, δεν τιμωρείται και δεν διώκεται ούτε υποβάλλεται σε οποιοδήποτε άλλο περιορισμό της προσωπικής του ελευθερίας εκείνο το πρόσωπο που συγκατατίθεται στην αίτηση ενός κράτους μέρους να καταθέσει ή να βοηθήσει σε διαδικασία, έρευνα ή δίωξη σε σχέση με πράξεις, παραλείψεις ή καταδίκες προγενέστερες της αναχώρησής του από το έδαφος του κράτους που αιτείται (requested) τη συνδρομή (και όχι του αποδέκτη όπως εσφαλμένα έχει μεταφραστεί). Η ασυλία διαρκεί για περίοδο 15 ημερών ή άλλη που έχουν συμφωνήσει τα κράτη από τότε που το άτομο ενημερώθηκε ότι η παρουσία του δεν είναι αναγκαία στις δικαστικές αρχές.

Άρθρο 19: Το άρθρο αυτό αφορά στις κοινές έρευνες παροτρύνοντας τα κράτη μέρη να ενισχύσουν τη συνεργασία τους σε αυτό τον τομέα διασφαλίζοντας τον απόλυτο σεβασμό της κυριαρχίας του κράτους μέρους στο έδαφος του οποίου διεξάγεται η έρευνα. Οι επιχειρησιακές ενέργειες κοινών ομάδων με τη συμμετοχή αντιπροσώπων της Europol προς υποστήριξη αυτών, προβλέπεται και στο άρθρο 88 παρ. 2β της Συνθήκης της Λισαβόνας.

Άρθρο 20: Το άρθρο 20 της Σύμβασης αναφέρεται στις ειδικές ανακριτικές τεχνικές. Ειδικές ανακριτικές τεχνικές, μεταξύ αυτών και οι ελεγχόμενες

παραδόσεις, προβλέπονται στο άρθρο 253Α του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας το οποίο προστέθηκε με το άρθρο 6 του Ν. 2928/2001.

Άρθρα 21-22: Το άρθρο 21 προτρέπει τα κράτη μέλη να εξετάσουν τη δυνατότητα αμοιβαίας μεταβίβασης διαδικασιών για τη δίωξη αδικήματος που καλύπτεται από τη Σύμβαση. Τούτο μπορεί να επιτευχθεί με διμερείς ή πολυμερείς συνθήκες μεταξύ των κρατών μερών.

Άρθρο 23: Με το άρθρο 23 της Σύμβασης επιβάλλεται στα κράτη μέλη η υποχρέωση να τυποποιήσουν ως ποινικό αδίκημα τη χρήση σωματικής βίας, απειλών ή εκφοβισμού ή τη δωροδοκία για την παρακίνηση σε ψευδή μαρτυρία ή την επέμβαση σε κατάθεση μάρτυρα, όπως και τη χρήση αντίστοιχων μέτρων προκειμένου να επηρεαστεί η κρίση δικαστικού λειτουργού. Τέτοια διάταξη έχει ήδη διαμορφωθεί στο άρθρο 187 παρ. 2 ΠΚ, σε ό, τι αφορά το έγκλημα της συμμετοχής σε εγκληματική οργάνωση. Οι πράξεις αντιμετωπίζονται όμως με επάρκεια και σε σχέση με τα άλλα εγκλήματα που περιγράφει η Σύμβαση, εφόσον υπάρχουν οι διατάξεις για την παράνομη βία (άρθρο 330 ΠΚ), που καλύπτουν όλες τις πράξεις βίας ή απειλής σε βάρος φυσικών προσώπων, οι διατάξεις για την ηθική αυτουργία σε πράξη ψευδορκίας (άρθρα 46 παρ. 1 (α) και 224 ΠΚ) ή ψευδούς βεβαίωσης πραγματογνώμονα (άρθρα 4 παρ. 1(α) και 226 ΠΚ), όπως και η διάταξη για τη δωροδοκία δικαστών (άρθρο 237 ΠΚ). Παρέλκει λοιπόν κάθε περαιτέρω τυποποίηση.

Άρθρο 24: Σχετικά με την προστασία μαρτύρων που αναφέρεται στο άρθρο 24 της Σύμβασης, υπάρχει σχετική πρόβλεψη στο άρθρο 9 Ν. 2928/2001, ενώ σύμφωνα με το άρθρο 10 του αυτού νόμου μέτρα προστασίας λαμβάνονται για τον εισαγγελέα, τον ανακριτή και τους δικαστές της υπόθεσης καθώς και για τους κρατούμενους που προβαίνουν σε σημαντικές αποκαλύψεις ως προς τη δράση της εγκληματικής οργάνωσης, ως αναφέρονται στο νόμο. Σχετικές είναι και οι διατάξεις του Ν. 2713/1999 (άρθρο 5 παρ.5). Επίσης, εφόσον υπογράφουν σχετικές διμερείς ή πολυμερείς συμβάσεις, η ελληνική πολιτεία μπορεί να αποστέλλει μάρτυρες για διαβίωση σε τρίτες χώρες. Αντίστοιχα, η ελληνική πολιτεία μπορεί να δέχεται από τρίτες χώρες, υπό τον όρο της αμοιβαιότητας και με σκοπό την προστασία τους, μάρτυρες οι οποίοι θα κατοικούν και θα εργάζονται στο έδαφός της, με δαπάνες της χώρας αποστολής τους. Έτσι, λοιπόν, στο άρθρο 9 παρ. 2 του Ν. 2928/2001 θα πρέπει να προστεθεί και η περίπτωση αποστολής μαρτύρων σε χώρες του εξωτερικού.

Οι ρυθμίσεις του άρθρου 9 Ν. 2928/2001 έχουν ήδη επεκταθεί στις πράξεις διαφθοράς (άρθρα δωδέκατο Ν. 3560/2007 και έβδομο Ν. 3666/2008), ενώ και για τους υπαλλήλους που αποκαλύπτουν πράξεις νομιμοποίησης παράνομων εσόδων, υπάρχει σχετική ρύθμιση στο άρθρο 30 Ν. 3691/2008.

Άρθρο 25: Σχετικά με την αρωγή και προστασία των θυμάτων που προβλέπονται στο άρθρο 25 της Σύμβασης, στο άρθρο 9 του Ν. 2928/2001 προβλέπεται, βέβαια, αρχικά η προστασία τους, εφόσον είναι ταυτόχρονα μάρτυρες των σε βάρος τους εγκλημάτων, ειδική όμως διάταξη υπάρχει και στο άρθρο 187Β ΠΚ (παρ. 3 και 4). Με βάση τη διάταξη αυτή, εάν το θύμα καταγγέλλει αξιόποινες πράξεις σε βάρος του, οι αρμόδιες αρχές απέχουν

από την ποινική δίωξη σε βάρος του θύματος για παραβάσεις του νόμου περί αλλοδαπών και περί εκδιδόμενων με αμοιβή προσώπων (παρ. 3), ενώ αναστέλλεται και η απέλαση αλλοδαπών που βρίσκονται παράνομα στη χώρα και καταγγέλλουν αξιόποινες πράξεις που τελέστηκαν από εγκληματική οργάνωση, όσο δε χρόνο διαρκεί η αναστολή χορηγείται στους αλλοδαπούς άδεια παραμονής (παρ. 4).

Επίσης με το άρθρο 12 του Ν. 3064/2002 σε συνδυασμό με το Π.Δ. 233/2003 προβλέπεται σημαντική παροχή προστασίας και αρωγής στα θύματα των εγκλημάτων εμπορίας δούλων, εμπορίας ανθρώπων, μαστροπείας, σωματεμπορίας και ασέλγειας με ανήλικο με αμοιβή, τα οποία κατά κανόνα τελούνται στο πλαίσιο δράσης εγκληματικών οργανώσεων, ενώ αναστέλλεται η απέλαση των θυμάτων που είναι αλλοδαποί. Σύμφωνα με το άρθρο 13, τα θύματα των παραπάνω πράξεων, εάν είναι αλλοδαποί και βρίσκονται παράνομα στη χώρα, επαναπατρίζονται με ασφαλή τρόπο και χωρίς να θίγεται η αξιοπρέπειά τους. Για τους ανηλίκους υπάρχουν ειδικές προβλέψεις.

Χορήγηση και ανανέωση αδειών παραμονής δίδεται σε αλλοδαπούς που εισήλθαν παράνομα στη χώρα και για ανθρωπιστικούς λόγους και ειδικότερα στα θύματα εγκληματικών πράξεων, εφόσον οι πράξεις αυτές προκύπτουν από δικαστική απόφαση και για όσο χρονικό διάστημα διαρκεί η θεραπεία τους (άρθρο 44 παρ. 1 εδ. β, Ν. 3386/2005) και ειδικότερα σε θύματα εμπορίας ανθρώπων εφόσον συνεργαστούν για την καταπολέμηση του εγκλήματος της σωματεμπορίας. Επίσης, προβλέπεται η διασφάλιση περίθαλψης και ικανών συνθηκών διαβίωσης (άρθρα 46, 47, 49, 50, 51 ν. 3386/2005).

Καθόσον αφορά στην αποζημίωση και αποκατάσταση των θυμάτων εγκλημάτων από τα προβλεπόμενα στη Σύμβαση, τα θύματα μπορούν σε κάθε περίπτωση να στραφούν κατά των θυτών με τις διατάξεις περί πολιτικής αγωγής του ΚΠΔ (άρθρο 82) και περί αδικοπραξίας και ηθικής βλάβης του Αστικού Κώδικα (άρθρα 914, 929, 932 Α.Κ.). Αλλά και πέραν αυτής της δυνατότητας, στον ν. 3811/2009 προβλέπεται η αποζημίωση των θυμάτων εγκλημάτων βίας από πρόθεση, όταν το έγκλημα έχει τελεστεί στην ημεδαπή και το θύμα έχει την συνήθη διαμονή του στην Ελλάδα ή το έδαφος άλλου κράτους μέλους της ΕΕ. Στην έννοια του εγκλήματος βίας περιλαμβάνονται όλες οι αξιόποινες πράξεις από πρόθεση που τελούνται με χρήση σωματικής βίας ή απειλής και τιμωρούνται με κάθειρξη ή είχαν ως επακόλουθο το θάνατο ή τη βαριά σωματική ή διανοητική πάθηση του θύματος, καλύπτοντας, έτσι, ένα ευρύ φάσμα των τελούμενων από εγκληματικές οργανώσεις εγκλημάτων. Ενόψει των ανωτέρω δυνατοτήτων και με δεδομένο ότι η Σύμβαση υποχρεώνει απλά στην εξασφάλιση των διαδικαστικών μέσων για την αναζήτηση αποζημίωσης από μέρους του θύματος (βλ. Legislative Guide for the Implementation of the UN Convention against Transnational Organized Crime, σελ. 165), η Ελληνική νομοθεσία κρίνεται επαρκής.

Άρθρο 26: Σχετικά με το άρθρο 26 της Σύμβασης για τη λήψη μέτρων βελτίωσης της συνεργασίας των διωκτικών αρχών, στο άρθρο 187B του Ποινικού Κώδικα ως ισχύει, προβλέπονται μέτρα επιείκειας για όσους συνεργάζονται με τις αρχές για την πρόληψη διάπραξης εγκλημάτων ή συμβάλλουν ουσιωδώς στην εξάρθρωση της εγκληματικής οργάνωσης.

Αντίστοιχα μέτρα έχουν προσφάτως υιοθετηθεί και για τις περιπτώσεις εγκλημάτων διαφθοράς (βλ. Σχέδιο Νόμου «Τροποποίηση του ν. 3213/2003, διατάξεων του Ποινικού Κώδικα που αφορούν εγκλήματα σχετικά με την Υπηρεσία και άλλες διατάξεις»). Νέες ρυθμίσεις δε φαίνονται επομένως αναγκαίες.

Άρθρο 27: Στο άρθρο 27 της Σύμβασης αναφέρονται οι τομείς στους οποίους πρέπει να ληφθούν αποτελεσματικά μέτρα για την ενίσχυση της συνεργασίας των υπηρεσιών έρευνας και καταστολής.

Το άρθρο 27 παρ. 1 της Σύμβασης του Παλέρμο αναφέρεται στη συνεργασία των αρμόδιων εθνικών υπηρεσιών για την ενίσχυση της αποτελεσματικότητας της έρευνας και της καταστολής των αδικημάτων, τα οποία αντιμετωπίζονται από τη Σύμβαση. Οι αρμόδιες υπηρεσίες συνεργάζονται με επιτυχία, όπως φανερώνουν τα αποτελέσματα της δράσης των κατασταλτικών αρχών στην αντιμετώπιση του οργανωμένου εγκλήματος και των σχετικών αδικημάτων που αντιμετωπίζει η Σύμβαση. Επίσης, η Ελλάδα συνεργάζεται με άλλα κράτη μέλη στο πλαίσιο διακρατικών συμφωνιών, μέσω της Interpol και ιδιαίτερα με τα κράτη μέλη της Eurapol. Με βάση διακρατικές συμφωνίες, αλλά και στο πλαίσιο της αστυνομικής συνεργασίας μέσω της Interpol και Eurapol, καθώς και της πρωτοβουλίας για τη συνεργασία στη Νοτιοανατολική Ευρώπη (SECI), μέσω της Διεύθυνσης Διεθνούς Συνεργασίας του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη ανταλλάσει προσωπικό και αποσπτά αξιωματικούς συνδέσμους, ανταλλάσσει και αναλύει τις σχετικές πληροφορίες για τα μέσα και τις μεθόδους των εγκληματικών οργανώσεων. Η υπηρεσία που συγκεντρώνει και αναλύει τις σχετικές πληροφορίες είναι το Τμήμα Ανάλυσης Εγκληματικότητας της Διεύθυνσης Δημόσιας Ασφάλειας του Αρχηγείου Ελληνικής Αστυνομίας. Σχετικά με την παρ. 2 του άρθρου 27 η Ελλάδα έχει συνάψει πληθώρα διμερών και πολυμερών συμφωνιών για συνεργασία των υπηρεσιών έρευνας και καταστολής και σε κάθε περίπτωση η Σύμβαση με την κύρωσή της θα αποτελέσει το πλαίσιο για την ενίσχυση της συνεργασίας των υπηρεσιών έρευνας και καταστολής των κρατών μελών.

Σχετικά με την παρ. 3 του άρθρου 27, στις αρχές του 2004 συστάθηκαν στην Αθήνα και τη Θεσσαλονίκη τμήματα δίωξης ηλεκτρονικού εγκλήματος, η δραστηριότητα των οποίων έχει συμβάλλει σημαντικά στην αποτελεσματική εξάρθρωση εγκληματικών οργανώσεων. Σε κάθε περίπτωση τη σχετική έρευνα βοηθά η Δ/ση Εγκληματολογικών Ερευνών και ειδικότερα το εργαστήριο γραφολογίας στο οποίο υπάγεται ο Τομέας Εξέτασης Ψηφιακών Δεδομένων. Αξιόλογη είναι, επίσης, και η δράση της Eurapol με τις σχετικές πρωτοβουλίες της, στην οποία συμμετέχει και η Ελλάδα, η οποία έχει υπογράψει και τη Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την καταπολέμηση του εγκλήματος στον Κυβερνοχώρο. Η εθνική νομοθεσία ανταποκρίνεται λοιπόν πλήρως και στις απαιτήσεις του άρθρου 27 της Σύμβασης.

Άρθρο 28: Οι απαιτήσεις του άρθρου 28 παρ. 1 της Σύμβασης καλύπτονται από τις ετήσιες εκθέσεις για το οργανωμένο έγκλημα στην Ελλάδα οι οποίες εκπονούνται μέχρι το 2005 από το Τμήμα Ανάλυσης Εγκληματικότητας της Διεύθυνσης Δημόσιας Ασφάλειας του Αρχηγείου της Ελληνικής Αστυνομίας. Για την εξασφάλιση της συνέχειας της προσπάθειας αυτής, είναι σημαντικό να τεθεί ειδική πρόβλεψη και να ορισθεί ότι στο δυναμικό της αρμόδιας

υπηρεσίας, ειδικά για τη σύνταξη της ετήσιας έκθεσης, θα συμμετέχουν και δύο επιστήμονες, μέλη του διδακτικού προσωπικού πανεπιστημιακών ιδρυμάτων, καθώς και ο αρμόδιος για τη δίωξη του οργανωμένου εγκλήματος εισαγγελέας.

Οι απαιτήσεις του άρθρου 28 παρ. 2 της Σύμβασης καλύπτονται τόσο μέσω της Interpol όσο κυρίως μέσω της Europol. Η κατάταξη των εγκληματικών συμπεριφορών στην κατηγορία του οργανωμένου εγκλήματος, γίνεται για όλες τις χώρες της Ε.Ε. με βάση τα έντεκα κριτήρια που περιγράφονται στο έγγραφο του Συμβουλίου της Ε.Ε. (ENFOPOL 35, REV. 2 (6204/2/97) σε συνδυασμό, για την Ελλάδα, με τα κριτήρια που απαιτεί η ελληνική νομοθεσία (άρθρο 187 παρ. 1 Π.Κ.). Η ακολουθούμενη μεθοδολογία είναι κοινή στα κράτη μέλη της Ε.Ε. βάσει των κριτηρίων του Συμβουλίου της Ε.Ε., των κατευθύνσεων της μονάδας ανάλυσης της Europol και των συναντήσεων του προσωπικού του Τμήματος Ανάλυσης της Διεύθυνσης Δημόσιας Ασφάλειας του Αρχηγείου της Ελληνικής Αστυνομίας με την Ομάδα για την Έκθεση του οργανωμένου εγκλήματος πρώην Δίκτυο Επαφής και Υποστήριξης για το Οργανωμένο Έγκλημα (CSN).

Άρθρο 29: Το άρθρο 29 αφορά στην επιμόρφωση και τεχνική αρωγή εκείνων που είναι επιφορτισμένοι με την πρόληψη, την ανίχνευση και τον έλεγχο των αδικημάτων που καλύπτονται από τη Σύμβαση. Η Ελλάδα συμμετέχει ενεργά και ενθαρρύνει τέτοια προγράμματα, κυρίως στο πλαίσιο των διαφόρων σχετικών πρωτοβουλιών, οργανισμών και προγραμμάτων της Ε.Ε.

Άρθρο 30: Το άρθρο 30 αφορά στη λήψη μέτρων κυρίως οικονομικής ανάπτυξης και τεχνικής αρωγής προς τις αναπτυσσόμενες χώρες και τις χώρες με μεταβατικές οικονομίες για την εφαρμογή της Σύμβασης. Με την κύρωση της Σύμβασης θα εξεταστούν στην πορεία άλλα ειδικά μέτρα για την εφαρμογή της μέσω της οικονομικής ανάπτυξης και τεχνικής αρωγής προς τις αναπτυσσόμενες χώρες και τις χώρες με μεταβατικές οικονομίες.

Άρθρο 31: Στο άρθρο 31, η Σύμβαση ενθαρρύνει τα κράτη μέρη να λάβουν πρωτοβουλίες για την πρόληψη του διεθνικού οργανωμένου εγκλήματος, δίνοντας τις βασικές κατευθύνσεις. Η Ελλάδα έχει να δείξει σημαντικές σχετικές νομοθετικές πρωτοβουλίες, ιδιαίτερα για τις περιπτώσεις της πρόληψης της διαφθοράς – έχοντας υιοθετήσει τόσο τη Σύμβαση Ποινικού Δικαίου για τη διαφθορά (Ν. 3560/2007), όσο και τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών κατά της διαφθοράς (Ν. 3666/2008) – και της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες (άρθρα 6-40 Ν. 3691/2008), ενώ συμμετέχει και στις σχετικές πρωτοβουλίες των οργάνων της Ε.Ε.

Άρθρα 32 – 41: Τα άρθρα αυτά αναφέρονται σε θέματα εφαρμογής της Σύμβασης. Σχετικά με το άρθρο 35 (επίλυση διαφορών), θα πρέπει να παρατηρηθεί ότι η διαδικασία που προβλέπεται στην παράγραφο 2 δεν αποτελεί γνωστή διαδικασία στην ελληνική έννομη τάξη και για το λόγο αυτό η Ελληνική Πολιτεία κάνει χρήση της παραγράφου 3 του άρθρου 35 και δηλώνει ότι δεν δεσμεύεται από την παράγραφο 2 του άρθρου αυτού.

Από την παραπάνω εξέταση των άρθρων της Σύμβασης προκύπτει ότι το ελληνικό νομοθετικό πλαίσιο για την αντιμετώπιση της οργανωμένης

εγκληματικής δράσης και συναφών αυτής δράσεων (νομιμοποίηση εσόδων, διαφθορά, συμμετοχή σε εγκληματική οργάνωση, παρακώλυση δικαιοσύνης, συνεργασία), όπως τροποποιήθηκε κατ' επανάληψη τα τελευταία χρόνια προκειμένου να ενσωματωθούν Διεθνείς Συμβάσεις, Οδηγίες ή Αποφάσεις Πλαίσια, είναι κατά βάση επαρκές και οι τροποποιήσεις που απαιτούνται είναι περιορισμένες.

Με την κύρωση, εξάλλου, της Σύμβασης βάσει του άρθρου 28 του Σ. με επιφυλάξεις και τις σχετικές τροποποιήσεις της ελληνικής νομοθεσίας επιτυγχάνεται η αποτελεσματική αντιμετώπιση του Διεθνικού Οργανωμένου Εγκλήματος με τις υψηλές απαιτήσεις που θέτει η Σύμβαση, χωρίς να υπάρχουν θεμελιώδεις αλλαγές και συγκρούσεις με ένα λειτουργικό σύστημα ποινικής δικαιοσύνης, όπως το ελληνικό.

ΕΠΙΦΥΛΑΞΕΙΣ

Οι επιφυλάξεις, όπως έχουν αναφερθεί και παραπάνω αφορούν:

Το άρθρο 16 της Σύμβασης στο σύνολό του, το οποίο κυρώνεται με την επιφύλαξη του άρθρου 5 του Συντάγματος και του άρθρου 438 ΚΠΔ.

Το άρθρο 18 της Σύμβασης, το οποίο κυρώνεται με την επιφύλαξη του άρθρου 458 παρ. 3 ΚΠΔ και τις διατάξεις του νόμου 2472/1997 για την προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, όπως ισχύει σήμερα.

Σχετικά με τη διατύπωση επιφύλαξης που προβλέπεται στο άρθρο 35 παρ. 3 της Σύμβασης, η ελληνική πολιτεία κάνει χρήση της παραγράφου 3 του άρθρου 35 και δηλώνει ότι δε δεσμεύεται από την παράγραφο 2 του άρθρου αυτού.

Εκ πρώτης όψεως δεν υπάρχει στη Σύμβαση γενική πρόβλεψη για επιφυλάξεις, πλην της ειδικής πρόβλεψης στο άρθρο 35 παρ. 3. Εφόσον δεν υπάρχουν συγκεκριμένες διατάξεις για επιφυλάξεις στη Σύμβαση, σχετικά με τις επιφυλάξεις εφαρμόζεται η Σύμβαση της Βιέννης του 1969. Το άρθρο 19 της Σύμβασης της Βιέννης αναφέρει τα εξής: «Ένα κράτος δύναται όταν υπογράφει, επικυρώνει, αποδέχεται, εγκρίνει ή προσχωρεί σε μια συνθήκη να διατυπώσει επιφύλαξη εκτός εάν α) η επιφύλαξη απαγορεύεται από τη συνθήκη, β) η συνθήκη προβλέπει ότι μόνο συγκεκριμένες επιφυλάξεις, που δεν περιλαμβάνουν την περί ης ο λόγος επιφύλαξη, μπορεί να διατυπωθούν, ή γ) σε περιπτώσεις που δεν υπάγονται στις υποπαραγράφους α' και β' και η επιφύλαξη είναι ασύμβατη με το αντικείμενο και το σκοπό της συνθήκης». Συνεπώς, εφόσον η Σύμβαση δεν απαγορεύει ρητά τις επιφυλάξεις, είναι δυνατή η κατά τα παραπάνω διατύπωση επιφυλάξεων.

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

Στο «Πρωτόκολλο, για τη Πρόληψη, Καταστολή και Τιμωρία της Διακίνησης Προσώπων, Ιδιαίτερα Γυναικών και Παιδιών, που συμπληρώνει τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών, κατά του Διεθνικού Οργανωμένου Εγκλήματος»

Η Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών (Ο.Η.Ε.) κατά του Διεθνικού Οργανωμένου Εγκλήματος (Transnational Organized Crime), που υπογράφηκε από 124 Κράτη στο Παλέρμο της Ιταλίας, τον Δεκέμβριο του 2000 (12/12/2000), συμπληρώθηκε από τρία Πρωτόκολλα, εκ των οποίων το παρόν, που αφορά «στην Πρόληψη, την Καταστολή και την Τιμωρία της Διακίνησης Προσώπων, Ιδιαίτερα Γυναικών και Παιδιών» («Protocol to Prevent, Suppress and Punish Trafficking in Persons, Especially Women and Children, supplementing the United Nations Convention against Transnational Organized Crime»), υπογράφηκε από 81 Κράτη. Όπως προκύπτει από το Προοίμιο του ανωτέρω Πρωτοκόλλου, αυτό αποτελεί την πρώτη παγκόσμια νομική πράξη που καλύπτει όλες τις πτυχές της διακίνησης προσώπων (universal instrument, that addresses all aspects of trafficking in persons), στις περιπτώσεις κατά τις οποίες αυτή συντελείται στο πεδίο του «Διεθνικού Οργανωμένου Εγκλήματος» και, ειδικότερα, εκείνες που αφορούν στους τομείς: i) της ποινικοποίησης απολύτως συγκεκριμένων και ορισμένων συμπεριφορών που εμπίπτουν στην προαναφερθείσα εγκληματική δραστηριότητα, ii) της παροχής προστασίας και αρωγής στα θύματα αυτής και iii) της συνεργασίας, μεταξύ των συμβεβλημένων κρατών μερών. Για τις ανάγκες των διατάξεων του παρόντος Πρωτοκόλλου, ο όρος «Διεθνικό Οργανωμένο Έγκλημα» εκλαμβάνεται με την έννοια που προσδιορίζεται στο άρθρο 2 της Σύμβασης του Παλέρμο (βλ. την Εισηγητική Έκθεση και το άρθρο 2 της εν λόγω Σύμβασης).

Από τις διατάξεις των άρθρων 37 παρ. 4 της Σύμβασης του Παλέρμο και 1 του παρόντος Πρωτοκόλλου και από την υπ' αριθμ. 62 ερμηνευτική διάταξη, που αναφέρεται στο πρώτο άρθρο αυτού, προκύπτει ότι οι διατάξεις του ερμηνεύονται σε συνδυασμό με τις διατάξεις της Σύμβασης του Παλέρμο, έτσι ώστε να υπάρχει εννοιολογική ενότητα μεταξύ τους, αλλά και για να επιτευχθεί το αποτέλεσμα στο οποίο στοχεύει η θέσπιση αμφοτέρων.

Η ελληνική εθνική ποινική νομοθεσία καλύπτει ήδη τα περισσότερα ζητήματα, που αντιμετωπίζονται με το παρόν Πρωτόκολλο, καθώς έχει ενσωματώσει αντίστοιχα ευρωπαϊκά κείμενα (Ν. 3064/2002, Ν. 3386/2005 όπως τροποποιήθηκε με το Ν. 3536/2007, Π.Δ. 233/2003, άρθρο 1^ο Ν. 2331/1995 όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 2 παρ. 1 Ν. 3424/2005, άρθρο 187 παρ. 1 Π.Κ.). Υπάρχουν, ωστόσο, ακόμα ζητήματα που πρέπει να ρυθμιστούν, προκειμένου να ενσωματωθούν πλήρως οι ρυθμίσεις του παρόντος Πρωτοκόλλου στην ελληνική έννομη τάξη. Για το σκοπό αυτό κρίνεται αναγκαία η κατ' άρθρο παρουσίαση του Πρωτοκόλλου και η σύγκρισή του με το ισχύον ελληνικό δίκαιο:

Άρθρο 1: Με το άρθρο 1 του Πρωτοκόλλου αναγνωρίζεται ευθέως η οργανική και λειτουργική του σύνδεση με τις διατάξεις της Σύμβασης του Ο.Η.Ε. κατά του Διεθνικού Οργανωμένου Εγκλήματος, ο παρακολουθηματικός χαρακτήρας του, έναντι εκείνων, οι οποίες εφαρμόζονται *mutatis mutandis* όταν λείπει αντίθετη ρύθμιση και η ερμηνευτική του προσέγγιση, βάσει των ιστορικών, γραμματικών, τελολογικών και συστημικών δεδομένων των διατάξεων της Σύμβασης.

Άρθρο 2: Με το άρθρο αυτό περιγράφονται ως στόχοι του Πρωτοκόλλου (α) η πρόληψη και καταπολέμηση της διακίνησης προσώπων με ιδιαίτερη προσοχή στις γυναίκες και τα παιδιά, (β) η προστασία και αρωγή προς τα θύματα της διακίνησης και (γ) η προαγωγή της συνεργασίας μεταξύ των Κρατών Μερών για την εκπλήρωση των σκοπών αυτών.

Ο Έλληνας νομοθέτης έλαβε υπόψη του μεταξύ άλλων και τους σκοπούς του εν λόγω Πρωτοκόλλου κατά τη θέσπιση τόσο του Ν. 3064/2002, που φέρει τον τίτλο: «Καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων, των εγκλημάτων κατά της γενετήσιας ελευθερίας, της πορνογραφίας ανηλίκων και γενικότερα της οικονομικής εκμετάλλευσης», (Βλ. την Εισηγητική Έκθεση του Ν. 3064 /2002 και την Έκθεση της Διεύθυνσης Επιστημονικών Μελετών της Βουλής), όσο και του Π.Δ. 233/2003 που εκδόθηκε βάσει του Ν. 3064/2002 και του Ν. 3386/2005, άρθρα 1θ, ι, 44 παρ. 1βγ, 4, 6, 7, 46, 47, 48, 49, 50, 51 και 52. Οι προαναφερόμενοι στόχοι, στο μέρος που αφορούν σε θύματα παιδιά, εξυπηρετούνται σε σημαντικό βαθμό και με μεταγενέστερα νομοθετήματα, και συγκεκριμένα: i) Με το Ν. 3625/2007 (Φ.Ε.Κ. Α 290/24-12-07), με τον οποίο κυρώθηκε και εφαρμόσθηκε το «Προαιρετικό Πρωτόκολλο στη Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού, σχετικά με την εμπορία παιδιών, την παιδική πορνεία και τη παιδική πορνογραφία» και ii) με το Ν. 3727/2008 (Φ.Ε.Κ. Α 257/18-12-08), με τον οποίο κυρώθηκε και εφαρμόσθηκε η «Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την προστασία των παιδιών κατά της γενετήσιας εκμετάλλευσης και κακοποίησης».

Με τα οριζόμενα στο εδάφιο β του παρόντος άρθρου για την «προστασία και αρωγή των θυμάτων της επίμαχης διακίνησης, με πλήρη σεβασμό στα ανθρώπινα δικαιώματά τους», θεσπίζονται κατά τρόπο απολύτως συγκεκριμένο τόσο μια *νομική υποχρέωση* που βαρύνει τα στελέχη όλων των εμπλεκόμενων φορέων στις ανωτέρω διαδικασίες (δηλ. «η παροχή προστασίας και αρωγής στα θύματα»), όσο και η *υπόδειξη προς τις Αρχές* να ενεργούν «με πλήρη σεβασμό στα ανθρώπινα δικαιώματα των θυμάτων». Η ελληνική έννομη τάξη, με τα οριζόμενα στο άρθρο 12 Ν. 3064/2002, στο Π.Δ. 233/2003, στα άρθρα 1θ, ι, 44 παρ. 1βγ, 4, 6, 7, 46, 47, 48, 49, 50, 51 και 52 του Ν. 3386/2005, στο άρθρο 11 του Ν. 3536/2007 αλλά και σε άλλα νομικά κείμενα (όπως αναφέρεται και κατωτέρω), έχει ήδη θεσπίσει την προαναφερομένη «νομική υποχρέωση», η τήρηση της οποίας κρίνεται εξαιρετικά σημαντική για την εφαρμογή των ποινικών, ουσιαστικών και δικονομικών, αλλά και των διοικητικών διατάξεων που ενεργοποιούνται εν συνεχεία για την απόδοση του χαρακτηρισμού «Θύμα Εμπορίας Ανθρώπων».

Η συνεργασία του Ελληνικού Κράτους με ορισμένα από τα συμβεβλημένα μέσω της παρούσας Σύμβασης και των Πρωτοκόλλων αυτής κρατών μερών για την πάταξη του εν γένει διασυνοριακού εγκλήματος, έχει ήδη

δρομολογηθεί, με την κύρωση με νόμους διακρατικών Συμβάσεων (διμερών ή πολυμερών) και με Πρωτόκολλα αμοιβαίας συνεργασίας, όπως: **α)** το Πρωτόκολλο «για την ενίσχυση της τριμερούς συνεργασίας για τη καταπολέμηση του εγκλήματος μεταξύ των Κυβερνήσεων της Ελληνικής Δημοκρατίας, της Δημοκρατίας της Βουλγαρίας και της Ρουμανίας», που κυρώθηκε με τον Ν. 2814 /9/10-3-2000, **β)** Της Συμφωνίας «περί Συνεργασίας για τη πρόληψη και καταπολέμηση του διασυνοριακού εγκλήματος και του προσαρτημένου σε αυτήν Χάρτη οργάνωσης και λειτουργίας του Περιφερειακού Κέντρου της Πρωτοβουλίας Συνεργασίας Νοτιοανατολικής Ευρώπης (Κέντρο S.E.C.I.) για την καταπολέμηση του διασυνοριακού εγκλήματος», που κυρώθηκε με τον Ν. 2865 της 15/19-12-2000 **γ)** «Της Συμφωνίας μεταξύ των Κρατών που μετέχουν στην οικονομική Συνεργασία του Ευξείνου Πόντου για συνεργασία στην καταπολέμηση του εγκλήματος και ιδιαίτερα των οργανωμένων μορφών του», που κυρώθηκε με τον Ν. 2925 της 25/27-6-2001, **δ)** «Της Συμφωνίας μεταξύ της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Δημοκρατίας της Τουρκίας για τη συνεργασία του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης της Ελληνικής Δημοκρατίας και του Υπουργείου Εσωτερικών της Δημοκρατίας της Τουρκίας για την καταπολέμηση του εγκλήματος, ιδιαίτερα της τρομοκρατίας, του οργανωμένου εγκλήματος, της παράνομης διακίνησης ναρκωτικών και της λαθρομετανάστευσης», που κυρώθηκε με τον Ν. 2926 της 25/27-6-2001. Τέλος, το βασικό πλαίσιο της προαγωγής αυτής της συνεργασίας τίθεται με τις αντίστοιχες διατάξεις της Σύμβασης του Ο.Η.Ε. για το Διεθνικό Οργανωμένο Έγκλημα (Σύμβαση του Παλέρμο, βλ. και την αντίστοιχη εισηγητική έκθεση).

Άρθρο 3: Στο άρθρο 3 του Πρωτοκόλλου και για τους σκοπούς αυτού, προσδιορίζεται το περιεχόμενο των όρων «Διακίνηση Προσώπων» και «Εκμετάλλευση», παρατίθενται τα εξαναγκαστικά μέσα, με τα οποία πραγματοποιείται η «Διακίνηση», ορίζεται, ότι, εάν το θύμα είναι «παιδί» η σε βάρος του «διακίνηση», που πραγματοποιείται με στρατολόγηση, μεταφορά, μετακίνηση, παροχή καταλύματος ή υποδοχή και με σκοπό την εκμετάλλευση, στοιχειοθετείται, κατά την έννοια του παρόντος άρθρου, ακόμη και αν δεν έχει γίνει χρήση σε βάρος του των εξαναγκαστικών μέσων που απαιτούνται επί ενήλικου θύματος, ότι η «συγκατάθεση» του θύματος διακίνησης δε λαμβάνεται υπόψη όταν αυτή επιτυγχάνεται με τη χρησιμοποίηση των μέσων εξαναγκασμού που παρατίθενται σ' αυτό και τέλος, ότι ως όριο πέρατος της ανηλικότητας καθορίζεται το 18^ο έτος της ηλικίας.

Άρθρο 4: Στο άρθρο 4 ορίζεται το πεδίο εφαρμογής του Πρωτοκόλλου. Ορίζεται ειδικότερα ότι το Πρωτόκολλο εφαρμόζεται, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά σε αυτό, για την πρόληψη, διερεύνηση και δίωξη των αδικημάτων που έχουν θεσπισθεί με το άρθρο 5 αυτού, εφόσον τα αδικήματα αυτά είναι διεθνικά ως προς τη φύση τους και εμπλέκεται σ' αυτά οργανωμένη εγκληματική ομάδα, καθώς επίσης και για την προστασία των θυμάτων τέτοιων αδικημάτων.

Άρθρο 5: Με το άρθρο αυτό ποινικοποιούνται όλες οι πράξεις που αναφέρονται στο άρθρο 3, τελούμενες στο πλαίσιο διεθνικού οργανωμένου εγκλήματος, τετελεσμένες ή σε απόπειρα, η συμμετοχή σε αυτές, η οργάνωση και η καθοδήγηση.

Στον Ποινικό Κώδικα αντιμετωπίζονται ως εγκλήματα όλες οι συμπεριφορές που καταγράφονται στο πιο πάνω άρθρο με τις διατάξεις των άρθρων 322, 323, 323 Α, 323 Β, 348 Α, 349, 351 και 351 Α Π.Κ., μετά τις τροποποιήσεις που επέφεραν οι νόμοι 3064/2002, 3625/2007 και 3727/2008. Εκτός ποινικής ρύθμισης βρίσκεται μόνο η περίπτωση οικονομικής εκμετάλλευσης ενός ή περισσοτέρων προσώπων, ενηλίκων ή ανηλίκων, με τον εξαναγκασμό τους σε επαιτεία, πράξη που αποτελεί «οικονομική εκμετάλλευση υπηρεσίας, την οποία αυτά παρέχουν στο δρόστη, υπό συνθήκες εξαναγκασμού», σύμφωνα, με το γράμμα του άρθρου 3 του παρόντος Πρωτοκόλλου.

Για την τυποποίηση των συμπεριφορών αυτών προτείνεται η τροποποίηση του άρθρου 323^Α ΠΚ, ώστε η διάταξη αυτή να μην καλύπτει μόνο την εργασιακή εκμετάλλευση και την εκμετάλλευση άλλου για την αφαίρεση των οργάνων του, αλλά και την εκμετάλλευσή του για τον προσπορισμό οφέλους από τα έσοδα της επαιτείας.

Στο σημείο αυτό επισημαίνεται ότι στο Ελληνικό ποινικό δίκαιο δεν είναι γνωστές, ως νομικοί όροι, οι έννοιες: «οργάνωση» και «καθοδήγηση», που μνημονεύονται, ως μορφές τιμωρουμένης εγκληματικής δράσης στα εδάφια (β) και (γ) της παραγράφου 2 του εν λόγω άρθρου. Όμως αυτή η έλλειψη δεν επιδρά αρνητικά επί της ουσίας στην αντιμετώπιση από την Ελλάδα της διεθνούς εγκληματικής δραστηριότητας στο συγκεκριμένο τομέα και δε συνεπιφέρει ανομοιογένεια, κατά το περιεχόμενο, μεταξύ των διατάξεων του Π.Κ. και των συγκεκριμένων του άρθρου 5 του παρόντος Πρωτοκόλλου, διότι με τις διατάξεις των άρθρων 45, 46 και 47 Π.Κ. υπάρχει η νομική δυνατότητα να καλυφθεί ποινικά οποιαδήποτε συμμετοχική δράση. Ως προς τη διάπραξη των επίμαχων εγκλημάτων σε απόπειρα δε γίνεται ιδιαίτερη μνεία, δεδομένου ότι στο ελληνικό δίκαιο τιμωρείται η απόπειρα όλων των κακουργημάτων και πλημμελημάτων βάσει του άρθρου 42 Π.Κ.

Άρθρο 6: Όπως προκύπτει από τον τίτλο του εν λόγω άρθρου, με τις διατάξεις του θεσπίζεται η παροχή αρωγής στα θύματα εγκλημάτων διακίνησης προσώπων που διαπράττονται στο πλαίσιο διεθνικού οργανωμένου εγκλήματος (άρθρο 2 της Σύμβασης του Παλέρμο, άρθρο 3 του παρόντος Πρωτοκόλλου), προκειμένου, να αποκατασταθούν και να στηριχθούν αυτά ως ψυχοβιολογικές προσωπικότητες, αλλά και ως ενεργά μέλη της κοινωνίας ενός κράτους δικαίου. Σύμφωνα με αυτό το άρθρο οι ανωτέρω στόχοι θα επιτευχθούν με την υιοθέτηση μέτρων ικανών να εξασφαλίζουν, πάντοτε εξατομικευμένα, τις βιοτικές ανάγκες των θυμάτων, την περίθαλψη, την ψυχολογική τους στήριξη και αποκατάσταση, την προστασία, την αποζημίωσή τους για τις ζημιές που υπέστησαν (εξαιτίας της θυματοποίησής τους), αλλά και την πλήρη νομική ενημέρωση, καθοδήγηση και υποστήριξή τους, προκειμένου να συμμετάσχουν αυτά, *εν συνειδήσει, εν γνώσει* και αποτελεσματικά σε όλες τις ποινικές και διοικητικές διαδικασίες που θα προκύψουν με αφορμή, αλλά και στο πλαίσιο της καταστολής της εγκληματικής πράξης που υπέστησαν.

Τα ζητήματα της προστασίας και της αρωγής των θυμάτων εμπορίας ρυθμίζονται ήδη από την ελληνική νομοθεσία, με τις ακόλουθες διατάξεις:

A) Στο πλαίσιο του οργανωμένου εγκλήματος, υπό την έννοια του άρθρου 187 παρ. 1 Π.Κ:

i) Με βάση όσα ορίζει το άρθρο 9 Ν. 2928/2001, με το οποίο προβλέπεται η προστασία όλων των ουσιωδών μαρτύρων που βοηθούν στην αποκάλυψη των εγκληματικών δραστηριοτήτων (βλ. σχετ. την Εισηγητική Έκθεση της Σύμβασης του Παλέρμο).

ii) Με τις διατάξεις των παραγράφων 3 και 4 του άρθρου 187B Π.Κ., που προβλέπουν: α) την αποχή από την κίνηση της ποινικής δίωξης για παραβάσεις του νόμου περί αλλοδαπών και περί εκδιδόμενων με αμοιβή προσώπων, εάν αυτά καταγγέλλουν αξιόποινες πράξεις που τελέστηκαν σε βάρος τους από εγκληματική οργάνωση και β) την αναστολή της απέλασης αλλοδαπών θυμάτων που βρίσκονται παράνομα στη χώρα και καταγγέλλουν αξιόποινες πράξεις που τελέστηκαν από εγκληματική οργάνωση.

B) Ακόμη και όταν δε συντρέχει η προϋπόθεση της ύπαρξης εγκληματικής οργάνωσης:

i) Με το άρθρο 12 Ν. 3064/2002, με το οποίο θεσπίσθηκαν:

- Το αναγκαίο νομοθετικό πλαίσιο για τη παροχή αρωγής στα θύματα εμπορίου δούλων, εμπορίας ανθρώπων, μαστροπείας, σωματεμπορίας και ασέλγειας με ανήλικο έναντι αμοιβής (άρθρα 323, 323 Α, 349, 351 και 351 Α Π.Κ.)
- Η δυνατότητα αναστολής της απέλασης των θυμάτων αυτών των πράξεων, που χορηγείται με Διάταξη του Εισαγγελέα Πρωτοδικών, η οποία εγκρίνεται από τον Εισαγγελέα Εφετών και ισχύει μέχρις ότου εκδοθεί αμετάκλητη απόφαση στη ποινική δίκη κατά του υπαιτίου, και
- Ο ασφαλής και αξιοπρεπής επαναπατρισμός των θυμάτων που είναι αλλοδαποί, ενώ ειδικά για τον επαναπατρισμό ανήλικου θύματος, καθιερώθηκε, ως αναγκαία προϋπόθεση, και η σύμφωνη γνώμη του Εισαγγελέα Ανηλίκων που διατυπώνεται ύστερα από Έκθεση του Επιμελητή Ανηλίκων.

ii) Με το άρθρο 15 παρ. 7 Ν. 3274/2004, που τροποποίησε το άρθρο 44 παρ. 7 Ν. 2910/2001, με το οποίο ορίσθηκε ότι η απέλαση αλλοδαπών που βρίσκονται παράνομα στη χώρα και καταγγέλλουν πράξεις προαγωγής σε πορνεία, μπορεί, με Διάταξη του Εισαγγελέα Πλημμελειοδικών και έγκριση του Εισαγγελέα Εφετών, να αναστέλλεται έως ότου εκδοθεί αμετάκλητη απόφαση για τις πράξεις που καταγγέθηκαν, ως και ότι, αν η καταμήνυση αποδειχθεί ψευδής, η απέλαση εκτελείται.

iii) Με το Π.Δ. 233/2003, που εκδόθηκε βάσει του άρθρου 12 Ν. 3064/2002, με το οποίο θεσμοθετήθηκαν σημαντικά μέτρα για τη προστασία όλων των θυμάτων trafficking, ανεξαρτήτως εάν έχει προηγηθεί ή όχι άσκηση ποινικής δίωξης για κάποια από τις πράξεις που έχουν τελεστεί σε βάρος τους. Η εφαρμογή των μέτρων προστασίας και αρωγής έχει ανατεθεί σε Υπηρεσίες ή Μονάδες Παροχής Προστασίας και Αρωγής, που συνεργάζονται ή

συμβάλλονται με συμβάσεις με Ν.Π.Δ.Δ., Ν.Π.Ι.Δ. μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα ή Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις.

iv) Με τα άρθρα 44 παρ. 1 εδ. βγ και 4, 46-52 (συνδ. άρθρο 1i) του Ν. 3386/2005 (ζητήματα «Εισόδου, διαμονής και κοινωνικής ένταξης υπηκόων τρίτων χωρών στην Ελληνική Επικράτεια»). Στις πιο πάνω διατάξεις προσδιορίζεται η νομική έννοια του όρου «θύμα εμπορίας ανθρώπων» (άρθρο 1i) και θεσπίζονται πολύ σημαντικά μέτρα για την παραμονή και νόμιμη εργασία στη χώρα προσώπων που έχουν χαρακτηριστεί θύματα. Το μόνο έλλειμμα της ισχύουσας νομοθεσίας σε σχέση με το προς κύρωση Πρωτόκολλο είναι ότι εξαρτά την παροχή της βοήθειας στα θύματα εμπορίας από την προηγούμενη δήλωση συνεργασίας με τις αρχές, προϋπόθεση που δεν υιοθετείται από το Πρωτόκολλο, όπως άλλωστε δεν υιοθετείται και από τη Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης (άρθρο 12 παρ. 6).

Για την πλήρη ενσωμάτωση του Πρωτοκόλλου θα χρειαστούν επομένως στο επίπεδο αυτό ορισμένες τροποποιήσεις της υπάρχουσας νομοθεσίας σε δύο κατά βάση επίπεδα: (α) να επεκταθούν οι ρυθμίσεις του Ν. 3386/2005 σε όλους τους αλλοδαπούς, θύματα εμπορίας ανθρώπων και να μην ισχύουν μόνο για τους υπηκόους τρίτων χωρών, όπως σήμερα και (β) να διασφαλισθεί ότι η προστασία θα παρέχεται ανεξαρτήτως της συνεργασίας ή μη των θυμάτων με τις αρμόδιες αρχές.

Άρθρο 7: Με το άρθρο αυτό υποδεικνύεται στα κράτη μέρη να θεσμοθετήσουν, πέραν των μέτρων που λαμβάνονται κατά το προηγούμενο άρθρο 6, και άλλα μέτρα πρόσφορα για την εξασφάλιση της προσωρινής, μόνιμης ή κατά περίπτωση διαμονής στην επικράτειά τους, των θυμάτων εμπορίας ανθρώπων, στο μέτρο που ο ανθρωπισμός και η ευσπλαχνία επιβάλλουν τούτο.

Τα μέτρα αυτά έχουν ήδη θεσμοθετηθεί στο ελληνικό δίκαιο με τις διατάξεις που προαναφέρθηκαν και εν προκειμένω μόνον η διαγραφή του όρου της προηγούμενης συνεργασίας με τις αρχές φαίνεται αναγκαία για την πλήρη ενσωμάτωση του Πρωτοκόλλου.

Άρθρο 8: Το άρθρο αυτό, αναφερόμενο τόσο στα κράτη μέρη υποδοχής (των θυμάτων) όσο και στα κράτη μέρη των οποίων τα θύματα είναι υπήκοοι ή στην Επικράτεια των οποίων αυτά είχαν τη μόνιμη διαμονή τους κατά το χρόνο της εισόδου τους στο κράτος μέρος υποδοχής, ορίζει ότι θα πρέπει εκ μέρους αμφοτέρων να λαμβάνονται όλα τα μέτρα που κρίνονται εκάστοτε αναγκαία για να διευκολυνθεί και να εξασφαλισθεί, χωρίς αδικαιολόγητη ή υπέρμετρη καθυστέρηση, η ασφαλής επιστροφή τους, η οποία θα είναι, κατά προτίμηση, οικειοθελής, τηρουμένων όλων των θεσπισμένων νομικών διαδικασιών που αρμόζουν στην ιδιότητά τους, ως θυμάτων εγκλήματος εμπορίας ανθρώπων. Στο ίδιο άρθρο ορίζεται επίσης, ότι το κράτος μέρος στο οποίο απευθύνεται το αίτημα για επαναπατρισμό (σύμφωνα με τα προαναφερόμενα) δικαιούται να επαληθεύει, αλλά χωρίς υπέρμετρη ή αδικαιολόγητη καθυστέρηση, εάν το πρόσωπο ήταν υπήκοός του ή διέμενε μόνιμα σ' αυτό και, σε θετική περίπτωση, οφείλει, μετά από αίτημα του κράτους μέρος υποδοχής, να του χορηγήσει τα απαραίτητα έγγραφα (ταξιδιωτικά κ.λ.π.), ώστε να καθίσταται εφικτή η μετάβαση και η είσοδός του

στο έδαφός του. Επισημαίνεται, τέλος, ότι με τις διατάξεις του εν λόγω άρθρου δε θίγονται τα δικαιώματα που παρέχονται από το εσωτερικό δίκαιο του κράτους μέρους υποδοχής στα θύματα εμπορίας ανθρώπων, καθώς και ότι η εν λόγω ρύθμιση ισχύει, με την επιφύλαξη κάθε διμερούς ή πολυμερούς συμφωνίας ή διακανονισμού που διέπει, εν όλω ή εν μέρει, την επιστροφή των θυμάτων των εγκλημάτων εμπορίας.

Η διάταξη αυτή συνδέεται άμεσα με τα άρθρα 13 παρ. 2 της Παγκόσμιας Διακήρυξης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, 3 παρ. 2 του 4^{ου} Πρωτοκόλλου της Ε.Σ.Δ.Α. και 12 παρ. 4 του Διεθνούς Συμφώνου για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα και κατά το περιεχόμενό της είναι ήδη ενσωματωμένη στην ελληνική νομοθεσία με τη διάταξη του άρθρου 13 Ν. 3064/2002, το οποίο ορίζει, ότι «ο επαναπατρισμός αυτών πραγματοποιείται, χωρίς να θίγεται η αξιοπρέπειά τους, με ασφαλή τρόπο, και αν πρόκειται για ανήλικο, απαιτείται η σύμφωνη γνώμη του αρμοδίου Εισαγγελέα Ανηλίκων, που παρέχεται μετά από έκθεση του Επιμελητή Ανηλίκων».

Επισημαίνεται ότι, σύμφωνα με τα ειδικώς αναφερόμενα στις ερμηνευτικές σημειώσεις του παρόντος άρθρου, τα αναγραφόμενα στη δεύτερη παράγραφο αυτού, σύμφωνα με τα οποία «η εν λόγω επιστροφή των θυμάτων θα είναι κατά προτίμηση οικειοθελής», αφορούν στο κράτος μέρος υποδοχής, το οποίο αιτείται τον επαναπατρισμό του θύματος από το κράτος μέρος του οποίου αυτό είναι υπήκοος ή στην επικράτεια του οποίου είχε τη μόνιμη διαμονή του κατά το χρόνο εισόδου του στην επικράτεια του κράτους μέρους υποδοχής και έχουν την έννοια «ότι το κράτος μέρος υποδοχής υποβάλλει οικειοθελώς αυτό το αίτημα και δεν μπορεί να υποχρεωθεί για να προβεί σε τέτοια ενέργεια» (βλ. σχετ. τις ερμηνευτικές σημειώσεις, επί του παρόντος άρθρου, παραγρ. 2, σημ. 73). Σε ό,τι αφορά αντίθετα το ίδιο το θύμα, είναι προφανές ότι ο επαναπατρισμός του είναι πάντοτε οικειοθελής, εφόσον, όπως ήδη αναφέρθηκε πιο πάνω (κατά την ανάλυση, του άρθρου 6, περί αρωγής και προστασίας των θυμάτων διακίνησης προσώπων), η ίδια η θυματοποίηση αυτών των προσώπων καθιστά αναγκαία την επιστημονική και εξατομικευμένη αντιμετώπισή τους από τις εμπλεκόμενες Αρχές του κράτους μέρους και ουσιαστικά αποκλείει κάθε ενέργεια που θα είναι αντίθετη προς την ελεύθερα και ανεπηρέαστα διαμορφωνόμενη βούλησή τους και τα καθιστά δέκτες εξαναγκαστικών συμπεριφορών, εκτός εάν συντρέχουν συγκεκριμένοι λόγοι δημόσιας τάξης και ασφάλειας (βλ. σχετ. το άρθρο 50 παρ. 2 Ν. 3064/2002). Αντίθετη ερμηνεία, που θα έδιδε δυνατότητες για επαναπατρισμό του θύματος, χωρίς τη θέλησή του, θα ερχόταν σε αντίθεση με το τελολογικό υπόβαθρο των διατάξεων του παρόντος Πρωτοκόλλου και ιδίως αυτών που αφορούν στην προστασία και στην αρωγή των θυμάτων, αλλά και στην πρόληψη των παρόντων εγκλημάτων (βλ. κατωτέρω).

Άρθρο 9: Με το παρόν άρθρο υποδεικνύεται στα κράτη μέρη να θεσμοθετήσουν πρόσφορα μέτρα, νομοθετικά ή άλλα και να εφαρμόσουν πολιτικές, οικονομικού, κοινωνικού, εκπαιδευτικού, πολιτιστικού και ενημερωτικού χαρακτήρα, με στόχο την πρόληψη, την προστασία και την καταστολή των εγκλημάτων της διακίνησης προσώπων που έχουν χαρακτήρα διεθνικού οργανωμένου εγκλήματος, την αποτροπή νέας θυματοποίησης, την αποθάρρυνση της ζήτησης που υποθάλλει όλες τις μορφές διακίνησης

προσώπων και την απάλειψη των παραγόντων που καθιστούν τα πρόσωπα, ιδιαίτερα τις γυναίκες και τα παιδιά, ευάλωτα στη διακίνηση, οι οποίες (πολιτικές), θα υλοποιούνται μέσω κοινωνικών κ.λ.π φορέων, οργανισμών και Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων αλλά και στο πλαίσιο διμερών και πολυμερών συνεργασιών.

Η Ελλάδα έχει ήδη αναπτύξει νομοθετικές και άλλες πρωτοβουλίες προς την ανωτέρω κατεύθυνση (βλ. σχετικά τ' αναφερόμενα στην Εισηγητική Έκθεση της Σύμβασης του Παλέρμο επί του άρθρου 31), ενώ παράλληλα συμμετέχει και στις σχετικές πρωτοβουλίες της Ε.Ε. Ενδεικτικά αναφέρονται: α) Η λειτουργία Ειδικής Νομοπαρασκευαστικής Επιτροπής, που συγκροτήθηκε από τους Γενικούς Γραμματείς οκτώ συναρμόδιων Υπουργείων με σκοπό το συντονισμό των εργασιών σε πολιτικό επίπεδο και την εισήγηση νομοθετικών και άλλων μέτρων, αλλά και την εκπόνηση ενός Εθνικού Σχεδίου Δράσης, η πραγματοποίηση του οποίου βρίσκεται σε εξέλιξη. β) Η λειτουργία Ειδικής Νομοπαρασκευαστικής – επιχειρησιακής Επιτροπής (ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ κλπ.), που συστήθηκε για την εισήγηση νομοθετικών πρωτοβουλιών και για τη προώθηση δράσεων σχετικά με την αντιμετώπιση του φαινομένου της Εμπορίας Ανθρώπων. γ) Η θεσμοθέτηση μέτρων αρωγής, σε επίπεδα επιβίωσης, προστασίας και ψυχικής παρέμβασης, και δ) η ανάπτυξη δράσεων, για την ενημέρωση της κοινωνίας των πολιτών και για την εκπαίδευση των συναρμόδιων δικαστικών, αστυνομικών και εν γένει διοικητικών Αρχών, που αναπτύχθηκαν με τη μορφή συνεδρίων ή ημερίδων, τηλεοπτικών και ραδιοφωνικών σπότ, με πρωτοβουλία κρατικών φορέων (Υπουργείου Εξωτερικών, Γενικής Γραμματείας Ισότητας, Κέντρου Ερευνών για θέματα ισότητας, Υπουργείου Εσωτερικών, δράση εκπαίδευσης ΙΛΑΕΙΡΑ, Εθνική Σχολή Δημόσιας Διοίκησης και Υπουργείο Απασχόλησης, δράσεις εκπαίδευσης, κατά το πρότυπο του προγράμματος AGIS της Ε.Ε και της δράσεως ΙΛΑΕΙΡΑ κ.λ.π.), του Δ.Ο.Μ και Μ.Κ.Ο, (Άρσις, STOP NOW, Δίκτυο Γυναικών, κ.λ.π.), αλλά και μέσω Street work.

Επίσης, η Ελλάδα μετέχει σε περιφερειακό επίπεδο, σε πρωτοβουλίες συνεργασίας (Εναλλακτική Έδρα Συμφώνου Σταθερότητας για τη ΝΑ Ευρώπη με έδρα στη Θεσσαλονίκη, Οικονομική Συνεργασία Μαύρης Θάλασσας – B – SEC, Πρωτοβουλία Συνεργασίας ΝΑ-Ευρώπης – Seci), που αναπτύσσουν δράσεις για την αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση του φαινομένου της εμπορίας ανθρώπων στις χώρες προέλευσης των θυμάτων, ενώ, εντός της Επικράτειάς της επιχειρείται η δικτύωση των εμπλεκόμενων φορέων, όπως η συνεργασία της Διυπουργικής Επιτροπής με το ΔΟΜ και δώδεκα εξειδικευμένες ΜΚΟ, το Διπλωματικό Forum, που διοργανώνεται με πρωτοβουλία του ΥΠΕΞ και του ΔΟΜ, στο οποίο συμμετέχουν εκπρόσωποι Υπουργείων, διπλωματικές Αρχές και ΜΚΟ, συνεργαζόμενες ΜΚΟ, σε εθνικό, περιφερειακό και διεθνές επίπεδο, όπως, το δίκτυο ΑΡΙΑΔΝΗ, το πρόγραμμα ΗΡΑ ή το δίκτυο συνεργασίας που προέκυψε από το πρόγραμμα Agis της Ε.Ε.

Άρθρο 10: Με το άρθρο 10 θεσπίζεται η συνεργασία μεταξύ των Αρχών των κρατών μερών που εμπλέκονται στην αντιμετώπιση των εγκλημάτων διακίνησης ανθρώπων, ώστε να εντοπίζουν τους δράστες και τα θύματα αυτών (που επιχειρούν να διασχίσουν τα διεθνή σύνορα), βάσει της

γνησιότητας και των τύπων των χρησιμοποιούμενων ταξιδιωτικών εγγράφων, βάσει της αντιστοιχίας αυτών με τους κατόχους τους, των μέσων και των μεθόδων που χρησιμοποιούνται από τις οργανωμένες εγκληματικές ομάδες, αλλά και των δεσμών που συνδέουν τα μέλη τους και υποδεικνύεται στα κράτη μέρη να μεριμνήσουν για την επιμόρφωση των οργάνων τους, που εμπλέκονται κατά τη νομική αντιμετώπιση του ανωτέρω εγκλήματος της διακίνησης προσώπων, με στόχο την πρόληψη αυτού. Επίσης, σύμφωνα, με αυτό το άρθρο η εν λόγω επιμόρφωση εστιάζει στις μεθόδους πρόληψης του ανωτέρω εγκλήματος, στην τιμωρία των δραστών, στην εξασφάλιση των δικαιωμάτων των θυμάτων και στην προστασία τους από τους διακινητές και πρέπει να υλοποιείται με γνώμονα τα ανθρώπινα δικαιώματα ή τα ευαίσθητα δεδομένα που συναρτώνται με τη παιδική ηλικία και με το φύλο, αλλά και να ενθαρρύνει τη συνεργασία με Μ.Κ.Ο. ή με άλλους συναφείς ή με κοινωνικούς φορείς.

Στο παρόν άρθρο σημειώνεται ιδιαιτέρως ότι το κράτος μέρος που λαμβάνει τις πληροφορίες οφείλει να συμμορφώνεται με τις αιτήσεις του κράτους μέρους που του έδωσε τις πληροφορίες, το οποίο μπορεί να θέτει περιορισμούς στη χρήση τους. Από τη διάταξη αυτή συνάγεται ευχερώς ότι το κράτος μέρος από το οποίο ζητούνται οι πληροφορίες δικαιούται να τις χορηγεί κατά τη διακριτική του ευχέρεια και κατά την κρίση του, εντός των ορίων της εθνικής του νομοθεσίας (συνεπώς, και σύμφωνα, με τα οριζόμενα στις διατάξεις των άρθρων 9Α και 19 παρ. 3 Συντάγματος, 8 παρ. 1 Ε.Σ.Δ.Α., 436 – 457 Κ.Π.Δ, των Ν. 2472/1997, όπως τροποποιήθηκε, με τα άρθρα 8 του Ν. 2819/2000, 10 Ν. 3090/2002 και 8^ο Ν. 3625/2007, 2774/1999, 3471/2006 και του Π.Δ. 47/2005 και του Νόμου περί Ευροπολ), αλλά και να προσδιορίζει όρους κατά τη χρήση τους, τους οποίους θα πρέπει να τηρεί το κράτος μέρος που ζητεί τις πληροφορίες. Η προαναφερόμενη ερμηνεία προκύπτει άλλωστε όχι μόνο από το άρθρο 10 αρ. 3 του Πρωτοκόλλου, αλλά και από τα οριζόμενα στα άρθρα 26 και 27 της ίδιας της Σύμβασης του Παλέρμο, σύμφωνα, με τα οποία τα κράτη μέρη και οι υπηρεσίες τους, έρευνας και καταστολής, στο πλαίσιο της συνεργασίας τους, ενεργούν υπό το κράτος των αρχών του εσωτερικού τους δικαίου, εγκαθιδρύουν μεταξύ τους, διαύλους επικοινωνίας και ενημέρωσης και συνάπτουν διμερείς ή πολυμερείς συμφωνίες, κατά τη κρίση τους και στο μέτρο των δυνατοτήτων τους.

Κατά τα λοιπά, σχετικά με τα μέτρα που έχουν ληφθεί στην Ελλάδα στους τομείς της ανταλλαγής πληροφοριών και της βελτίωσης της συνεργασίας των κρατών μερών, παραπέμπουμε σε όσα αναφέρονται στην Αιτιολογική Έκθεση με αναφορά στα άρθρα 27 και 28 της Σύμβασης του Παλέρμο.

Άρθρο 11: Το άρθρο 11, αφού προτάσσει επιφύλαξη ως προς τις διεθνείς δεσμεύσεις για την ελεύθερη μετακίνηση των προσώπων και τις διεθνείς συμβάσεις περί μεταφοράς, προτρέπει τα κράτη μέρη να λάβουν τα αναγκαία νομοθετικά ή άλλα πρόσφορα μέτρα για τον εντοπισμό των μεταφορικών μέσων και των προσώπων που τα εκμεταλλεύονται, για να διαπιστώνουν εάν αυτά χρησιμοποιούνται για τη διακίνηση προσώπων και εάν τα μεταφερόμενα άτομα κατέχουν τα νόμιμα ταξιδιωτικά έγγραφα που απαιτούνται για την είσοδό τους στο κράτος υποδοχής, για τη θέσπιση κυρώσεων σε περιπτώσεις μη τήρησης των παραπάνω υποχρεώσεων, για την ανάκληση θεωρήσεων

διαβατηρίων ή άρνηση εισόδου σε πρόσωπα που εμπλέκονται στα εγκλήματα στα οποία αναφέρεται το παρόν Πρωτόκολλο, αλλά και για τη συνεργασία μεταξύ των υπηρεσιών συννοριακού ελέγχου, με την επιφύλαξη στη τελευταία περίπτωση, του άρθρου 27 της Σύμβασης.

Στην Ελλάδα, όσοι μεταφέρουν θύματα εμπορίας (με την έννοια που της δίνει το παρόν Πρωτόκολλο), ελέγχονται ποινικά σε κάθε περίπτωση βάσει των γενικών και των ειδικών διατάξεων του Π.Κ., ως αυτουργοί ή συμμέτοχοι των εκάστοτε εγκλημάτων, ενώ συγχρόνως αυτοί μπορεί να τιμωρηθούν και βάσει των διατάξεων του άρθρου 88 Ν. 3386/2005, εάν συντρέχουν στο πρόσωπό τους σωρευτικά και οι προϋποθέσεις εφαρμογής αυτού του άρθρου. Περαιτέρω, με τον έλεγχο των συνόρων για τον εντοπισμό περιπτώσεων εμπορίας ανθρώπων είναι επιφορτισμένες μονάδες του Ελληνικού Στρατού, κλιμάκια της Ελληνικής Αστυνομίας και του Λιμενικού Σώματος και, ειδικώς συσταθέν Σώμα Συννοριοφυλάκων, τα αντίστοιχα δε ζητήματα ρυθμίζονται, με τις διατάξεις των άρθρων 4 παρ. 1, 5 παρ. 1, 6 παρ. 1 και 2, 7 παρ. 3 και 4 και 8 του Ν. 3386/2005. Επίσης, στο πλαίσιο του Εθνικού Σχεδίου Δράσης προβλέπεται η εκπαίδευση των υπαλλήλων που εργάζονται σε υπηρεσίες των χερσαίων και των θαλάσσιων συνόρων (λιμενικών, συννοριοφυλάκων, τελωνειακών κ.λ.π.), με στόχο τον εντοπισμό των προσώπων που έχουν καταστεί θύματα εμπορίας σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος Πρωτοκόλλου. Δεν απαιτούνται λοιπόν επιπλέον ρυθμίσεις ως προς το θέμα αυτό.

Άρθρο 12: Στο άρθρο 12 αναφέρεται ότι κάθε κράτος μέρος, στο πλαίσιο των δυνατοτήτων του, λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα, αφ' ενός μεν για να περιορίσει, μέσω της ποιότητας των ταξιδιωτικών εγγράφων και των ταυτοτήτων που εκδίδει, κάθε δυνατότητα εύκολης πλαστογράφησης, νόθευσης, αναπαραγωγής ή παράνομης έκδοσης αυτών, αφ' ετέρου δε για να διασφαλίσει την ακεραιότητα και την ασφάλεια των εν λόγω εγγράφων ή αυτών που εκδίδονται για λογαριασμό του και για να εμποδίσει την παράνομη δημιουργία, έκδοση και χρήση τους.

Στην Ελλάδα, το τεχνοκρατικό σκέλος της ανωτέρω προτροπής ήδη καλύπτεται, τόσο θεσμικά όσο και στον τομέα της κατασκευής, από την ισχύουσα νομοθεσία και από αντίστοιχη τεχνική υποδομή για την έκδοση ταυτοτήτων και διαβατηρίων, (βλ. σχετ. Ν. 3103/2003, [Φ.Ε.Κ. Α 23/2003], Π.Δ. 134/2007, [Φ.Ε.Κ. 172/2007], Κ.Υ.Α. 3021/ 22/10-στ/26-7-2007, [Φ.Ε.Κ 1503/2007]), ενώ παράλληλα οι ενέργειες των παραβατών αντιμετωπίζονται ποινικά βάσει των γενικών και των ειδικών διατάξεων του Π.Κ., των διατάξεων του άρθρου 22 Ν. 1599/1986 (ως ισχύει σήμερα) και των διατάξεων του Ν. 3386/2005, περί αλλοδαπών. Ούτε και στο σημείο αυτό κρίνονται λοιπόν αναγκαίες νέες διατάξεις.

Άρθρο 13: Με το παρόν άρθρο προβλέπεται ότι σε περίπτωση κατά την οποία το κράτος μέρος δεχθεί αντίστοιχο αίτημα, επαληθεύει, μέσα σε εύλογο χρόνο, τη νομιμότητα και την εγκυρότητα των ταξιδιωτικών εγγράφων και των δελτίων ταυτότητας τα οποία εκδόθηκαν ή φέρονται ότι εκδόθηκαν στο όνομά του, ως προς τα οποία υπάρχει η υποψία ότι χρησιμοποιούνται για διακίνηση προσώπων. Από τη διατύπωση του άρθρου 13 προκύπτει ότι «η επαλήθευση των πληροφοριών από κράτος μέρος, κατόπιν αντιστοίχου αιτήματος άλλου

κράτους μέρους, συνεπάγεται και την εν συνεχεία (μετά την επαλήθευση) ενημέρωση του αιτούντος κράτους».

Το αντικείμενο της παραπάνω υπόδειξης καλύπτεται σήμερα από την ελληνική νομοθεσία, στο πλαίσιο των διατάξεων του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας για την έκδοση (άρθρα 436–456 Κ.Π.Δ.), για τη δικαστική συνδρομή (άρθρα 457–461 Κ.Π.Δ.), καθ' ο μέρος συναρτώνται με τη διαβίβαση των πληροφοριών στις οποίες αναφέρεται το παρόν άρθρο 13, αλλά και των διμερών και των πολυμερών συμβάσεων δικαστικής συνδρομής. Το παρόν άρθρο (13) ερμηνεύεται, σε συνδυασμό με το άρθρο 28 της Σύμβασης του Παλέρμο και με τα αναφερόμενα σχετικά με αυτό στην Εισηγητική Έκθεση αυτής (της Σύμβασης του Παλέρμο), με την επισήμανση όμως, η οποία τονίζεται και στο παρόν άρθρο, ότι «το Ελληνικό κράτος κυρώνει το παρόν άρθρο 13, με επιφυλάξεις, κατόπιν της συνδυαστικής ερμηνείας των διατάξεων των άρθρων 9 Α Σ., 19 παρ.3 Σ., 8 παρ. 1 ΕΣΔΑ, 436–457 Κ.Π.Δ. και 352 Β Κ.Π.Δ., όπως, αυτό προστέθηκε, με το 2^ο άρθρο του Ν. 3625/2007, των Ν. 2472/1997, όπως, τροποποιήθηκε, με τα άρθρα 8 του Ν. 2819/2000, 10 Ν. 3090/2002 και 8 του Ν.3625/2007, Ν. 2774/1999, Ν. 3471/2006, και του Π.Δ. 47/2005». Η εν λόγω, επισήμανση θεωρείται αναγκαία, εξαιτίας της προαναφερθείσας γραμματικής διατύπωσης, που ενδεχομένως δίνει την εντύπωση ότι το κράτος μέρος τηρεί τις διατάξεις του εσωτερικού του δικαίου μόνο κατά τη διαδικασία της επαλήθευσης. Τέλος, η έννοια των όρων «ταξιδιωτικά έγγραφα» και «δελτίο ταυτότητας» δίνεται στην ερμηνευτική διάταξη του παρόντος άρθρου, στην οποία προσδιορίζεται ότι ταξιδιωτικό έγγραφο είναι κάθε έγγραφο, που είναι αναγκαίο, για την είσοδο στο κράτος μέρος, σύμφωνα με το εσωτερικό δίκαιο αυτού και ότι ως δελτίο ταυτότητας θεωρείται κάθε έγγραφο παγίως χρησιμοποιούμενο σε ένα κράτος για να προσδιορίζει τα στοιχεία της ταυτότητας ενός προσώπου, σύμφωνα με τους νόμους και τις διαδικασίες αυτού του κράτους.

Άρθρα 14 - 20: Τα άρθρα αυτά περιέχουν τις τελικές διατάξεις του Πρωτοκόλλου που σχετίζονται με τον τρόπο εφαρμογής του.

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ – ΕΠΙΦΥΛΑΞΕΙΣ

Στο «Πρωτόκολλο κατά της Λαθραίας Διακίνησης μεταναστών από τη Γη, τη Θάλασσα και τον Αέρα που συμπληρώνει τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών κατά του Διεθνικού Οργανωμένου Εγκλήματος»

Σκοπός του Πρωτοκόλλου αυτού είναι η πρόληψη και καταπολέμηση της λαθραίας διακίνησης μεταναστών όταν εμπλέκεται οργανωμένη εγκληματική ομάδα και η προαγωγή της συνεργασίας μεταξύ των κρατών μερών για την εκπλήρωση αυτών των σκοπών, ενώ προστατεύονται και τα δικαιώματα των λαθραία μεταφερόμενων μεταναστών. Πιο συγκεκριμένα:

Άρθρο 1: Το άρθρο αυτό ορίζει ότι το Πρωτόκολλο συμπληρώνει τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών κατά του διεθνικού οργανωμένου εγκλήματος και ερμηνεύεται μαζί με τη Σύμβαση, οι διατάξεις της οποίας εφαρμόζονται *mutatis mutandis* στο Πρωτόκολλο, αν δεν προβλέπεται διαφορετικά σ' αυτό.

Άρθρο 2: Στο άρθρο 2 ορίζεται ως σκοπός του Πρωτοκόλλου η πρόληψη και καταπολέμηση της λαθραίας διακίνησης μεταναστών και η προαγωγή της συνεργασίας μεταξύ των κρατών μερών για την εκπλήρωση αυτών των σκοπών, όπως και η προστασία των δικαιωμάτων των λαθραία μεταφερόμενων μεταναστών.

Άρθρο 3: Για τους σκοπούς του Πρωτοκόλλου προσδιορίζεται στο άρθρο αυτό το περιεχόμενο επιμέρους όρων, όπως η "λαθραία διακίνηση μεταναστών", που ταυτίζεται με την επίτευξη της παράνομης εισόδου ενός προσώπου σε ένα κράτος μέρος του οποίου το πρόσωπο αυτό δεν είναι υπήκοος ή μόνιμος κάτοικος, εφόσον υπάρχει σκοπός οικονομικού ή άλλου υλικού οφέλους, η "παράνομη είσοδος", το "ψευδές ταξιδιωτικό έγγραφο ή δελτίο ταυτότητας" και το "πλοίο".

Σχετικά με την έννοια «πλοίο», θα πρέπει να αναφερθεί ότι το άρθρο 1 του ΚΙΝΔ και το άρθρο 3 του ΚΔΝΔ οριοθετούν τη έννοια. Το άρθρο 88 του ν. 3386/2005 αναφέρεται στους πλοιάρχους ή κυβερνήτες πλοίου, πλωτού μέσου ή αεροπλάνου και στους οδηγούς κάθε είδους μεταφορικού μέσου. Το Πρωτόκολλο περιλαμβάνει στην έννοια του πλοίου και τα υδροπλάνα. Η ελληνική νομοθεσία απαιτεί για την έννοια του πλοίου προορισμό και όχι μόνο ικανότητα κίνησης στη θάλασσα, γι' αυτό και τα υδροπλάνα δεν θεωρούνται πλοία, αφού ναι μεν έχουν την ικανότητα να πλέουν στη θάλασσα κατά την αποθαλάσσωση και την προσθαλάσσωση, είναι όμως προορισμένα να κινούνται στον αέρα. Γι' αυτά η κίνηση στη θάλασσα είναι επιβοηθητική μόνο για την πτήση (βλ. *Αλίκης Κιάντου - Παμπρούκη*, «Ναυτικό δίκαιο», Σάκκουλας, Θεσσαλονίκη, 1989, σελ. 25 και τις εκεί παραπομπές). Για το σκοπό του Πρωτοκόλλου και σύμφωνα με το άρθρο 4 αυτού (πεδίο εφαρμογής) στις περιπτώσεις λαθραίας διακίνησης μεταναστών, εφόσον τα εγκλήματα είναι

διασυνοριακά από τη φύση τους και εμπλέκεται οργανωμένη εγκληματική ομάδα, στην έννοια του πλοίου υπάρχουν και τα υδροπλάνα.

Άρθρο 4: Στο άρθρο 4 ορίζεται το πεδίο εφαρμογής του Πρωτοκόλλου, το οποίο εφαρμόζεται, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά σε αυτό, για την πρόληψη, διερεύνηση και δίωξη των αδικημάτων που θεσπίζονται σύμφωνα με το άρθρο 6 αυτού, εφόσον τα εν λόγω αδικήματα είναι διεθνικά.

Άρθρο 5: Στο άρθρο 5 διευκρινίζεται ότι οι μετανάστες δεν υπόκεινται σε ποινική δίωξη, δυνάμει του Πρωτοκόλλου, για μόνο το γεγονός ότι αποτέλεσαν αντικείμενο των πράξεων που αναφέρονται στο άρθρο 6.

Άρθρο 6: Στο άρθρο αυτό προσδιορίζεται η υποχρέωση κάθε κράτους Μέρους να υιοθετήσει τα αναγκαία νομοθετικά και άλλα μέτρα για να θεσπισθούν ως ποινικά αδικήματα, όταν τελούνται με πρόθεση και για να αποκτηθεί άμεσο ή έμμεσο οικονομικό ή άλλο υλικό όφελος, η λαθραία διακίνηση μεταναστών, η κατάρτιση, προμήθεια, παροχή ή κατοχή ψευδούς ταξιδιωτικού εγγράφου ή δελτίου ταυτότητας όταν διαπράττονται με σκοπό τη διευκόλυνση της λαθραίας διακίνησης μεταναστών, και η διευκόλυνση προσώπου που δεν είναι υπήκοος ή μόνιμος κάτοικος να παραμείνει στο ενδιαφερόμενο κράτος χωρίς να συντρέχουν οι απαραίτητες προϋποθέσεις για νόμιμη παραμονή στο κράτος. Ως ποινικά αδικήματα ζητείται επίσης να αντιμετωπισθούν η απόπειρα των πιο πάνω εγκλημάτων και η συμμετοχή σε αυτά, όπως και η οργάνωση και καθοδήγηση για τη διάπραξη τους. Στο ίδιο άρθρο διευκρινίζεται ότι θα πρέπει να αντιμετωπιστούν ως επιβαρυντικές περιστάσεις των αδικημάτων συμπεριφορές που (α) θέτουν σε κίνδυνο ή μπορεί να θέσουν σε κίνδυνο τη ζωή ή την ασφάλεια των μεταναστών ή (β) συνεπάγονται απάνθρωπη ή ταπεινωτική μεταχείριση των μεταναστών, στην οποία περιλαμβάνεται και αυτή που έχει σκοπό την εκμετάλλευσή τους.

Στο ελληνικό ποινικό δίκαιο όλες αυτές οι συμπεριφορές είναι ήδη ποινικά αδικήματα και αντιμετωπίζονται με αυστηρές κυρώσεις. Ειδικότερα, η λαθραία διακίνηση μεταναστών όπως αυτή προβλέπεται στο Πρωτόκολλο (άρθρο 6 παρ. 1 εδ. α) ρυθμίζεται στην ελληνική νομοθεσία από το κεφάλαιο ΙΖ «Γενικές Υποχρεώσεις – Κυρώσεις» του Ν. 3386/2005.

Οι παράνομες συμπεριφορές που αναφέρονται στην παράγραφο 1 εδ. β' (i, και ii) καλύπτονται από τα άρθρα 216 ΠΚ (πλαστογραφία), 220 ΠΚ (υφαρπαγή ψευδούς βεβαίωσης), 242 ΠΚ (ψευδής βεβαίωση, νόθευση κλπ), σε συνδυασμό με το άρθρο 187 παρ.1 ΠΚ. Επίσης, εάν το ψευδές ταξιδιωτικό έγγραφο ή ταυτότητα εκδόθηκε με δωροδοκία ή εξαναγκασμό, εφαρμόζονται οι σχετικές διατάξεις του ΠΚ, όπως τα άρθρα 235, 236 ΠΚ και 333, 385, 372, 374 ΠΚ. Πιο συγκεκριμένα, το άρθρο 216 παρ.1 ΠΚ (πλαστογραφία) τιμωρεί την κατάρτιση πλαστού και τη νόθευση του εγγράφου. Με το β' εδάφιο της παραγράφου 1 η χρήση του εγγράφου από το ίδιο άτομο θεωρείται επιβαρυντική περίπτωση. Με την παράγραφο 2 τιμωρείται και όποιος εν γνώσει του κάνει χρήση πλαστού ή νοθευμένου εγγράφου. Επιπλέον, με το εδάφιο β' της παραγράφου 3, με αυξημένη ποινή τιμωρείται ο υπαίτιος που διαπράττει πλαστογραφίες κατ' επάγγελμα ή κατά συνήθεια και το συνολικό όφελος ή η συνολική ζημία υπερβαίνουν τα 15.000 ευρώ. Με το άρθρο 242 Π.Κ. τιμωρείται ο υπαίτιος εάν είναι δημόσιος υπάλληλος και αρμόδιος για την

έκδοση του πιστοποιητικού και σε αυτό βεβαιώνει ψευδή γεγονότα. Επίσης, τιμωρείται βαρύτερα εάν επιδιώκει τη διάπραξη των παραπάνω εγκλημάτων σε βαθμό κακουργήματος (216, 242) και συγκροτεί ή εντάσσεται ως μέλος σε εγκληματική οργάνωση, σύμφωνα με τις προϋποθέσεις του άρθρου 187 Π.Κ. Επιπλέον, στην ελληνική νομοθεσία και ειδικότερα στα άρθρα 87 παρ. 7 και 87 παρ. 8 του Ν. 3386/2005 τιμωρείται όποιος παράνομα κατέχει ή χρησιμοποιεί γνήσιο διαβατήριο ή άλλο ταξιδιωτικό έγγραφο άλλου προσώπου, επίσης όποιος παρακρατεί διαβατήριο ή άλλο ταξιδιωτικό έγγραφο άλλου προσώπου ή αρνείται να παραδώσει τούτο στην αρμόδια υπηρεσία, καθώς και όποιος κατέχει ή χρησιμοποιεί πλαστό διαβατήριο ή άλλο ταξιδιωτικό έγγραφο (άρθρο 87 παρ. 7). Τιμωρείται, επίσης, ο υπεύθυνος γραφείου ταξιδίων ή μετανάστευσης ή οποιοσδήποτε άλλος υποβάλλει για λογαριασμό τρίτου στην αρμόδια αρχή δικαιολογητικά έκδοσης ταξιδιωτικού εγγράφου με στοιχεία που δεν ανταποκρίνονται στην ταυτότητα του προσώπου αυτού, καθώς και εκείνος για λογαριασμό του οποίου υποβάλλονται τα δικαιολογητικά.

Σχετικά με την ποινικοποίηση των συμπεριφορών που προβλέπονται στο άρθρο 6 παρ. 1 εδ. γ, η ελληνική νομοθεσία τιμωρεί επίσης τις άδικες αυτές πράξεις. Πιο συγκεκριμένα, η παροχή διευκόλυνσης παραμονής σε άτομο που έχει εισέλθει παράνομα στη χώρα αντιμετωπίζεται με τα άρθρα 84-87 Ν. 3386/2005, στα οποία (α) καθορίζονται οι περιπτώσεις κατά τις οποίες οι δημόσιες υπηρεσίες, τα ΝΠΔΔ, οι ΟΤΑ και οι υπηρεσίες του ευρύτερου δημόσιου τομέα υποχρεούνται να μην παρέχουν τις υπηρεσίες τους σε υπηκόους τρίτης χώρας, καθώς και οι κυρώσεις που επιβάλλονται σε περίπτωση παράβασης, (β) προβλέπονται οι υποχρεώσεις των συμβολαιογράφων κατά την κατάρτιση συμβολαιογραφικών πράξεων όταν συμβαλλόμενοι ή συμμετέχοντες καθ' οιονδήποτε τρόπο σε αυτές είναι υπήκοοι τρίτων χωρών και οι σχετικές κυρώσεις σε περίπτωση παράβασης, (γ) προβλέπονται οι υποχρεώσεις των εργοδοτών που απασχολούν υπηκόους τρίτων χωρών και οι σχετικές κυρώσεις σε περίπτωση παράβασης και (δ) προβλέπονται οι υποχρεώσεις υπαλλήλων και λοιπών ιδιωτών και οι σχετικές κυρώσεις σε περίπτωση παράβασης, ενώ υπάρχει ρητή πρόβλεψη ποινής φυλάκισης τουλάχιστον 1 μηνός και χρηματικής ποινής τουλάχιστον 5.000 ευρώ για όποιον διευκολύνει την παράνομη διαμονή υπηκόου τρίτης χώρας (άρθρο 87 παρ. 6) ή ποινής φυλάκισης τουλάχιστον 2 ετών, αν ο δράστης ενήργησε από κερδοσκοπία.

Σχετικά με την ποινικοποίηση των συμπεριφορών που προβλέπονται στο άρθρο 6 παρ. 2 εδ. α (απόπειρα), η ελληνική νομοθεσία τιμωρεί τις άδικες αυτές πράξεις με τις γενικές διατάξεις του Π.Κ. περί απόπειρας και ειδικότερα το άρθρο 42 Π.Κ. Σχετικά με την ποινικοποίηση των συμπεριφορών που προβλέπονται στο άρθρο 6 παρ. 2 εδ. β (συμμετοχή), η ελληνική νομοθεσία τιμωρεί τις άδικες αυτές πράξεις με τις γενικές διατάξεις του Π.Κ. περί συμμετοχής και ειδικότερα τα άρθρα 45, 46, 47 Π.Κ. Σχετικά με την ποινικοποίηση των συμπεριφορών που προβλέπονται στο άρθρο 6 παρ. 2 εδ. γ (οργάνωση ή καθοδήγηση), το Πρωτόκολλο, όπως αναφέρεται και στο άρθρο 4 αυτού, εφαρμόζεται όταν εμπλέκεται οργανωμένη εγκληματική ομάδα. Πέρα από τις γενικές διατάξεις του Π.Κ. περί συμμετοχής, οι έννοιες της οργάνωσης και διεύθυνσης (directing - κατά το αγγλικό κείμενο),

τιμωρούνται σύμφωνα με όσα προβλέπονται στο παρόν νομοσχέδιο από το άρθρο 187 Π.Κ., όταν αφορούν στη διάπραξη κακουργημάτων.

Με το άρθρο 87 παρ. 5 του Νόμου 3386/2005, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 15 του Ν. 2536/2007 καλύπτεται το άρθρο 6 παρ. 2γ του Πρωτοκόλλου για τα σχετικά κακουργήματα.

Σχετικά με την ποινικοποίηση των συμπεριφορών που προβλέπονται στο άρθρο 6 παρ. 3 εδ. α' του Πρωτοκόλλου για τις επιβαρυντικές περιστάσεις των αδικημάτων που προβλέπονται στις παραγράφους 1 και 2 του άρθρου 6 του Πρωτοκόλλου και ειδικότερα τις περιστάσεις εκείνες που θέτουν σε κίνδυνο ή μπορεί να θέσουν σε κίνδυνο τη ζωή ή την ασφάλεια των μεταναστών, ισχύει η πρόβλεψη του άρθρου 88 παρ. 1 εδ γ' και δ' Ν. 3386/2005 που αφορούν στις περιπτώσεις που προέκυψε κίνδυνος για άνθρωπο ή επήλθε θάνατος κατά τη μεταφορά μεταναστών. Ισχύουν επίσης και οι σχετικές διατάξεις του ειδικού μέρους του Π.Κ. όπως π.χ. το άρθρο 306 (έκθεση).

Σχετικά με την ποινικοποίηση των συμπεριφορών που προβλέπονται στο άρθρο 6 παρ. 3 εδ. β' για τις επιβαρυντικές περιστάσεις των αδικημάτων που προβλέπονται στις παραγράφους 1 και 2 του άρθρου 6 του Πρωτοκόλλου και ειδικότερα τις περιστάσεις εκείνες που συνεπάγονται απάνθρωπη ή ταπεινωτική μεταχείριση των μεταναστών, στην οποία περιλαμβάνεται και αυτή που έχει σκοπό την εκμετάλλευσή τους, ισχύουν οι διατάξεις των άρθρων 323^Α παρ. 1 Π.Κ. («εμπορία ανθρώπων», η βαριά σωματική βλάβη του παθόντος αποτελεί επιβαρυντική περίπτωση σύμφωνα με την παράγραφο 4 εδ. δ), το άρθρο 351 παρ. 4 εδ. γ' Π.Κ. («σωματεμπορία», όπου ισχύει επιβαρυντική περίπτωση εάν η πράξη συνδέεται με την παράνομη είσοδο, παραμονή ή έξοδο του παθόντος από τη χώρα, σε περίπτωση θανάτου επιβάλλεται ισόβια κάθειρξη κατά την παράγραφο 5 του παραπάνω άρθρου).

Με βάση τα παραπάνω δεν είναι αναγκαία η πρόβλεψη νέων ποινικών κυρώσεων για την αντιμετώπιση των συμπεριφορών που περιγράφονται στο άρθρο 6 του Πρωτοκόλλου.

Άρθρα 7 – 9: Τα άρθρα 7, 8 και 9 του Πρωτοκόλλου αφορούν στη συνεργασία και στη λήψη μέτρων κατά της λαθραίας διακίνησης μεταναστών από τη θάλασσα. Στο άρθρο 8 καθορίζονται τα μέτρα κατά της λαθραίας διακίνησης μεταναστών από τη θάλασσα και ειδικότερα η έγκριση ελέγχου πλοίων με ελληνική σημαία, όταν υπάρχουν υποψίες ότι μεταφέρει λαθρομετανάστες και η δυνατότητα ελέγχου από τις ελληνικές αρχές πλοίων ύποπτων για μεταφορά λαθρομεταναστών. Σχετικά με όσα ορίζονται στο άρθρο 8 παρ. 6 του Πρωτοκόλλου: «Ορισμός αρχής ή αρχών αρμόδιων να δέχονται και να ανταποκρίνονται σε αιτήσεις συνδρομής, επιβεβαίωσης νηολογίου ή του δικαιώματος ενός πλοίου να υψώνει τη σημαία του, καθώς και για την παροχή άδειας προς λήψη των κατάλληλων μέτρων και γνωστοποίηση του ορισμού αυτού μέσω του Γ.Γ. του ΟΗΕ σε όλα τα Κράτη Μέρη εντός μηνός», στην πράξη επιλαμβάνονται οι αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη και ειδικότερα οι αρμόδιες Διευθύνσεις του Λιμενικού Σώματος, όπως η Διεύθυνση Ασφαλείας.

Επίσης με τον Κανονισμό (ΕΚ) 2007/2004 του Συμβουλίου (26-10-2004, ΕΕ L 349/25-11-2004) έχει συσταθεί ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός για τη διαχείριση της επιχειρησιακής συνεργασίας στα εξωτερικά σύνορα (FRONTEX) στον οποίο υπηρετεί αξιωματικός σύνδεσμος της Ελληνικής Αστυνομίας. Ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός για τη διαχείριση της επιχειρησιακής συνεργασίας στα εξωτερικά σύνορα (FRONTEX) συντονίζει την επιχειρησιακή συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών στον τομέα της διαχείρισης των εξωτερικών συνόρων, επικουρεί τα κράτη μέλη σε περιπτώσεις που απαιτείται αυξημένη τεχνική και επιχειρησιακή συνδρομή στα εξωτερικά σύνορα και ενισχύει την ασφάλεια των συνόρων εξασφαλίζοντας το συντονισμό των ενεργειών των κρατών μελών κατά την εφαρμογή των κοινοτικών μέτρων που αφορούν τη διαχείριση των εξωτερικών συνόρων. Η Ελλάδα έχει κοινά εξωτερικά σύνορα, χερσαία και θαλάσσια με την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Στο άρθρο 9 του Πρωτοκόλλου καθορίζονται οι ρήτρες προστασίας σε περίπτωση που οι αρμόδιες ελληνικές αρχές λαμβάνουν μέτρα σύμφωνα με το άρθρο 8 του Πρωτοκόλλου αυτού.

Άρθρο 10: Το άρθρο 10 αναφέρεται στη συνεργασία των κρατών μερών για την ανταλλαγή πληροφοριών σε θέματα μετανάστευσης. Αρμόδια αρχή για την συλλογή και ανάλυση των πληροφοριών που προβλέπονται στο άρθρο 10 του Πρωτοκόλλου είναι το Τμήμα Ανάλυσης Εγκληματικότητας της Δ/σης Δημόσιας Ασφάλειας του Αρχηγείου της Ελληνικής Αστυνομίας, το οποίο είναι αρμόδιο για την εκπόνηση της έκθεσης για την κατάσταση του οργανωμένου εγκλήματος στην Ελλάδα και το τμήμα Συνοριακής Φύλαξης. Στην παραπάνω αρχή (Δ/ση Δημόσιας Ασφάλειας) και με βάση όσα αναφέρονται στο άρθρο 13 του Πρωτοκόλλου ανατίθεται και ο έλεγχος της εγκυρότητας των ταξιδιωτικών εγγράφων.

Άρθρο 11: Τα όσα προβλέπονται στο άρθρο 11 παράγραφοι 1, 2, 3 και 4 του Πρωτοκόλλου καλύπτονται επαρκώς από τη νομοθεσία και ειδικότερα τον Ν. 3386/2005 και δη το άρθρο 88, το οποίο αφορά στις υποχρεώσεις των μεταφορέων. Σχετικά με τη λήψη μέτρων που προβλέπονται στην παράγραφο 5 του άρθρου 11 του Πρωτοκόλλου, το άρθρο 8 παρ. 2 του Ν. 3386/2005 συμπληρώνεται με το εδάφιο στο οποίο προβλέπει την άρνηση εισόδου ή την ανάκληση της θεώρησης εισόδου σε πρόσωπο που εμπλέκεται με οιονδήποτε τρόπο σε παράνομη διακίνηση μεταναστών από οργανωμένα κυκλώματα, σύμφωνα με το άρθρο 6 του Πρωτοκόλλου.

Στο άρθρο 76 παρ. 1 εδ. α' του Ν. 3386/2005 προβλέπεται ήδη η διοικητική απέλαση αλλοδαπού που έχει καταδικαστεί τελεσίδικα, ανεξαρτήτως ποινής, για εγκλήματα που αφορούν μεταξύ άλλων προώθηση μεταναστών, διευκόλυνση μεταφοράς ή προώθησης ή εξασφάλισης καταλύματος και στο εδάφιο β' και αν «έχει παραβιάσει τις διατάξεις του νόμου αυτού».

Άρθρα 12 – 13: Στα άρθρα αυτά προβλέπεται η υποχρέωση των κρατών μερών να λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα για την ασφάλεια, τον έλεγχο και την εγκυρότητα των ταξιδιωτικών εγγράφων και των ταυτοτήτων, για τα οποία ισχύουν όσα αναφέρθηκαν και στο προηγούμενο Πρωτόκολλο.

Άρθρο 14: Σχετικά με το άρθρο 14 του Πρωτοκόλλου, η Ελλάδα έχει αναλάβει πρωτοβουλίες για την εκπαίδευση των στελεχών των αρμόδιων υπηρεσιών δίωξης της λαθρομετανάστευσης, κυρίως των στελεχών του Υπουργείου Εσωτερικών και Δημόσιας Τάξης και ΥΕΝ/ΔΑ, συναντιούνται εκπρόσωποι του Υπουργείου Εσωτερικών και Προστασίας του Πολίτη με αντίστοιχους γειτονικών χωρών για θέματα λαθρομετανάστευσης και διοργανώνονται σεμινάρια στην Αστυνομική Ακαδημία μέσω της Ευρωπαϊκής Ακαδημίας για μεταφορά εμπειρίας και τεχνογνωσίας.

Μία μόνο προσθήκη φαίνεται εν προκειμένω αναγκαία. Ειδικότερα, για την αντιμετώπιση της οργανωμένης παράνομης μετανάστευσης, συμπληρώνεται το άρθρο 3 του Ν. 3386/2005 ώστε η προβλεπόμενη στο άρθρο αυτό Επιτροπή να μεριμνά για θέματα εκπαίδευσης των αρμόδιων αρχών στην πρόληψη και στο σεβασμό των δικαιωμάτων καθώς και για θέματα παροχής υλικοτεχνικής βοήθειας σε χώρες προέλευσης ή διαμετακόμισης μεταναστών, αλλά και για θέματα ενημέρωσης του κοινού και συνεργασίας σχετικά με την αντιμετώπιση του φαινομένου σε εθνικό, περιφερειακό και διεθνές επίπεδο.

Άρθρο 15: Σχετικά με όσα προβλέπονται στο άρθρο 15 του Πρωτοκόλλου, στο άρθρο 66 του Ν. 3386/2005 και γενικότερα στο κεφάλαιο ΙΒ' που αφορά στην κοινωνική ένταξη των μεταναστών, στο ολοκληρωμένο πρόγραμμα δράσης, στα υποπρογράμματα που προβλέπονται στην παράγραφο 3 του άρθρου 66 και αφορούν στην ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης, προβλέπεται η ενημέρωση της κοινής γνώμης και για τους κινδύνους από την παράνομη μετανάστευση από οργανωμένες εγκληματικές ομάδες. Επίσης στο άρθρο 2 του Π.Δ. 188/2002 «Σύσταση Ινστιτούτου Μεταναστευτικής Πολιτικής», που αφορά στους σκοπούς του Ινστιτούτου Μεταναστευτικής Πολιτικής, στο εδ. γ', αναφέρεται ως σκοπός και «ο σχεδιασμός και υλοποίηση επικοινωνιακής πολιτικής για την ευαισθητοποίηση της κοινωνίας των πολιτών σε θέματα μετανάστευσης».

Άρθρο 16: Το άρθρο 16 προβλέπει υποχρέωση των κρατών μερών για την υιοθέτηση μέτρων προστασίας των ατόμων που είναι θύματα λαθραίας διακίνησης μεταναστών, σύμφωνα με όσα ορίζει το άρθρο 6 του Πρωτοκόλλου.

Η Ελλάδα, με το Ν. 3386/2005 «Είσοδος, διαμονή και κοινωνική ένταξη υπηκόων τρίτων χωρών στην Ελληνική Επικράτεια (Α212)», αξιοποιώντας την προηγούμενη νομοθετική εμπειρία και πρακτική και θεσμοθετώντας για πρώτη φορά ρυθμίσεις για την κοινωνική ένταξη των μεταναστών στην ελληνική κοινωνία, έχει βέβαια θεσπίσει ένα σύστημα διαχείρισης της μεταναστευτικής πολιτικής, το οποίο όμως φαίνεται ότι μπορεί πάντως να συμπληρωθεί, επεκτείνοντας την εφαρμογή των προστατευτικών διατάξεων που ισχύουν για τα θύματα εμπορίας και στα πρόσωπα που κατέστησαν αντικείμενο παράνομης διακίνησης μεταναστών. Για το σκοπό αυτό επαναπροσδιορίζεται ο τίτλος του πιο πάνω νόμου, η νομική έννοια του όρου «θύμα εμπορίας ανθρώπων», (άρθρο 1ι), και «θύμα παράνομης διακίνησης μεταναστών» (άρθρο 1κ) και θεσπίζονται πολύ σημαντικά μέτρα για τη παραμονή και τη νόμιμη εργασία στη χώρα προσώπων που έχουν χαρακτηριστεί με βάση τις πιο πάνω έννοιες. Συγκεκριμένα, αναβαθμίζεται η ήδη προβλεπόμενη χορήγηση και ανανέωση αδειών παραμονής σε

αλλοδαπούς, υπηκόους τρίτων χωρών, που εισήλθαν παράνομα στη χώρα σύμφωνα και με τις προβλέψεις του άρθρου 14 της Σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης για τη Δράση κατά της Διακίνησης και Εμπορίας Ανθρώπων, εάν υπήρξαν θύματα εμπορίας ή παράνομης διακίνησης μεταναστών (άρθρα 46- 52 Ν. 3386/2005), εφόσον η διαμονή τους κρίνεται απαραίτητη είτε εξαιτίας της προσωπικής τους κατάστασης είτε για σκοπούς συνεργασίας με τις αρμόδιες διωκτικές αρχές (άρθρα 46-52 Ν. 3386/2005), παρέχεται η δυνατότητα χορήγησης άδειας διαμονής περιορισμένης ισχύος, λαμβάνεται ιδιαίτερη μέριμνα για τους ασυνόδευτους ανηλίκους, χορηγείται προθεσμία περίσκεψης τριών μηνών – με δυνατότητα παράτασης για τους ανηλίκους – στη διάρκεια της οποίας δεν εκδίδονται και δεν εκτελούνται αποφάσεις απέλασης και παρέχεται προστασία και αρωγή, ενώ τέλος υπάρχει ήδη και η γενική δυνατότητα χορήγησης και ανανέωσης άδειας παραμονής για ανθρωπιστικούς λόγους κατά το άρθρο 44 παρ. 1 εδ. βγ και 4 Ν. 3386/2005).

Άρθρα 17 – 18: Σχετικά με τα άρθρα 17 και 18 του Πρωτοκόλλου, η Ελλάδα και οι αρμόδιες υπηρεσίες της έχουν συνάψει πλήθος συμφωνιών για την αντιμετώπιση της παράνομης μετανάστευσης. Η Ελλάδα δεν αποτελεί τόπο προέλευσης, αλλά τόπο προορισμού ή διέλευσης μεταναστών, γι' αυτό και έχει υπογράψει σχετικές συμβάσεις και συνεργάζεται με διάφορες χώρες, κυρίως γειτονικές, σε θέματα επανεισδοχής και επαναπροώθησης.

Τα θέματα επιστροφής των μεταναστών ρυθμίζονται από ειδικές συμβάσεις, με την επιφύλαξη των σχετικών ρυθμίσεων για τους πρόσφυγες και τη χορήγηση πολιτικού ασύλου. Εν προκειμένω ισχύουν, με την επιφύλαξη των διατάξεων που αφορούν την προστασία και αρωγή των θυμάτων, οι διατάξεις για την απέλαση αλλοδαπών που παραβίασαν τις διατάξεις του νόμου (άρθρα 76 επ. Ν. 3386/2005) και εισήλθαν παράνομα στην Ελλάδα.

Άρθρο 19 – 25: Με τα άρθρα αυτά προβλέπονται διαδικαστικά θέματα που σχετίζονται με την υπογραφή του Πρωτοκόλλου, τις επίσημες γλώσσες, τις προϋποθέσεις καταγγελίας και τη διατύπωση επιφυλάξεων. Σχετικά με τη διατύπωση επιφύλαξης που προβλέπεται στο άρθρο 20 παρ 3 του Πρωτοκόλλου (επίλυση διαφορών), η διατύπωση επιφύλαξης ως προς την επίλυση των διαφορών που αφορούν στην ερμηνεία ή στην εφαρμογή του Πρωτοκόλλου με διαπραγματεύσεις και σε περίπτωση μη επίλυσης την υποβολή αίτησης για διαιτησία και περαιτέρω σε περίπτωση αδυναμίας για την οργάνωση της διαιτησίας την παραπομπή της διαφοράς σε διεθνές δικαστήριο, δεν αποτελούν γνωστή διαδικασία στην ελληνική έννομη τάξη. Η ελληνική πολιτεία κάνει χρήση της παραγράφου 3 του άρθρου 20 και δηλώνει ότι δεν δεσμεύεται από την παράγραφο 2 του άρθρου αυτού.

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

Στο «Πρωτόκολλο κατά της Παράνομης Διακίνησης Πυροβόλων Όπλων, Τμημάτων και Συστατικών τους και Πυρομαχικών που συμπληρώνει τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών κατά του Διεθνικού Οργανωμένου Εγκλήματος»

Ο σκοπός του Πρωτοκόλλου, κατά το άρθρο 2 αυτού, είναι να προωθήσει, να διευκολύνει και να ενισχύσει την συνεργασία μεταξύ των κρατών μερών προκειμένου να προληφθεί, καταπολεμηθεί και εξάλειφθεί η παράνομη κατασκευή και διακίνηση πυροβόλων όπλων, τμημάτων και συστατικών τους και πυρομαχικών, το δε πεδίο εφαρμογής του (άρθρο 4) οριοθετείται στην πρόληψη της παράνομης κατασκευής και διακίνησης πυροβόλων όπλων, τμημάτων και συστατικών τους και στη διεύρυνση και δίωξη εγκλημάτων που θεσπίζονται σύμφωνα με το άρθρο 5 του Πρωτοκόλλου, εφόσον τα εν λόγω εγκλήματα είναι διασυνοριακής φύσης και εμπλέκεται σ' αυτά οργανωμένη εγκληματική ομάδα.

Η χώρα μας για την πρόληψη, καταπολέμηση και εξάλειψη της παράνομης κατασκευής και διακίνησης πυροβόλων όπλων, τμημάτων και συστατικών τους και πυρομαχικών εφαρμόζει τον Ν. 2168/1993, όπως τροποποιήθηκε με τους Νόμους 2334/1995, 2452/1996, 2800/2000 και 3169/2003.

Μεταξύ του υπό κύρωση Πρωτοκόλλου και του βασικού Νόμου 2168/1993 υπάρχει συμβατότητα, δεν παρατηρούνται ουσιώδεις διαφορές ή αποκλίσεις από τις ρυθμίσεις του Πρωτοκόλλου, το σύνολο δε των ζητημάτων που αφορούν τις ανωτέρω παραβάσεις αποτελεί αντικείμενο ρυθμίσεων του Νόμου. Είναι δε προφανές ότι ο νομοθέτης, κατά την τροποποίηση του άρθρου 187 Π.Κ., με το άρθρο 1 παρ. 1 Ν. 2928/2001, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 11 παρ. 3 Ν. 3064/2002, έλαβε υπόψη του την Σύμβαση του Παλέρμο και το Πρωτόκολλο, ορίζοντας ότι «με κάθειρξη μέχρι δέκα ετών τιμωρείται όποιος συγκροτεί ή εντάσσεται ως μέλος σε δομημένη και διαρκή δράση ομάδα από τρία ή περισσότερα πρόσωπα (οργάνωση) και επιδιώκει την διάπραξη περισσότερων κακουργημάτων που προβλέπονται στη νομοθεσία ... περί όπλων, εκρηκτικών υλών ...».

Από την ειδικότερη προσέγγιση και παράλληλη ανάγνωση των διατάξεων του Νόμου και του Πρωτοκόλλου παρατηρούμε τα εξής:

Άρθρα 1 – 3: Στο άρθρο 1 προσδιορίζεται η σχέση του Πρωτοκόλλου με τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών, όπως και στα προηγούμενα Πρωτόκολλα, με το άρθρο 2 προσδιορίζεται ο σκοπός του, όπως αναφέρθηκε πιο πάνω, ενώ με το άρθρο 3 καθορίζεται το περιεχόμενο των χρησιμοποιούμενων όρων και ειδικότερα των όρων πυροβόλο όπλο, τμήματα και συστατικά, πυρομαχικά, παράνομη κατασκευή, παράνομη διακίνηση και εντοπισμός.

Σε σχέση με την έννοια του όπλου, ειδικότερα, θα πρέπει να παρατηρηθούν τα εξής: Στο άρθρο 1 Ν. 2168/1993 υπό τον τίτλο «έννοια όρων – έκταση εφαρμογής» ορίζεται η έννοια του όπλου, των πυρομαχικών και των εκρηκτικών υλών, ενώ διευκρινίζεται ότι στις διατάξεις του νόμου υπάγονται

επίσης τα ανταλλακτικά μέρη και τα εξαρτήματα όπλων και εκρηκτικών μηχανισμών και μέρη πυρομαχικών. Στο άρθρο 5 παρ. 1 και 7 Ν. 2168/1993 προβλέπεται και τιμωρείται η παράνομη κατασκευή ή η συναρμολόγηση πυροβόλων όπλων, των μερών ή των εξαρτημάτων αυτών ή των πυρομαχικών από μέρη που έχουν διακινηθεί χωρίς άδεια ή εξουσιοδότηση που χορηγείται από τον Υπουργό Προστασίας του Πολίτη για την κατασκευή εντός του κράτους ειδών που επιτρέπεται να εισαχθούν από το εξωτερικό, επίσης με άδειά του. Σύμφωνα, εξάλλου, με τις διατάξεις των άρθρων 2,3,4,6 και 11 Ν. 2168/1993, τα εγκλήματα παράνομης διακίνησης όπλων είναι α) η παράνομη εισαγωγή από το εξωτερικό κάθε είδους όπλου και πυρομαχικών καθώς και των συστατικών μερών του, εκρηκτικών υλών και εκρηκτικών μηχανισμών, η παράνομη εξαγωγή – επανεξαγωγή κάθε είδους πυροβόλου όπλου, εκρηκτικών υλών, πυρομαχικών και άλλων ειδών πολεμικού υλικού, η παράνομη διαμετακόμιση των ειδών που αναφέρονται στο άρθρο 1 παρ. 1 εδάφια α, β, δ, ε και στ και παρ. 3 (εκτός από την περίπτωση ε) Ν. 2168/1993, η παράνομη διάθεση και η παράνομη μεταφορά.

Από την απλή σύγκριση των διατάξεων αυτών προκύπτει ότι: (1) Ο ορισμός της έννοιας του όπλου είναι ευρύτερος από εκείνον που περιέχεται στο Πρωτόκολλο, αφού περιλαμβάνει και τα όπλα που εκτοξεύουν – εκτός από σφαίρες και βλήματα – α) χημικές ουσίες, β) ακτίνες, γ) φλόγες, δ) αέρια, ενώ παρέχει και τη δυνατότητα χαρακτηρισμού ως όπλου κάθε συσκευής που μπορεί να προκαλέσει με οποιοδήποτε τρόπο κάκωση ή βλάβη της υγείας, όρος που δεν είναι απαραίτητος για το Πρωτόκολλο, το οποίο ορίζει ως «πυροβόλο όπλο» κάθε φορητό όπλο με κάννη που εκτοξεύει ή είναι σχεδιασμένο να εκτοξεύει σφαίρα ή βλήμα με τη δράση ενός εκρηκτικού. Επιπλέον ιδρύεται κατηγορία όπλων «κατά πλάσμα του νόμου», ενώ τέτοια πρόβλεψη δεν υπάρχει στο Πρωτόκολλο. (2) Προβλέπονται ρυθμίσεις σχετικές με παλαιά πυροβόλα όπλα και αντίγραφα αυτών (άρθρο 1 παρ. 6 Ν. 2168/1993), που εξαιρούνται στο άρθρο 1 του Πρωτοκόλλου αν έχουν κατασκευαστεί πριν από το έτος 1899 και ορίζεται ότι α) πυροβόλα όπλα που κατασκευάστηκαν πριν από την 1.1.1870, υπό τον όρο ότι δεν μπορούν να δεχτούν πυρομαχικά προοριζόμενα για όπλα η κατοχή των οποίων απαιτεί άδεια και β) αγχέμαχα όπλα που κατασκευάστηκαν πριν από την 1.1.1922, εφόσον φυλάσσονται σε ειδικά καταστήματα εμπορίας ή σε συλλογές φυσικών προσώπων, δεν εμπίπτουν στις διατάξεις του Νόμου, ως προς δε τα αντίγραφα εφαρμόζεται η διάταξη του άρθρου 1 παρ. 6 εδάφιο ε Ν. 2168/1993 δυνάμει της οποίας υπάγονται στις διατάξεις του νόμου απομιμήσεις (replica) μη λειτουργούντων όπλων λόγω ουσιώδους έλλειψης ή βλάβης.

Το συμπέρασμα είναι ότι ο ορισμός της έννοιας του όπλου που υπάρχει στο ελληνικό δίκαιο υπερκαλύπτει τις απαιτήσεις του Πρωτοκόλλου.

Άρθρο 4: Στο άρθρο αυτό ορίζεται ως πεδίο εφαρμογής του Πρωτοκόλλου, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά σε αυτό, η πρόληψη της παράνομης κατασκευής και διακίνησης πυροβόλων όπλων, τμημάτων και συστατικών τους και πυρομαχικών και η διερεύνηση και δίωξη εγκλημάτων που θεσπίζονται σύμφωνα με το άρθρο 5 του Πρωτοκόλλου αυτού, εφόσον τα εν λόγω εγκλήματα είναι διεθνικής φύσης και εμπλέκεται σε αυτά οργανωμένη εγκληματική ομάδα. Το Πρωτόκολλο δεν εφαρμόζεται αντίθετα σε διακρατικές συναλλαγές ούτε σε κρατικές μετακινήσεις, εφόσον η εφαρμογή του Πρωτοκόλλου θα μπορούσε να βλάψει το δικαίωμα κράτους μέρους να

αναλάβει δράση προς το συμφέρον της εθνικής ασφάλειας, σύμφωνα με τον Καταστατικό Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών.

Άρθρο 5: Με το άρθρο 5 του Πρωτοκόλλου προσδιορίζονται οι συμπεριφορές που πρέπει να αναχθούν σε εγκλήματα όταν γίνονται με πρόθεση και είναι : α) η παράνομη κατασκευή πυροβόλων όπλων, τμημάτων και συστατικών τους και πυρομαχικών, β) η παράνομη διακίνηση πυροβόλων όπλων, τμημάτων και συστατικών τους και πυρομαχικών και γ) η παραποίηση ή η παράνομη διαγραφή, αφαίρεση ή αλλαγή των ενδείξεων επί των πυροβόλων όπλων, που απαιτείται βάσει του άρθρου 8 του Πρωτοκόλλου.

Ως προς τα εγκλήματα υπό τις ενδείξεις α) και β) υπάρχει ρητή νομοθετική πρόβλεψη για την τιμωρία των υπαιτίων, αφού τα εγκλήματα του Ν. 2168/1993 ταξινομούνται σε τρεις κατηγορίες 1) εγκλήματα διακίνησης – στα οποία περιλαμβάνεται και η παράνομη κατασκευή, 2) εγκλήματα κατοχής και 3) εγκλήματα χρήσης. Ως προς τα εγκλήματα υπό την ένδειξη γ) η αξιόποινη εγκληματική συμπεριφορά της παραποίησης ή διαγραφής, αφαίρεσης ή αλλαγής ενδείξεων επί των πυροβόλων όπλων προβλέπεται και τιμωρείται από την διάταξη της παραγράφου 8 εδάφιο α του άρθρου 7 Ν. 2168/1993, με αποτέλεσμα να μην είναι αναγκαία η νομοθετική παρέμβαση ως προς το σημείο αυτό. Θα πρέπει επιπλέον να ειπωθεί ότι στο ελληνικό δίκαιο, εκτός από τις γενικές τυποποιήσεις των άρθρων 2 – 14 (εισαγωγή, εξαγωγή, διαμετακόμιση, κατασκευή, εμπορία, διάθεση, κατοχή, οπλοφορία, μεταφορά, οπλοχρησία), υπάρχει ως διακεκριμένη μορφή εγκλήματος, στο άρθρο 15, η τέλεση όλων των πιο πάνω πράξεων με σκοπό τη διάθεση των όπλων σε τρίτους για την τέλεση εγκλημάτων ή τον εφοδιασμό ομάδων. Στην περίπτωση αυτή, οι πράξεις γίνονται κακουργήματα, απειλούμενα με ποινή κάθειρξης.

Εξάλλου, για τις πράξεις απόπειρας και συμμετοχής στις ανωτέρω κύριες πράξεις ισχύουν όσα ήδη ειπώθηκαν πιο πάνω: στην Ελλάδα υπάρχουν γενικοί κανόνες που τιμωρούν την απόπειρα όλων των κακουργημάτων και πλημμελημάτων (άρθρο 42 ΠΚ) όπως και τη συμμετοχή (άρθρα 45 – 49 ΠΚ). Τέλος, οι πράξεις της οργάνωσης ή καθοδήγησης για την τέλεση των εγκλημάτων υπάγονται ολοκληρωτικά στην ευρεία έννοια της συμμετοχής που υπάρχει στο ελληνικό δίκαιο, ώστε να παρέλκει κάθε περαιτέρω τυποποίηση.

Άρθρο 6: Κατά τη διάταξη του άρθρου 6 του Πρωτοκόλλου πρέπει να υιοθετηθούν τα μέτρα που απαιτούνται για να επιτραπεί η δήμευση πυροβόλων όπλων, τμημάτων και συστατικών τους και πυρομαχικών που έχουν παράνομα κατασκευαστεί ή διακινηθεί, αλλά και να προληφθεί το ενδεχόμενο πυροβόλα όπλα, τμήματα και συστατικά τους και πυρομαχικά, που έχουν κατασκευαστεί και διακινηθεί παρανόμως να περιέλθουν σε μη εξουσιοδοτημένα πρόσωπα με την κατάσχεση και καταστροφή των εν λόγω πυροβόλων όπλων, τμημάτων και συστατικών τους και πυρομαχικών, εκτός αν άλλη διάθεση έχει επισήμως εγκριθεί.

Η ρύθμιση αυτή είναι ταυτόσημη με εκείνη του άρθρου 16 του Ν. 2168/1993, σύμφωνα με την οποία τα ανωτέρω όπλα, ακόμα και όταν έχουν εγκαταλειφθεί, ανευρίσκονται ή παραδίδονται στις αρμόδιες αρχές ή όταν εισάγονται στα τελωνεία κατά παράβαση των διατάξεων του Ν. 2168/1993, κατάσχονται και δημεύονται, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 76 παρ. 2 Π.Κ., ενώ οι αστυνομικές, τελωνειακές, λιμενικές, δασικές αρχές που κατάσχουν τα ανωτέρω όπλα δύνανται να ζητήσουν δια του προϊσταμένου τους υπουργού, όσα από αυτά κρίνουν απαραίτητα για τις ανάγκες τους ή τον

εμπλουτισμό συλλογών από τον αρμόδιο εισαγγελέα ή επίτροπο, ο οποίος μετά την τελεσίδικη απόφαση δήμευσης παραγγέλλει την παράδοσή τους στην αιτούσα αρχή, η οποία το εγγράφει στο υλικό της σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις. Μάλιστα δε αν από την φύλαξη, στις υπηρεσίες που τα κατάσχουν, δημιουργείται πρόβλημα ασφαλείας, παραδίδονται προς φύλαξη στις πλησιέστερες αποθήκες των Ενόπλων Δυνάμεων.

Άρθρο 7: Με το άρθρο αυτό επιβάλλεται σε κάθε κράτος μέρος η υποχρέωση να διατηρεί για χρονικό διάστημα όχι μικρότερο των δέκα ετών τις πληροφορίες που έχουν σχέση με πυροβόλα όπλα και, όπου ενδείκνυται και είναι εφικτό, με τμήματα όπλων, συστατικά τους και πυρομαχικά, οι οποίες είναι απαραίτητες για τον εντοπισμό και αναγνώριση των εν λόγω πυροβόλων όπλων και, όπου ενδείκνυται και είναι εφικτό, των τμημάτων και συστατικών τους και πυρομαχικών που έχουν παρανόμως κατασκευασθεί ή διακινηθεί και για την πρόληψη και διαπίστωση των εν λόγω δραστηριοτήτων. Οι πληροφορίες αυτές περιλαμβάνουν (α) Τις ενδείξεις που απαιτούνται από το άρθρο 8 του Πρωτοκόλλου αυτού, (β) Σε περιπτώσεις διεθνών συναλλαγών που έχουν ως αντικείμενο πυροβόλα όπλα, τμήματα και συστατικά τους και πυρομαχικά, τις ημερομηνίες έκδοσης και λήξης των απαιτούμενων αδειών ή εγκρίσεων, τη χώρα εξαγωγής, τη χώρα εισαγωγής, τις τυχόν χώρες διαμετακόμισης και τον τελικό αποδέκτη και την περιγραφή και ποσότητα των ειδών.

Ενόψει του πλέγματος των διατάξεων των άρθρων 2- εισαγωγή από το εξωτερικό, με άδεια της αρμόδιας υπηρεσίας του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη, 18- χορήγηση και ανάκληση αδειών, 19- υποχρεώσεις εισαγωγέων, κατασκευαστών και εμπόρων και άρθρου 20- έλεγχος καταλληλότητας όπλων και λοιπών ειδών, δε γεννάται πρόβλημα ως προς τη διασφάλιση της διατήρησης πληροφοριών για το πιο πάνω χρονικό διάστημα.

Άρθρο 8: Το άρθρο 8 επιβάλλει στα κράτη μέρη την υποχρέωση σήμανσης όλων των πυροβόλων όπλων, με σκοπό αναγνώρισης και εντοπισμού τους, προσδιορίζοντας λεπτομερώς τα στοιχεία που πρέπει να καταγράφονται καθώς και το χρόνο καταγραφής.

Η υποχρέωση αυτή, όπως και η προηγούμενη εκπληρώνονται πλήρως μέσω των διατάξεων του ν. 2168/1993 που προαναφέρθηκαν.

Άρθρα 9 και 10: Στα άρθρα αυτά προβλέπονται αφενός ορισμένες πρόσθετες υποχρεώσεις για τα κράτη που δεν υπάγουν στην έννοια του όπλου το απενεργοποιημένο πυροβόλο όπλο, και προσδιορίζονται αφετέρου οι γενικές απαιτήσεις για τα συστήματα παροχής άδειας ή έγκρισης εξαγωγής, εισαγωγής και διαμετακόμισης.

Σε ό, τι αφορά την απενεργοποίηση πυροβόλων όπλων θα πρέπει να ειπωθεί ότι κατά τη διάταξη του άρθρου 1 παρ. 3, εδάφιο ε' του ν. 2168/1993 τα μη λειτουργούντα λόγω ουσιώδους βλάβης ή έλλειψης πυροβόλα όπλα θεωρούνται όπλα. Απαγορεύεται επίσης η εισαγωγή μη λειτουργούντων όπλων, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 2 παρ. 2, εδάφιο ια' του ν. 2168/1993, ρυθμίσεις που επαρκώς καλύπτουν το πεδίο εφαρμογής του άρθρου 9 του Πρωτοκόλλου. Σε ό, τι αφορά τη λειτουργία συστήματος παροχής άδειας ή έγκρισης εισαγωγής, εξαγωγής ή διαμετακόμισης, αυτό επαρκώς προβλέπεται στα άρθρα 2-4 του ν. 2168/1993.

Άρθρο 11: Το άρθρο αυτό προβλέπει την υποχρέωση των κρατών μερών να λαμβάνουν πρόσφορα μέτρα ασφάλειας ώστε να διαπιστώνονται και

προλαμβάνονται πράξεις κλοπής, μετατροπής ή παράνομης διακίνησης των όπλων.

Και ως προς το σημείο αυτό, οι προϋποθέσεις που θέτει η ελληνική νομοθεσία για την κατασκευή των όπλων και η ποινικοποίηση όλων των πράξεων που σχετίζονται με τις συγκεκριμένες δραστηριότητες, καλύπτουν πλήρως τις απαιτήσεις του Πρωτοκόλλου.

Άρθρα 12 - 14: Με τα άρθρα αυτά επιβάλλεται στα κράτη μέρη η υποχρέωση συνεργασίας με τα άλλα κράτη, η διαβίβαση πληροφοριών σχετικά με τη διακίνηση των όπλων και η συμμετοχή σε προγράμματα εκπαίδευσης για την επαύξηση της ικανότητας τους στην πρόληψη, καταπολέμηση και εξάλειψη της παράνομης κατασκευής και διακίνησης πυροβόλων όπλων, τμημάτων και συστατικών τους και πυρομαχικών.

Και ως προς τα σημεία αυτά η ελληνική νομοθεσία κρίνεται επαρκής, όπως αναφέρθηκε ήδη εκτενώς πιο πάνω.

Άρθρο 15: Στο άρθρο αυτό και με σκοπό την πρόληψη και καταπολέμηση της παράνομης κατασκευής και διακίνησης πυροβόλων όπλων, τμημάτων και συστατικών τους και πυρομαχικών, τα κράτη μέρη που δεν το έχουν ήδη κάνει, εξετάζουν το ενδεχόμενο να καθιερώσουν σύστημα για τη ρύθμιση των δραστηριοτήτων μεσιτείας.

Ως προς την εξέταση του ενδεχόμενου αυτού, προς το παρόν δεν υπάρχει σχετική βούληση ενόψει της φιλοσοφίας που διέπει το Ν. 2168/1993 και της ενεργού παρακολούθησης από την πλευρά της Πολιτείας των δραστηριοτήτων εισαγωγών και εμπορών πυροβόλων όπλων.

Άρθρα 16–21: Τα άρθρα αυτά περιέχουν τις τελικές διατάξεις του Πρωτοκόλλου που αναφέρονται στην υπογραφή του, τις επίσημες γλώσσες, τις καταγγελίες, τις πιθανές τροποποιήσεις κλπ.

Με βάση τα παραπάνω, το παρόν Σχέδιο Νόμου, πέραν της κύρωσης της Σύμβασης και των τριών Πρωτοκόλλων, η οποία γίνεται με το πρώτο άρθρο του περιλαμβάνει ακόμη τα ακόλουθα άρθρα:

Άρθρο δεύτερο

Στο άρθρο αυτό περιλαμβάνονται τροποποιήσεις του Ποινικού Κώδικα, οι οποίες αφορούν στα άρθρα 187 (εγκληματική οργάνωση), 187Α (τρομοκρατικές πράξεις) και 323Α (εμπορία ανθρώπων).

Πιο συγκεκριμένα, στο άρθρο 187 ΠΚ διευκρινίζεται ότι ο σκοπός τέλεσης κακουργημάτων είναι κοινός σκοπός της οργάνωσης και δεν αφορά μόνο στο πρόσωπο του δράστη που εντάσσεται ως μέλος μιας οργάνωσης. Επίσης, διαμορφώνεται ως αξιόποινη πράξη, κατ' εφαρμογή της περίπτωσης (ii) (β) του εδαφίου (α) της παραγράφου 1 του άρθρου 5 της Σύμβασης, η παροχή πληροφοριών ή υλικών μέσων με σκοπό να διευκολυνθεί ή να υποβοηθηθεί το έργο των εγκληματικών οργανώσεων, ενώ προβλέπεται επίσης αυξημένη ποινή για εκείνους που διευθύνουν τις εγκληματικές οργανώσεις. Στο ίδιο άρθρο περιλαμβάνεται ακόμη ειδική ρύθμιση για τη δήμευση. Τέλος, βελτιώνεται η διατύπωση ως προς τις παραβάσεις του ν. 3386/2006 και προστίθενται εκείνες του άρθρου 88 του εν λόγω νόμου.

Στο άρθρο 187Α ΠΚ αντικαθίσταται η παρ. 6, προκειμένου να καταστεί σαφές, ότι για την στοιχειοθέτηση του αδικήματος της χρηματοδότησης τρομοκρατικής οργάνωσης ή μεμονωμένου τρομοκράτη δεν τίθεται καθοιονδήποτε τρόπο ως προϋπόθεση η σύνδεση της υπό ευρεία έννοια πράξης χρηματοδότησης (παροχής, είσπραξης, συλλογής ή διαχείρισης κάθε είδους περιουσιακών στοιχείων ή χρηματοοικονομικών μέσων) με την τέλεση συγκεκριμένων τρομοκρατικών ενεργειών. Επιπλέον, αντικαθίσταται η λανθασμένη και νομοτεχνικά ατυχής παραπομπή στην παρ. 1 του άρθρου 1 του ν. 3034/2002, με μια αναλυτικότερη περιγραφή των κεφαλαίων που μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο της πράξης χρηματοδότησης, κατά τρόπο, πάντως, ώστε να καλύπτονται πλήρως όλες οι περιπτώσεις που αναφέρονται στην παρ. 1 του άρθρου 1 της Διεθνούς Σύμβασης για την Καταστολή της Χρηματοδότησης της Τρομοκρατίας του έτους 1999 που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ανωτέρω νόμου. Η περίπτωση της παροχής ουσιαστών πληροφοριών για την διευκόλυνση ή υποβοήθηση της τέλεσης τρομοκρατικών πράξεων από τρομοκρατική οργάνωση ή μεμονωμένο τρομοκράτη διαχωρίζεται από την υπόλοιπη διάταξη της παρ. 6, ενώ καταργείται η ειδική πρόβλεψη για το αξιόποιο της παροχής «υλικών μέσων», καθώς τα τελευταία καλύπτονται από την ευρύτερη έννοια των «περιουσιακών στοιχείων». Παράλληλα γίνονται και άλλες επιμέρους βελτιώσεις της σχετικής διάταξης. Πιο συγκεκριμένα: (α) Τροποποιείται η διάταξη της παρ. 4 (στο εξής 3) του άρθρου, που αναφέρεται στην τρομοκρατική οργάνωση, ώστε να αποσαφηνισθεί ότι ο σκοπός τέλεσης των απαριθμούμενων στην πρώτη παράγραφο εγκλημάτων είναι σκοπός της οργάνωσης και όχι κάθε μεμονωμένου μέλους – κατ' αναλογία της τροποποίησης του άρθρου 187 ΠΚ – ενώ προβλέπεται επίσης μειωμένη ποινή για τις οργανώσεις που αποσκοπούν μόνο στην τέλεση πλημμελημάτων. (β) Τροποποιείται η διάταξη της παρ. 7 (στο εξής 5), ώστε να είναι σαφές ότι τα αναφερόμενα σε αυτή εγκλήματα τελούνται με σκοπό την τέλεση των εγκλημάτων της παρ. 1. (γ) Καταργείται η διάταξη της παρ. 2, καθώς δεν δικαιολογείται η εξαίρεση των πράξεων εσχάτης προδοσίας κατά του δημοκρατικού πολιτεύματος από τη δυσμενή μεταχείριση των τρομοκρατικών πράξεων. (δ) Καταργείται η διάταξη της παρ. 8, καθώς η αναφορά της σε ορισμένα μόνο από τα κατοχυρωμένα στο Σύνταγμα και την ΕΣΔΑ δικαιώματα δημιουργεί σύγχυση ως προς την αποκλειστικότητα ή μη της εν λόγω ρύθμισης. Οι διατάξεις του Συντάγματος και της ΕΣΔΑ, αλλά και άλλων διεθνών συμβάσεων που κατοχυρώνουν δικαιώματα, στο σύνολό τους, με ταυτόχρονη τήρηση της αρχής της αναλογικότητας, προφανώς υπερισχύουν της εφαρμογής του κοινού ποινικού νόμου σε κάθε περίπτωση. Τέλος, (ε) Τροποποιείται η διάταξη της παρ. 9 (στο εξής 7), ώστε η παραπομπή στο άρθρο 187 ΠΚ να αφορά πλέον την αναριθμημένη παρ. 4 αυτού.

Το άρθρο 323Α ΠΚ διευρύνεται για να περιλάβει αφενός την εμπορία για την αφαίρεση ιστών και όχι μόνον οργάνων, και αφετέρου την εμπορία που γίνεται με σκοπό εκμετάλλευσης του θύματος μέσω της εξώθησής του σε επαιτεία. Θα πρέπει να ειπωθεί ότι μέχρι σήμερα τιμωρείται μόνο η εμπορία για αφαίρεση οργάνων, γεγονός που είχε δημιουργήσει αμφισβητήσεις ως προς την κάλυψη πράξεων οι οποίες τελούνται για αφαίρεση ιστών. Σε ό,τι αφορά την τυποποίηση της εμπορίας ανθρώπων για την εκμετάλλευση των εσόδων

τους από την επαιτεία, αξίζει να σημειωθεί ότι υπό το ισχύον καθεστώς η πράξη δεν μπορεί εξ αντικειμένου να υπαχθεί ούτε στις διατάξεις του άρθρου 323 Α.Π.Κ., ούτε σε εκείνες του άρθρου 409 Π.Κ διότι: i) Η επαιτεία δε συνιστά εργασία (η εργασία είναι ενοχή με παροχή υπηρεσιών και πιο συγκεκριμένα συνιστά αμφοτεροβαρή σύμβαση, που ρυθμίζεται σύμφωνα με τα οριζόμενα στα άρθρα 648 επ. Α.Κ – και όταν είναι εξαρτημένη, από την ειδική εργατική νομοθεσία –, βλ. Π. Φίλιου, Ειδικό Ενοχικό, Β' τ., εκδ. Σάκκουλα 2007, σελ. 386 επ.), ενώ η επαιτεία δε συνιστά ενοχή, αλλά είναι παράκληση ή ικεσία προς οποιονδήποτε άγνωστο για παροχή οποιασδήποτε μορφής ελεημοσύνης, χρημάτων ή άλλης οικονομικής ωφέλειας με τη δικαιολογία της ανέχειας ή της μεγάλης ένδειας, αλλά χωρίς να ζητείται οποιοδήποτε αντάλλαγμα ή με αντάλλαγμα ασήμαντης ή άνευ αξίας (Μπουρόπουλος, άρθρο 409 Π.Κ. σελ. 159, Μιχ. Μαργαρίτης, Π.Κ. σελ. 1231). ii) Στα αντικειμενικά και στα υποκειμενικά στοιχεία του άρθρου 409 Π.Κ. δεν ανευρίσκονται τα βασικά χαρακτηριστικά της εμπορίας, δηλαδή η χρήση εξαναγκαστικών ή παραπλανητικών μέσων και η εκμετάλλευση του ατόμου. Οι ανωτέρω πράξεις μέχρι σήμερα έμεναν ατιμώρητες, παρά την ανησυχητική εξάπλωσή τους, τελούμενες αδιακρίτως σε βάρος οικονομικά ενδεών ενηλίκων και ανηλίκων και ιδίως σε βάρος ανηλίκων ή ατόμων ευεπίφορων στην οικονομική εκμετάλλευση, τα οποία υποκύπτουν στη βούληση των υπαιτίων, εξ αιτίας της προβληματικής σωματικής ή ψυχικής τους υγείας ή λόγω της προσωπικής ή της κοινωνικής τους κατάστασης. Αντίθετα, οι πράξεις αυτές τιμωρούνται σε άλλα ευρωπαϊκά δίκαια, όπως το γαλλικό ή το βελγικό (βλ. σχετικά άρθρα 225-4-1 του Γαλλικού Ποινικού Κώδικα και 6-10 του βελγικού νόμου της 10^{ης} Αυγούστου 2005, «για τη τροποποίηση διαφόρων διατάξεων με σκοπό την ενδυνάμωση της καταπολέμησης της εμπορίας ανθρώπων και των πρακτικών που ακολουθούν οι έμποροι για την οικονομική εκμετάλλευση των παράνομων αλλοδαπών»).

Άρθρο τρίτο

Με το άρθρο αυτό γίνονται οι αναγκαίες τροποποιήσεις στο προεδρικό διάταγμα 233/2003 "Προστασία και αρωγή στα θύματα των εγκλημάτων των άρθρων 323, 323Α, 349, 351 και 351Α του Ποινικού Κώδικα, κατά το άρθρο 12 του ν. 3064/2002 (ΦΕΚ Α 248)", ώστε (α) να προβλέπεται πλέον ρητά ότι η αρωγή στα θύματα εμπορίας δε συναρτάται με τη βούλησή τους να συνεργαστούν με τις αρχές, όπως απαιτείται τόσο από το πρώτο Πρωτόκολλο που κυρώνεται με το παρόν σχέδιο νόμου, όσο και από τη Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης (άρθρο 12 παρ. 6), (β) να εξομοιωθούν με τα θύματα εμπορίας και τα θύματα παράνομης διακίνησης μεταναστών, όπως ορίζονται στο δεύτερο πρωτόκολλο και (γ) να προβλεφθεί ρητά ότι τα πρόσωπα που χρειάζονται προστασία και αρωγή ουδέποτε απελαύνονται.

Άρθρο τέταρτο

Στο τέταρτο άρθρο γίνονται μια σειρά από τροποποιήσεις στο Ν. 3386/2005 "Είσοδος, διαμονή και κοινωνική ένταξη υπηκόων τρίτων χωρών στην

Ελληνική Επικράτεια", οι οποίες έχουν καταστεί αναγκαίες λόγω της ενσωμάτωσης τόσο του πρώτου όσο και του δεύτερου Πρωτοκόλλου. Πιο συγκεκριμένα, για την ενσωμάτωση του πρώτου Πρωτοκόλλου απαιτείται επέκταση των ισχυουσών ρυθμίσεων για τα θύματα εμπορίας και στους αλλοδαπούς υπηκόους κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τους ανιθαγενείς, ενώ για την ενσωμάτωση του δεύτερου Πρωτοκόλλου απαιτείται η επέκταση των διατάξεων του νόμου σε άτομα τα οποία είναι θύματα διακίνησης προσώπων, όπως η πράξη ορίζεται στο Πρωτόκολλο αυτό.

Η θέσπιση των ανωτέρω διατάξεων τελεί σε αναγκαία συνάρτηση με το σεβασμό και την προστασία της αξίας του ανθρώπου, επιβάλλεται για λόγους δικαιοπολιτικούς και όχι απλώς φιланθρωπικούς, διότι εξασφαλίζει προϋποθέσεις για ουσιαστική απονομή της ποινικής δικαιοσύνης, εναρμονίζεται προς τα άρθρα 12, 13 και 14 της Σύμβασης της Βαρσοβίας και στην Απόφαση Πλαίσιο 629/2002, υποδεικνύεται τόσο με την Έκθεση της Διεθνούς Αμνηστίας, που δημοσιεύθηκε στις 12 Ιουνίου 2007, με τίτλο: «Ελλάδα Προάσπιση Δικαιωμάτων των γυναικών και κοριτσιών θυμάτων εμπορίας, με σκοπό τη σεξουαλική εκμετάλλευση» (AI Index EUR. 25/002/2207) και στάλθηκε στον τότε Υπουργό Δικαιοσύνης (στην οποία εκφράζονται προβληματισμοί και διατυπώνονται αιτιάσεις για παραβίαση θεμελιωδών ανθρωπίνων δικαιωμάτων, ενώ συγχρόνως ζητείται η τροποποίηση των σχετικών διατάξεων της νομοθεσίας μας), όσο και με τις Θέσεις και τις Προτάσεις, που ανέπτυξε η ΕΘΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΓΙΑ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ για τα έτη 2006 και 2007, οι οποίες γνωστοποιήθηκαν στον Υπουργό Δικαιοσύνης με την αποστολή σ' αυτόν αντίστοιχου εγγράφου, αποτελεί πάγιο αίτημα Διεθνών Οργανισμών, του Δ.Ο.Μ. και των Μ.Κ.Ο. και συντελεί στη σύγκλιση της ελληνικής νομοθεσίας, προς τις αντίστοιχες νομοθεσίες άλλων χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αλλά και των Η.Π.Α.

Με το ίδιο άρθρο εξασφαλίζεται προστασία και παρέχεται αρωγή στα θύματα των πιο πάνω εγκλημάτων, ακόμη και όταν το έγκλημα δεν έχει το χαρακτήρα ούτε του «διεθνικού οργανωμένου εγκλήματος», κατά την έννοια των οριζόμενων στο άρθρο 2 «της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών κατά του Διεθνικού Οργανωμένου Εγκλήματος και των Πρωτοκόλλων αυτής», ούτε του εγκλήματος που προβλέπεται στο άρθρο 187 παρ. 1 Π.Κ. Εξάλλου, επεκτείνεται η Προθεσμία Περίσκεψης σε χρονικό διάστημα το οποίο δεν επιτρέπεται να είναι μικρότερο των τριών μηνών. Με την εν λόγω θεσμοθέτηση η ελληνική νομοθεσία εναρμονίζεται και προς τα οριζόμενα στο άρθρο 13 της Σύμβασης της Βαρσοβίας. Ρυθμίζονται ακόμα τα ζητήματα χορήγησης, ανανέωσης και ανάκλησης της άδειας διαμονής, χορήγησης δικαιώματος εργασίας στα θύματα εμπορίας ανθρώπων και πρόσωπα που υπήρξαν αντικείμενο παράνομης διακίνησης μεταναστών και λαμβάνονται ειδικά μέτρα για τους ανηλίκους (βλ. επίσης το άρθρο 12 παρ. 4, 6 και 7 της Σύμβασης της Βαρσοβίας και ιδίως, τις σημειώσεις 166, 168 και 170). Πιο συγκεκριμένα, εξασφαλίζονται τα δικαιώματα των ανήλικων θυμάτων εμπορίας ανθρώπων ή παράνομης διακίνησης μεταναστών στους τομείς του επαναπατρισμού τους ή της εν γένει διαβίωσής τους στη χώρα μας και της συμμετοχής τους στη δίκη κατά του (των) υπαιτίου (-ων), κατά τρόπο, που θα διασφαλίζει, εξατομικευμένα και ανάλογα με τις ανάγκες της ηλικίας τους, την

ψυχοσωματική τους ισορροπία. (Βλ. σχετικά και 12 και 16 της Σύμβασης της Βαρσοβίας, καθώς και τις σημειώσεις 146- 171 και 200- 207 και ιδίως τις 171 και 207 της Αιτιολογικής Έκθεσης της εν λόγω Σύμβασης). Θεσπίζεται, κατ' αναλογία προς τα οριζόμενα στα άρθρα 1532, 1534 και 1592 Α.Κ, η παροχή, μέσω του αρμόδιου εισαγγελέα, προστασίας και αρωγής στους ασυνόδετους ανήλικους αλλοδαπούς που έχουν καταστεί θύματα εμπορίας ανθρώπων, όταν αυτοί είτε δεν μπορούν να επαναπατρισθούν, λόγω αντικειμενικής αδυναμίας (όπως εμπόλεμη κατάσταση στη χώρα της καταγωγής τους), είτε δεν ενδείκνυται να επαναπατρισθούν, διότι η επιστροφή στη πατρίδα τους εγκυμονεί κινδύνους για τη σωματική ή για την ψυχική τους υγεία ή για την κοινωνική τους ενσωμάτωση κλπ. (όπως εξαιτίας των θρησκευτικών πεποιθήσεων ή των εθίμων ή των θεσμών της χώρας τους που επιβάλλουν την εκπόρνευση ή τη διαπόμπευση ή την περιθωριοποίηση των ανηλίκων θυμάτων αυτών των πράξεων κλπ.).

Τέλος, τροποποιείται η διάταξη του άρθρου 44 του ν. 3386/2005, ώστε την άδεια διαμονής για ανθρωπιστικούς λόγους να τη δικαιούνται όλα τα θύματα των πράξεων που περιγράφονται στα δύο Πρωτόκολλα, ενώ τροποποιείται επίσης η διάταξη του άρθρου 82 που αφορά τον κατάλογο των ανεπιθύμητων αλλοδαπών, ώστε να είναι πλέον σαφές ότι σε αυτόν δεν μπορούν να περιλαμβάνονται τα θύματα των πράξεων στις οποίες αναφέρονται τα δύο Πρωτόκολλα. Θα πρέπει να αναφερθεί χαρακτηριστικά ότι στο παρελθόν χρειάστηκε η παρέμβαση του Συνηγόρου του Πολίτη για να γίνουν δεκτά αντίστοιχα αιτήματα αλλοδαπών από τις αρμόδιες Διευθύνσεις Αλλοδαπών του Υπουργείου Εσωτερικών για ανθρωπιστικούς λόγους. Τούτο σημαίνει, ότι η αντιμετώπιση του εν λόγω ζητήματος, μέχρι σήμερα, εναπόκειται στη διακριτική ευχέρεια των Αρχών, με συνέπεια να μην είναι πάντοτε ίδια η ποινική αντιμετώπιση των αλλοδαπών θυμάτων διακίνησης προσώπων, που είναι καταχωρημένοι στον Ε.Κ.Α.Ν.Α., γεγονός που δημιουργεί ανασφάλεια δικαίου.

Άρθρο πέμπτο

Στο πέμπτο άρθρο έχουν ενταχθεί οι αναγκαίες τροποποιήσεις του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας. Πιο συγκεκριμένα, στο άρθρο αυτό προβλέπεται αρχικά η τροποποίηση του άρθρου 59 Κώδικα Ποινικής Δικονομίας., ώστε να είναι εφικτή υπό προϋποθέσεις η αναστολή της ποινικής δίωξης για τα θύματα εμπορίας ανθρώπων ή διακίνησης μεταναστών για τις αξιόποινες πράξεις που έχουν τελεσθεί από αυτά χωρίς τη δική τους βούληση και εξ αιτίας της θυματοποίησής τους. Η παρούσα ρύθμιση καθιερύεται, ως υποχρέωση και με το άρθρο 26 της Σύμβασης της Βαρσοβίας.

Με το πέμπτο άρθρο αντικαθίστανται επίσης, διευρυνόμενες υπέρ των ενηλίκων θυμάτων εμπορίας ανθρώπων, οι διατάξεις των άρθρων 108Α., και 226Α παρ. 1 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας.

Άρθρο έκτο

Με το έκτο άρθρο αντικαθίσταται η παράγραφος 5 του άρθρου 173 Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (σχετ. το έκτο άρθρο του ν. 3625/07).

Άρθρο έβδομο

Με το έβδομο άρθρο θεσμοθετείται η παροχή δωρεάν νομικής βοήθειας κατά την αστική και κατά τη ποινική διαδικασία στα θύματα των εγκλημάτων που αναφέρονται σε αυτό με την τροποποίηση των άρθρων 1 και 3 παρ. 5 του ν. 3226/2004.

Άρθρο όγδοο

Με το άρθρο αυτό τροποποιείται και συμπληρώνεται η παρ. 2 του άρθρου 9 του Ν. 2928/2001, ώστε να προβλεφθεί ως μέτρο προστασίας των μαρτύρων και η αποστολή και εγκατάστασή τους σε χώρες του εξωτερικού.

Επίσης, προστίθεται στο ανωτέρω άρθρο παράγραφος 5, στην οποία προβλέπεται η εφαρμογή των μέτρων προστασίας μαρτύρων επί των εγκλημάτων των άρθρων 323, 323Α, 323Β και 351 Π.Κ., ανεξαρτήτως του αν αυτά τελούνται ή όχι στο πλαίσιο διεθνικού οργανωμένου εγκλήματος, υπό την έννοια του άρθρου 2 της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών κατά του Διεθνικού Οργανωμένου Εγκλήματος και των Πρωτοκόλλων αυτής, ή οργανωμένου εγκλήματος, κατά το άρθρο 187 παρ. 1 Π.Κ. Τα άρθρα 348Α, 349 και 351Α Π.Κ. δεν περιελήφθησαν στις ρυθμίσεις του παρόντος άρθρου, διότι αντίστοιχη πρόβλεψη έχει θεσμοθετηθεί για τους ανηλίκους με το άρθρο 8 του ν. 3727/08.

Άρθρο ένατο

Το άρθρο αυτό περιέχει τροποποιήσεις του ν. 3691/2008 «Πρόληψη και καταστολή της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας και άλλες διατάξεις». Πέραν της προσαρμογής του άρθρου 2 παρ. 4 του εν λόγω νόμου στην αναδιατύπωση της παρ. 6 του άρθρου 187Α Π.Κ. με το άρθρο δεύτερο του παρόντος, το βασικό αντικείμενο του άρθρου ένατου είναι η ευθύνη νομικών προσώπων κατά το άρθρο 51 του ν. 3691/2008. Ειδικότερα, το άρθρο 10 της κυρούμενης Σύμβασης υποχρεώνει στην καθιέρωση αποτελεσματικών, αναλογικών και αποτρεπτικών κυρώσεων σε βάρος νομικών προσώπων που εμπλέκονται σε σοβαρά εγκλήματα εγκληματικών οργανώσεων, σε νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες ή σε πράξεις διαφθοράς. Η ισχύουσα, υπερβολικά ευρεία διάταξη του άρθρου 51 του ν. 3691/2008 μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως βάση για την επιβολή διοικητικών κυρώσεων σε νομικά πρόσωπα που εμπλέκονται όχι μόνο σε υποθέσεις ξεπλύματος χρήματος, αλλά και σε οποιοδήποτε από τα λεγόμενα «βασικά» αδικήματα, συμπεριλαμβανομένων εκείνων της διαφθοράς και της συμμετοχής σε εγκληματική οργάνωση, δημιουργώντας σοβαρά προβλήματα σύγχυσης αρμοδιοτήτων και αλληλεπικαλύψεων με ειδικές διατάξεις που προβλέπουν ήδη αναλυτικά διοικητικές κυρώσεις για μια μακρά σειρά επιμέρους εγκλημάτων, όπως λ.χ. το άρθρο όγδοο του ν. 2803/2000 με τον οποίο ενσωματώθηκε στο δίκαιό μας η Σύμβαση για την προστασία των οικονομικών συμφερόντων των ΕΚ, το άρθρο δέκατο του ν. 3560/2007 σε συνδυασμό με το άρθρο όγδοο του Ν. 3666/2008 (αδικήματα ενεργητικής δωροδοκίας και προσφοράς για άσκηση επιρροής), το άρθρο 33Α του Κώδικα Νόμων για τα Ναρκωτικά, αλλά και το άρθρο 41 του ν. 3251/2004 που εισάγει

την ειδική ευθύνη των νομικών προσώπων για τα κακουργήματα του άρθρου 187^Α που τελούνται για λογαριασμό τους. Προς κατάργηση των αλληλεπικαλύψεων αυτών και προς μερική εξομάλυνση του σχετικού πεδίου, με το άρθρο δέκατο του παρόντος περιορίζεται το πεδίο εφαρμογής του άρθρου 51 του ν. 3691/2008 στα εγκλήματα που αποτελούν πράγματι αντικείμενο ρύθμισης του συγκεκριμένου νόμου, ήτοι στο ξέπλυμα χρήματος, ενώ παράλληλα, με το επόμενο άρθρο (άρθρο δέκατο) του παρόντος νόμου, διευρύνεται το άρθρο 41 του ν. 3251/2004, ώστε να προβλέπει και την διοικητική ευθύνη νομικών προσώπων που εμπλέκονται στη λειτουργία και τη δράση εγκληματικών οργανώσεων. Παράλληλα, βελτιώνεται η διατύπωση και εμπλουτίζεται το περιεχόμενο και των δύο άρθρων.

Ειδικότερα, η διατύπωση του άρθρου 51 του ν. 3691/2008 βελτιώνεται κατά το πρότυπο εκείνης του άρθρου 41 του ν. 3251/2004, ώστε να προσδιορίζεται επαρκώς η ιδιότητα και η σχέση με το νομικό πρόσωπο του φυσικού προσώπου, από τη δράση του οποίου εξαρτάται η επιβολή των διοικητικών κυρώσεων, όπως επιβάλλει το άρθρο 10 της Σύμβασης υπ' αριθ. 198 του Συμβουλίου της Ευρώπης για τη Νομιμοποίηση, την Ανίχνευση, την Κατάσχεση και τη Δήμευση Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες και για τη Χρηματοδότηση της Τρομοκρατίας της 16^{ης} Μαΐου 2005, αλλά και το άρθρο 39 της Οδηγίας 2005/60/ΕΗ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 26^{ης} Οκτωβρίου 2005 σχετικά με την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας. Έτσι, αντί για την αόριστη αναφορά σε «πρόσωπα που ασκούν τη διοίκηση ή διαχειρίζονται υποθέσεις» του νομικού προσώπου, η νέα διάταξη κάνει λόγο για «πρόσωπα που ενεργούν είτε ατομικά είτε ως μέλη οργάνου του νομικού προσώπου και κατέχουν διευθυντική θέση εντός αυτού με βάση εξουσία εκπροσώπησης του ή εξουσιοδότηση για τη λήψη αποφάσεων για λογαριασμό του ή για την άσκηση ελέγχου εντός αυτού», ενώ τίθεται πλέον ως προϋπόθεση το πρόσωπο που κατέχει διευθυντική θέση σε μια εταιρεία να είναι το ίδιο ο δράστης της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματική δραστηριότητα προς όφελος του νομικού προσώπου, ή η έλλειψη εποπτείας ή ελέγχου από ένα τέτοιο πρόσωπο να κατέστησε δυνατή την τέλεση από ιεραρχικά κατώτερο στέλεχος της εν λόγω πράξης.

Καθόσον αφορά στην χρηματοδότηση της τρομοκρατίας, που ανήκει υπό το ισχύον καθεστώς στο πεδίο ρύθμισης τόσο του ν. 3691/2008 όσο και του Ν. 3251/2004, η εκδοχή του υπάρχοντος άρθρου 51 του ν. 3691/2008 κρίνεται ανεπαρκής, επειδή θέτει ως όρο η αξιόποινη πράξη να πραγματοποιείται «με σκοπό να προσπορίσει περιουσιακό όφελος» στο εμπλεκόμενο νομικό πρόσωπο, παρότι σε πολλές περιπτώσεις η χρηματοδότηση τρομοκρατικών οργανώσεων από νομικά πρόσωπα δεν εξυπηρετεί οικονομικές, αλλά άλλου είδους (λ.χ. ιδεολογικές ή θρησκευτικές) επιδιώξεις. Για τον λόγο αυτό το ζήτημα θα καλύπτεται στο εξής αποκλειστικά από το ευρύτερο άρθρο 41 του ν. 3251/2004, στο οποίο θα παραπέμπει ρητά και η παρ. 6 του άρθρου 51 του ν. 3691/2008. Έτσι, διοικητικές κυρώσεις θα επιβάλλονται πλέον σε κάθε περίπτωση που οι αξιόποινες πράξεις της παρ. 6 του άρθρου 187Α Π.Κ. τελέσθηκαν «μέσω ή προς όφελος ή για λογαριασμό» νομικού προσώπου από φυσικό πρόσωπο που κατέχει διευθυντική θέση εντός αυτού ή

κατέστησαν δυνατές από έλλειψη εποπτείας ή ελέγχου ενός τέτοιου προσώπου, ανεξαρτήτως δηλαδή της ύπαρξης σκοπού προσπορισμού οποιουδήποτε οφέλους υπέρ του νομικού προσώπου.

Καθόσον αφορά στις προβλεπόμενες διοικητικές κυρώσεις, αυτές καθίστανται κοινές για τα καλυπτόμενα από τις εν λόγω διατάξεις εγκλήματα (ξέπλυμα, εγκληματική οργάνωση και τρομοκρατικές πράξεις), ενώ το πλαίσιο του επιβαλλόμενου προστίμου στις βαρύτερες περιπτώσεις αυξάνεται σε 50.000-5.000.000 ευρώ. Ταυτόχρονα αφαιρείται από το άρθρο 51 του ν. 3691/2008 η υποχρέωση προσαύξησής του προστίμου κατά το προκύψαν όφελος, το οποίο μπορεί να είναι και μηδενικό.

Τέλος, γίνονται βελτιώσεις ως προς την διαδικασία επιβολής των κυρώσεων, διευκρινίζεται ότι κλητεύονται οι νόμιμοι εκπρόσωποι των νομικών προσώπων και γίνεται ρητή αναφορά στις διατάξεις των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 6 του ν. 2690/1999 (Κώδικας Διοικητικής Διαδικασίας).

Άρθρο δέκατο

Στο άρθρο δέκατο του παρόντος νόμου, διευρύνεται το άρθρο 41 του ν. 3251/2004, ώστε να προβλέπει και την διοικητική ευθύνη νομικών προσώπων που εμπλέκονται στη λειτουργία και τη δράση εγκληματικών οργανώσεων. Παράλληλα, βελτιώνεται η διατύπωση και εμπλουτίζεται το περιεχόμενο της διάταξης σε αντιστοιχία με την μεταρρύθμιση του άρθρου 51 του ν. 3691/2008 (βλ. τα εκτεθέντα ανωτέρω σχετικά με το άρθρο ένατο του νόμου).

Άρθρο ενδέκατο

Με το άρθρο αυτό προβλέπεται, κατ' εφαρμογή του άρθρου 28 παρ. 1 της Σύμβασης, η υποχρέωση σύνταξης από αρμόδια υπηρεσία της Ελληνικής Αστυνομίας αναλυτικής ετήσιας έκθεσης σχετικά με την κατάσταση του οργανωμένου εγκλήματος στην Ελλάδα, έργο στο οποίο θα συμμετέχουν δύο ειδικοί επιστήμονες, κατά προτίμηση μέλη διδακτικού προσωπικού πανεπιστημιακών ιδρυμάτων, καθώς και ο εισαγγελέας για τη δίωξη του οργανωμένου εγκλήματος.

Άρθρα δωδέκατο – δέκατο τρίτο

Στο δωδέκατο και στο δέκατο τρίτο άρθρο προσδιορίζονται τα σημεία όπου διατυπώνονται επιφυλάξεις κατά την κύρωση της Σύμβασης και των Πρωτοκόλλων, καθώς και ο χρόνος έναρξης της ισχύος των νομικών ρυθμίσεων.

Αθήνα, 16 Ιουνίου 2010

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ,
ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗΣ ΚΑΙ
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ
ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ

Ι.ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

Γ.ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ

ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ

Γ.ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ

ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΑΣ

Ε.ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ,
ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ
ΚΑΙ ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ

Λ.ΚΑΤΣΕΛΗ

ΠΑΙΔΕΙΑΣ,
ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

Α.ΔΙΑΜΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ

ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ
ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ
ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ

Α.ΛΟΒΕΡΔΟΣ

ΥΓΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ
ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ

Μ.ΞΕΝΟΓΙΑΝΝΑΚΟΠΟΥΛΟΥ

ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ,
ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ ΚΑΙ
ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

Χ.ΚΑΣΤΑΝΙΔΗΣ

ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ
ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ

Μ.ΧΡΥΣΟΧΟΪΔΗΣ

Καταργούμενες και τροποποιούμενες διατάξεις

Άρθρο 187 Ποινικού Κώδικα

1. Με κάθειρξη μέχρι δέκα ετών τιμωρείται όποιος συγκροτεί ή εντάσσεται ως μέλος σε δομημένη και με διαρκή δράση ομάδα από τρία ή περισσότερα πρόσωπα (οργάνωση) και επιδιώκει τη διάπραξη περισσότερων κακουργημάτων που προβλέπονται στα άρθρα 207 (παραχάραξη), 208 (κυκλοφορία παραχαραγμένων νομισμάτων), 216 (πλαστογραφία), 218 (πλαστογραφία και κατάχρηση ενσήμων), 242 (ψευδής βεβαίωση, νόθευση), 264 (εμπρησμός), 265 (εμπρησμός σε δάση), 268 (πλημμύρα), 270 (έκρηξη), 272 (παραβάσεις σχετικές με τις εκρηκτικές ύλες), 277 (πρόκληση ναυαγίου), 279 (δηλητηρίαση πηγών και τροφίμων), 291 (διατάραξη της ασφάλειας σιδηροδρόμων, πλοίων και αεροσκαφών), 299 (ανθρωποκτονία με πρόθεση), 310 (βαριά σωματική βλάβη), 322 (αρπαγή), 323 (εμπόριο δούλων), 323Α (εμπορία ανθρώπων), 324 (αρπαγή ανηλίκων), 327 (ακούσια απαγωγή), 336 (βιασμός), 338 (κατάχρηση σε ασέλγεια), 339 (αποπλάνηση παιδιών), "348Α (πορνογραφία ανηλίκων), 351 (σωματεμπορία), 351Α (ασέλγεια με ανήλικο έναντι αμοιβής)", 374 (διακεκριμένες περιπτώσεις κλοπής), 375 (υπεξαίρεση), 380 (ληστεία), 385 (εκβίαση), 386 (απάτη), 386Α (απάτη με υπολογιστή), 404 (τοκογλυφία), παράβαση του τελευταίου εδαφίου της παρ. 5 του άρθρου 87 του ν. 3386/2005 διευκόλυνση της παρανόμου εισόδου υπηκόου τρίτης χώρας, εκ κερδοσκοπίας πραττόμενη από τρία ή περισσότερα πρόσωπα που είχαν συγκροτήσει ή ενταχθεί σε ομάδα για διαρκή δράση προς τούτο, όπως επίσης περισσότερων κακουργημάτων που προβλέπονται στην νομοθεσία περί ναρκωτικών, όπλων, εκρηκτικών υλών και προστασίας από υλικά που εκπέμπουν επιβλαβείς για τον άνθρωπο ακτινοβολίες, "καθώς και περισσότερων κακουργημάτων που προβλέπονται και τιμωρούνται από τη νομοθεσία για την Προστασία των Αρχαιοτήτων και εν γένει της Πολιτιστικής Κληρονομιάς."

2. Όποιος με απειλή ή χρήση βίας κατά δικαστικών λειτουργών, ανακριτικών ή δικαστικών υπαλλήλων, μαρτύρων, πραγματογνωμόνων και διερμηνέων ή με δωροδοκία των ίδιων προσώπων επιχειρεί να ματαιώσει την αποκάλυψη ή δίωξη και τιμωρία των πράξεων της προηγούμενης παραγράφου τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον ενός έτους.

3. Όποιος, εκτός από τις περιπτώσεις της παραγράφου 1, ενώνεται με άλλον για να διαπράξει κακούργημα (συμμορία), τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον έξι μηνών. Με φυλάκιση τουλάχιστον τριών μηνών τιμωρείται ο υπαίτιος, αν η κατά το προηγούμενο εδάφιο ένωση έγινε για τη διάπραξη πλημμελήματος το οποίο τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον ενός έτους και με το οποίο επιδιώκεται οικονομικό ή άλλο υλικό όφελος ή η προσβολή της ζωής, της σωματικής ακεραιότητας ή της γενετήσιας ελευθερίας.

4. Η κατασκευή, προμήθεια ή κατοχή όπλων, εκρηκτικών υλών και χημικών ή βιολογικών υλικών ή υλικών που εκπέμπουν επιβλαβείς για τον άνθρωπο ακτινοβολίες προς εξυπηρέτηση των σκοπών της οργάνωσης της παραγράφου 1 ή της συμμορίας της παραγράφου 3 ή η επιδίωξη οικονομικού ή άλλου υλικού οφέλους των μελών τους συνιστούν επιβαρυντικές περιστάσεις. Η μη τέλεση οποιουδήποτε από τα επιδιωκόμενα εγκλήματα των παραγράφων 1 και 3 συνιστά ελαφρυντική περίπτωση. Η απλή ψυχική συνέργεια στα εγκλήματα της συγκρότησης ή συμμετοχής κατά την παράγραφο 1 ή της συμμορίας κατά την παράγραφο 3 δεν τιμωρείται, εφόσον τα μέλη της οργάνωσης ή συμμορίας δεν επιδιώκουν οικονομικό ή άλλο υλικό όφελος.

5. Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου εφαρμόζονται και όταν οι προβλεπόμενες σε αυτό αξιόποινες πράξεις τελέστηκαν στην αλλοδαπή από ημεδαπό ή στρέφονταν κατά Έλληνα πολίτη ή κατά νομικού προσώπου που εδρεύει στην ημεδαπή ή κατά του Ελληνικού κράτους, ακόμη και αν αυτές δεν είναι αξιόποινες κατά τους νόμους της χώρας στην οποία τελέστηκαν.

Άρθρο 187Α Ποινικού Κώδικα

1. Όποιος, με εξαίρεση των περιπτώσεων που ορίζονται στην παράγραφο 8, τελεί ένα ή περισσότερα από τα παρακάτω εγκλήματα: α') ανθρωποκτονία με πρόθεση (άρθρο 299), β') βαριά σωματική βλάβη (άρθρο 310), γ') θανατηφόρα βλάβη (άρθρο 311), δ') αρπαγή (άρθρο 322), ε') αρπαγή ανηλίκων (άρθρο 324), στ') διακεκριμένη φθορά ξένης ιδιοκτησίας (άρθρο 382 παρ. 2), ζ') εμπρησμό (άρθρο 264), η') εμπρησμό σε δάση (άρθρο 265), θ') πλημμύρα (άρθρο 268), ι') έκρηξη (άρθρο 270), ια') παραβάσεις σχετικές με τις εκρηκτικές ύλες (άρθρο 272), ιβ') κοινώς επικίνδυνη βλάβη (άρθρο 273), ιγ') άρση ασφαλιστικών εγκαταστάσεων (άρθρο 275), ιδ') πρόκληση ναυαγίου (άρθρο 277), ιε') δηλητηρίαση πηγών και τροφίμων (άρθρο 279), ιστ') νοθεία τροφίμων (άρθρο 281 παρ. 1), ιζ') διατάραξη της ασφάλειας των συγκοινωνιών (άρθρο 290), ιη') διατάραξη της ασφάλειας σιδηροδρόμων, πλοίων και αεροσκαφών (άρθρο 291), ιθ') τα προβλεπόμενα στην παράγραφο 1 του άρθρου 8 του Ν.Δ. 181/1974 "Περί προστασίας εξ ιοντιζουσών ακτινοβολιών" (ΦΕΚ 347 Α'), κ') τα προβλεπόμενα στα άρθρα 161, 162, 163, 164, 165, 168, 169, 170, 173, 174, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184 και 186 του Κώδικα Αεροπορικού Δικαίου που κυρώθηκε με το Ν. 1815/1988 (ΦΕΚ 250 Α'), κα') τα προβλεπόμενα στις παραγράφους 1 και 2 του άρθρου 15 και στις παραγράφους 1 και 3 του άρθρου 17 Ν. 2168/1993 "Ρύθμιση θεμάτων που αφορούν όπλα, πυρομαχικά, εκρηκτικές ύλες, εκρηκτικούς μηχανισμούς και άλλες διατάξεις" (ΦΕΚ 147 Α'), κβ') τα προβλεπόμενα στις παραγράφους 2 και 3 του άρθρου 4 του Ν. 2991/2002 "Εφαρμογή Σύμβασης απαγόρευσης χρήσης κ.λπ. χημικών όπλων" (ΦΕΚ 35 Α'), με τρόπο ή σε έκταση ή υπό συνθήκες που είναι δυνατό να βλάψουν σοβαρά μια χώρα ή έναν διεθνή οργανισμό και με σκοπό να εκφοβίσει σοβαρά έναν πληθυσμό ή να εξαναγκάσει παρανόμως δημόσια αρχή ή διεθνή οργανισμό να εκτελέσει οποιαδήποτε πράξη ή να απόσχει από αυτήν ή να βλάψει σοβαρά ή να

- καταστρέψει τις θεμελιώδεις συνταγματικές, πολιτικές, οικονομικές δομές μιας χώρας ή ενός διεθνούς οργανισμού τιμωρείται: ι) Με ισόβια κάθειρξη αν η προβλεπόμενη ποινή για ένα από τα εγκλήματα του καταλόγου που περιλαμβάνονται στα στοιχεία α' έως κβ' είναι ισόβια κάθειρξη. Στην περίπτωση αυτή η πράξη παραγράφεται μετά από τριάντα χρόνια. Αν επιβληθεί η ποινή της ισόβιας κάθειρξης εφαρμόζονται οι διατάξεις των άρθρων 105 μέχρι 110, εφόσον ο καταδικασθείς έχει εκτίσει ποινή είκοσι πέντε ετών. ιι) Με κάθειρξη τουλάχιστον δέκα ετών αν η προβλεπόμενη ποινή για ένα από τα εγκλήματα του καταλόγου που περιλαμβάνονται στα στοιχεία α' έως κβ' είναι πρόσκαιρη ποινή καθείρξεως. ιιι) Με φυλάκιση τουλάχιστον τριών ετών αν η προβλεπόμενη ποινή για ένα από τα εγκλήματα του καταλόγου που περιλαμβάνονται στα στοιχεία α' έως κβ' είναι ποινή φυλάκισης. Αν η τρομοκρατική πράξη είχε ως αποτέλεσμα το θάνατο περισσότερων ανθρώπων εφαρμόζεται η διάταξη του άρθρου 94 παράγραφος 1.
2. Οι διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου δεν εφαρμόζονται αν συντρέχουν οι προϋποθέσεις των άρθρων 134 έως 137.
3. Όποιος, με εξαίρεση των περιπτώσεων που ορίζονται στην παράγραφο 8, απειλεί σοβαρά με την τέλεση του κατά την παράγραφο 1 εγκλήματος και έτσι προκαλεί τρόπο τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον δύο ετών. Η απόπειρα του εγκλήματος αυτού δεν είναι αξιόποινη.
4. Με κάθειρξη μέχρι δέκα ετών τιμωρείται όποιος συγκροτεί ή εντάσσεται ως μέλος σε δομημένη και με διαρκή δράση ομάδα από τρία ή περισσότερα πρόσωπα που δρουν από κοινού με σκοπό να τελέσει το έγκλημα της παραγράφου 1 (τρομοκρατική οργάνωση). Η κατασκευή, προμήθεια ή κατοχή όπλων, εκρηκτικών υλών και χημικών ή βιολογικών υλικών ή υλικών που εκπέμπουν επιβλαβείς για τον άνθρωπο ακτινοβολίες προς εξυπηρέτηση των σκοπών της τρομοκρατικής οργάνωσης συνιστά επιβαρυντική περίπτωση. Η μη τέλεση από την τρομοκρατική οργάνωση οποιουδήποτε από τα εγκλήματα του καταλόγου που περιλαμβάνονται στα στοιχεία α' έως κβ' της παραγράφου 1 συνιστά ελαφρυντική περίπτωση.
5. Όποιος διευθύνει την κατά την προηγούμενη παράγραφο τρομοκρατική οργάνωση τιμωρείται με κάθειρξη τουλάχιστον δέκα ετών.
6. Όποιος για να διευκολύνει την τέλεση πράξεως κατά την παράγραφο 4 παρέχει πληροφορίες ή υλικά μέσα ή με οποιονδήποτε τρόπο εισπράττει ή διαθέτει κεφάλαια υπό την έννοια της παραγράφου 1 του άρθρου 1 της Διεθνούς Σύμβασης για την καταστολή της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας (που κυρώθηκε με το Ν. 3034/2002, ΦΕΚ 168 Α') ή παρέχει οικονομικά μέσα με οποιονδήποτε τρόπο, τιμωρείται με κάθειρξη μέχρι δέκα ετών.
7. Όποιος για να προπαρασκευάσει το έγκλημα της παραγράφου 1 διαπράττει διακεκριμένη κλοπή (άρθρο 374), ληστεία (παράγραφοι 1 και 3 του άρθρου 380), πλαστογραφία (άρθρο 216) που αφορά δημόσιο έγγραφο ή εκβίαση (άρθρο 385) τιμωρείται με κάθειρξη, εκτός αν η εκβίαση τιμωρείται με μεγαλύτερη ποινή. Αν η πράξη που τελέσθηκε είναι πλημμέλημα, επιβάλλεται ποινή φυλάκισης τουλάχιστον τριών ετών.
8. Δεν συνιστά τρομοκρατική πράξη κατά την έννοια των προηγούμενων παραγράφων του άρθρου αυτού η τέλεση ενός ή περισσότερων από τα εγκλήματα των προηγούμενων παραγράφων, αν εκδηλώνεται ως προσπάθεια εγκαθίδρυσης δημοκρατικού πολιτεύματος ή διαφύλαξης ή αποκατάστασης αυτού ή ως δράση υπέρ της ελευθερίας με την έννοια του άρθρου 5 παρ. 2 του Συντάγματος ή αποσκοπεί στην άσκηση θεμελιώδους ατομικής, πολιτικής ή συνδικαλιστικής ελευθερίας ή άλλου δικαιώματος προβλεπόμενου στο Σύνταγμα ή στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών (Ν.Δ. 53/1974, ΦΕΚ 256 Α').
9. Η παράγραφος 2 του άρθρου 187 ισχύει και για τα εγκλήματα των προηγούμενων παραγράφων.

Άρθρο 323^Α Ποινικού Κώδικα

1. Όποιος με τη χρήση βίας, απειλής ή άλλου εξαναγκαστικού μέσου ή την επιβολή ή κατάχρηση εξουσίας προσλαμβάνει, μεταφέρει ή προωθεί εντός ή εκτός της επικράτειας, κατακρατεί, υποθάλλει, παραδίδει με ή χωρίς αντάλλαγμα σε άλλον ή παραλαμβάνει από άλλον πρόσωπο με σκοπό την αφαίρεση οργάνων του σώματός του ή για να εκμεταλλευθεί ο ίδιος ή άλλος την εργασία του, τιμωρείται με κάθειρξη μέχρι δέκα ετών και με χρηματική ποινή δέκα χιλιάδων έως πενήντα χιλιάδων ευρώ.
2. Με την ποινή της προηγούμενης παραγράφου τιμωρείται ο υπαίτιος αν, για να επιτύχει τον ίδιο σκοπό, αποσπά τη συναίνεση προσώπου με τη χρήση απατηλών μέσων ή το παρασύρει, εκμεταλλευόμενος την ευάλωτη θέση του, με υποσχέσεις, δώρα, πληρωμές ή παροχή άλλων ωφελημάτων.
3. Όποιος εν γνώσει δέχεται την εργασία προσώπου το οποίο τελεί υπό τις συνθήκες που περιγράφονται στις παραγράφους 1 και 2 τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον έξι μηνών.
4. Με κάθειρξη τουλάχιστον δέκα ετών και χρηματική ποινή πενήντα χιλιάδων έως εκατό χιλιάδων ευρώ τιμωρείται ο υπαίτιος σύμφωνα με τις προηγούμενες παραγράφους, αν η πράξη: α) στρέφεται κατά ανήλικου, β) τελείται κατ' επάγγελμα, γ) τελείται από υπάλληλο ο οποίος κατά την άσκηση της υπηρεσίας του ή επωφελοούμενος από την ιδιότητά του αυτή διαπράττει ή συμμετέχει με οποιονδήποτε τρόπο στην πράξη ή δ) είχε ως αποτέλεσμα τη βαριά σωματική βλάβη του παθόντος.
5. Όποιος χρησιμοποιεί τα μέσα των παραγράφων 1 και 2 για να στρατολογήσει ανήλικο με σκοπό τη χρησιμοποίησή του σε ένοπλες συγκρούσεις τιμωρείται με κάθειρξη τουλάχιστον δέκα ετών και χρηματική ποινή πενήντα χιλιάδων έως εκατό χιλιάδων ευρώ.

1. Στα θύματα των εγκλημάτων που προβλέπονται στα άρθρα 323, 323Α 349, 351 και 351Α του Ποινικού Κώδικα (εφεξής αποκαλούμενα «θύματα») παρέχεται προστασία και αρωγή, κατά το άρθρο 12 του Ν.3064/2002, καθώς και κατά τα οριζόμενα στο παρόν Διάταγμα.
2. Για τους σκοπούς του παρόντος, ως θύματα των ανωτέρω εγκλημάτων χαρακτηρίζονται όσα πρόσωπα, ημεδαποί ή αλλοδαποί, έχουν υποστεί άμεση βλάβη στη σωματική ακεραιότητα ή στην προσωπική ή γενετήσια ελευθερία τους ή υφίσταται σοβαρός κίνδυνος ως προς τα αγαθά αυτά ή τη ζωή τους.
3. Για τους σκοπούς του παρόντος οι υπηρεσίες του Δημοσίου, των Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου (ΝΠΔΔ), των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ) και του ευρύτερου δημόσιου τομέα που μπορούν να παράσχουν προστασία ή αρωγή θεωρούνται ως Υπηρεσίες ή Μονάδες Παροχής Προστασίας και Αρωγής.

Άρθρο 2 ΠΔ 233/2003

1. Η προστασία και αρωγή παρέχεται στα θύματα αν έχει ασκηθεί ποινική δίωξη για τις αξιόποινες πράξεις του άρθρου 1 παρ. 1, ή ανεξάρτητα από αυτήν, εφόσον το θύμα έχει προσφύγει στις Υπηρεσίες και Μονάδες Παροχής Προστασίας και Αρωγής που αναφέρονται στο Παράρτημα του παρόντος.
2. Η προστασία παρέχεται για όσο χρονικό διάστημα υφίσταται ο κίνδυνος της ζωής, της σωματικής ακεραιότητας και της προσωπικής και γενετήσιας ελευθερίας, η δε αρωγή για το χρονικό διάστημα που κρίνεται απαραίτητο από τις Υπηρεσίες και Μονάδες Παροχής Προστασίας και Αρωγής, που αναφέρονται στο παράρτημα του παρόντος.

Άρθρο 5 ΠΔ 233/2003

Τα θύματα που δεν υπερβαίνουν το 18ο έτος της ηλικίας τους έχουν πρόσβαση σε δημόσια σχολεία στα οποία λειτουργούν τάξεις υποδοχής ή φροντιστηριακά τμήματα ή διαπολιτισμικά προγράμματα εκπαίδευσης.

Άρθρο 1 παρ. 1 Ν. 3386/2005

Για την εφαρμογή των διατάξεων του νόμου αυτού:

- α. Αλλοδαπός, είναι το φυσικό πρόσωπο που δεν έχει την ελληνική ιθαγένεια ή που δεν έχει ιθαγένεια.
- β. Υπήκοος τρίτης χώρας, είναι το φυσικό πρόσωπο που δεν έχει την ελληνική ιθαγένεια ούτε την ιθαγένεια άλλου κράτους-μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης κατά την έννοια του άρθρου 17 παρ. 1 της Συνθήκης της Ευρωπαϊκής Κοινότητας.
- γ. Ανιθαγενής, είναι το φυσικό πρόσωπο που πληροί τις προϋποθέσεις της Σύμβασης της Ν. Υόρκης του 1954 περί του καθεστώτος των ανιθαγενών, η οποία έχει κυρωθεί με το ν. 139/1975 (ΦΕΚ 176 Α').
- δ. Άδεια διαμονής, είναι κάθε είδους πιστοποίηση που παρέχεται από τις ελληνικές αρχές και με βάση την οποία επιτρέπεται σε υπήκοο τρίτης χώρας να διαμένει νόμιμα στην Ελληνική Επικράτεια, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 1 παρ. 2 περίπτ. α του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1030/2002 του Συμβουλίου της 13ης Ιουνίου 2002 "Για την καθιέρωση αδειών διαμονής ενιαίου τύπου για τους υπηκόους τρίτων χωρών" (ΕΕΛ 157/15.6.2002).
- ε. Οικογενειακή επανένωση, είναι η είσοδος και η διαμονή στη Χώρα των μελών της οικογένειας υπηκόου τρίτης χώρας που διαμένει νόμιμα στην Ελλάδα, προκειμένου να διατηρηθεί η ενότητα της οικογένειάς του, ασχέτως εάν οι οικογενειακοί δεσμοί δημιουργήθηκαν πριν ή μετά την είσοδό του στη Χώρα.
- στ. Συντηρών, είναι ο υπήκοος τρίτης χώρας που διαμένει νόμιμα στην Ελλάδα και υποβάλλει αίτηση οικογενειακής επανένωσης, προκειμένου να επιτραπεί η είσοδος και η διαμονή στα μέλη της οικογένειάς του στην Ελλάδα, όπως αυτά προσδιορίζονται στον παρόντα νόμο.
- ζ. Επί μακρόν διαμένων, είναι ο υπήκοος τρίτης χώρας που αποκτά την ανωτέρω ιδιότητα, σύμφωνα με το άρθρο 67 του παρόντος.
- η. Σπουδαστής, είναι ο υπήκοος τρίτης χώρας που έγινε δεκτός σε ένα από τα εκπαιδευτικά ιδρύματα, όπως αυτά ορίζονται στον παρόντα νόμο, και στον οποίο έχει επιτραπεί η είσοδος και διαμονή στο έδαφος της Χώρας, προκειμένου να έχει ως κύρια δραστηριότητά του την παρακολούθηση προγράμματος σπουδών.
- θ. Ασυνόδευτος ανήλικος, είναι ο υπήκοος τρίτης χώρας ή ανιθαγενής που δεν έχει συμπληρώσει το 18ο έτος της ηλικίας του και ο οποίος είτε εισέρχεται στην Ελληνική Επικράτεια χωρίς να συνοδεύεται από τον κατά το νόμο ή το έθιμο υπεύθυνο για την επιμέλειά του ενήλικο και για όσο χρονικό διάστημα διαρκεί η ανωτέρω κατάσταση είτε βρέθηκε χωρίς συνοδεία μετά την είσοδό του στη Χώρα.
- ι. Θύμα εμπορίας ανθρώπων, είναι το φυσικό πρόσωπο που κατέστη θύμα των εγκλημάτων, τα οποία προβλέπονται στα άρθρα 323, 323 Α, 349, 351 και 351 Α του Ποινικού Κώδικα, ανεξάρτητα από το εάν έχει εισέλθει στη Χώρα νόμιμα ή παράνομα.

Άρθρο 3 παρ. 2 Ν. 3386/2005

2. Έργο της Επιτροπής είναι η επεξεργασία θεμάτων μετανάστευσης (νόμιμης και παράνομης), με βάση την εξελικτική πορεία του φαινομένου, η έκδοση κατευθυντήριων οδηγιών με σκοπό το συντονισμό των κατά περίπτωση εμπλεκόμενων φορέων, η παρακολούθηση του έργου τους και η εισήγηση μέτρων θεσμικού και τεχνικού χαρακτήρα προς την κατεύθυνση αποτελεσματικής αντιμετώπισης των σχετικών προβλημάτων. Η Επιτροπή συντονίζει την εκπόνηση και την εφαρμογή των Ολοκληρωμένων Προγραμμάτων Δράσης του άρθρου 66, για την κοινωνική ένταξη των υπηκόων τρίτων χωρών.

Άρθρο 8 παρ. 2 Ν. 3386/2005

2. Οι ελληνικές αρχές ελέγχου μπορούν να απαγορεύσουν, αιτιολογημένα, την είσοδο στην Ελλάδα υπηκόου τρίτης χώρας που έχει θεώρηση εισόδου, εφόσον διαπιστώσουν ότι στο πρόσωπο αυτού συντρέχει μία, τουλάχιστον, από τις παρακάτω περιπτώσεις:

- α. Περιλαμβάνεται στον κατάλογο των υπηκόων τρίτων χωρών, για τους οποίους υπάρχει απαγόρευση εισόδου σύμφωνα με το άρθρο 82 του νόμου αυτού.
- β. Η είσοδός του μπορεί να αποτελέσει κίνδυνο για τη δημόσια τάξη και ασφάλεια ή τη δημόσια υγεία.
- γ. Το διαβατήριο ή άλλο ταξιδιωτικό έγγραφο που κατέχει δεν εξασφαλίζει την επάνοδό του στη Χώρα προέλευσης ή ιθαγένειάς του ή σε τρίτη χώρα.
- δ. Έρχεται με σκοπό να παραμείνει στην Ελλάδα για λόγο, ως προς τον οποίο απαιτείται η έκδοση άδειας διαμονής και δεν έχει την απαιτούμενη ειδική θεώρηση εισόδου.
- ε. Δεν κατέχει τα απαραίτητα έγγραφα για να δικαιολογήσει το σκοπό του ταξιδιού του και τα αναγκαία για τη συντήρησή του οικονομικά μέσα. Είναι, όμως, δυνατόν ημεδαπός, με δήλωση υποδοχής που συντάσσεται σε ειδικό προς τούτο έντυπο και κατατίθεται ως δικαιολογητικό στις αρμόδιες για το διαβατηριακό έλεγχο αρχές, να αναφέρει το σκοπό του ταξιδιού του υπηκόου τρίτης χώρας και να εγγυηθεί, με την κατάθεση στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων ποσού που καλύπτει τις δαπάνες επαναπροώθησής του ή απέλασής του και ποσού ίσου με τριμηνιαίες αποδοχές του ανειδίκευτου εργάτη για την κάλυψη μέρους ή του συνόλου των αναγκών για τη συντήρησή του εξόδων. Σε περίπτωση συνδρομής μίας εκ των ανωτέρω περιπτώσεων επιδίδεται στον υπήκοο τρίτης χώρας το προβλεπόμενο από τις διεθνείς συμβάσεις και κανονισμούς σχετικό έντυπο άρνησης εισόδου. Ο Υπουργός Δημόσιας Τάξης μπορεί, με απόφασή του, να επιτρέπει στις ελεγχόμενες μεθοριακές διαβάσεις και στα προσωρινά σημεία διέλευσης προσώπων την είσοδο υπηκόου τρίτης χώρας, παρά την ύπαρξη απαγορευτικού λόγου της παραγράφου αυτής, εφόσον τούτο επιβάλλεται για σπουδαίους λόγους δημόσιου συμφέροντος ή ανωτέρας βίας ή διευκόλυνσης κίνησης ελληνικού πλοίου, η οποία δεν μπορεί να εξυπηρετηθεί με άλλο τρόπο.

Άρθρο 9 παρ. 2 περ. Δ3 Ν. 3386/2005

Δ3. Θύματα εμπορίας

Άρθρο 44 παρ.1 Ν. 3386/2005

1. Με απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας, επιτρέπεται να χορηγείται άδεια διαμονής για λόγους ανθρωπιστικής φύσεως σε υπηκόους τρίτων χωρών:

- α. Θύματα εργατικών ατυχημάτων και λοιπών ατυχημάτων, για όσο χρονικό διάστημα διαρκεί η θεραπεία ή συνταξιοδοτούνται για την ίδια αιτία.
 - «β. Θύματα εγκληματικών πράξεων, οι οποίες προβλέπονται στα άρθρα 1 έως 3 του ν. 927/1979 (ΦΕΚ 139 Α'), εφόσον έχει ασκηθεί γι' αυτές ποινική δίωξη και μέχρι να εκδοθεί δικαστική απόφαση. Εάν τα ανωτέρω πρόσωπα υποβάλλονται σε θεραπευτική αγωγή, η άδεια διαμονής εξακολουθεί να χορηγείται για όσο χρονικό διάστημα διαρκεί η θεραπεία τους.»
 - γ. Πρόσωπα, τα οποία φιλοξενούνται σε ιδρύματα και σε νομικά πρόσωπα κοινωφελούς σκοπού.
 - δ. Ανήλικα, την επιμέλεια των οποίων έχουν ελληνικές οικογένειες ή οικογένειες υπηκόων τρίτων χωρών με νόμιμη διαμονή στη Χώρα ή για τα οποία είναι εκκρεμής διαδικασία υιοθεσίας.
 - ε. Πρόσωπα που πάσχουν από σοβαρά προβλήματα υγείας.
- Η συνδρομή σοβαρών προβλημάτων υγείας, καθώς και η διάρκεια της θεραπείας, διαπιστώνονται με πρόσφατο πιστοποιητικό κρατικού νοσοκομείου ή νοσοκομείου του Ιδρύματος Κοινωνικών Ασφαλίσεων. Σε περίπτωση κατά την οποία το πρόβλημα υγείας αναφέρεται σε λοιμώδες νόσημα, για την έκδοση της ανωτέρω απόφασης απαιτείται σύμφωνη γνώμη του Υπουργού Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης ότι δεν συντρέχει κίνδυνος για τη δημόσια υγεία. Προϋπόθεση για τη χορήγηση της ανωτέρω άδειας στις περιπτώσεις α', β' και ε' είναι η προηγούμενη κατοχή από τον αιτούντα άδειας διαμονής. Η διάρκεια της άδειας είναι μέχρι ένα έτος και μπορεί να ανανεώνεται κάθε φορά για ισόχρονο διάστημα.

Άρθρο 48 Ν. 3386/2005

1. Στα πρόσωπα των προηγούμενων διατάξεων παρέχεται, με πράξη της αρμόδιας εισαγγελικής αρχής, προθεσμία περίσκεψης, ώστε να συνέλθουν και να είναι σε θέση να διαφύγουν από την επιρροή των δραστών των σχετικών αδικημάτων, για να μπορούν να λάβουν ανεπηρέαστη απόφαση σχετικά με τη συνεργασία τους με τις διωκτικές αρχές.
2. Η προθεσμία αυτή δεν μπορεί να υπερβαίνει τον ένα μήνα. Ειδικά για τους ανήλικους, η ίδια προθεσμία μπορεί να παρατείνεται για έναν ακόμη μήνα με απόφαση της αρμόδιας εισαγγελικής αρχής και με κριτήριο την εξυπηρέτηση του συμφέροντος του ανηλίκου.
3. Μόνη η προθεσμία περίσκεψης δεν θεμελιώνει δικαίωμα διαμονής στη Χώρα. «Κατά το ίδιο διάστημα, τα ανωτέρω πρόσωπα δεν απελαύνονται και τυχόν διαταχθείσα απέλαση αναστέλλεται σύμφωνα με τα αναφερόμενα στην παρ. 2 του άρθρου 12 του ν. 3064/2002 (ΦΕΚ 248 Α').»
4. Με απόφαση της εισαγγελικής αρχής, η προθεσμία περίσκεψης μπορεί να τερματίζεται πριν από τη λήξη της, εφόσον:

- α. διαπιστωθεί από την οικεία εισαγγελική ή αστυνομική αρχή ότι το ανωτέρω πρόσωπο εκουσίως επανασυνέδεσε τις σχέσεις του με τους δράστες των εγκλημάτων της περίπτωσης ι' του άρθρου 1 του νόμου αυτού ή
- β. για λόγους δημόσιας τάξης και ασφάλειας.

Άρθρο 46 Ν. 3386/2005

1. Σε υπήκοο τρίτης χώρας, που έχει χαρακτηριστεί θύμα εμπορίας ανθρώπων με πράξη του αρμόδιου Εισαγγελέα Πρωτοδικών κατά την έννοια της περίπτωσης ι' του άρθρου 1 του νόμου αυτού και ύστερα από αίτηση του θύματος που υποβάλλεται είτε αυτοπροσώπως είτε μέσω του αρμόδιου εισαγγελέα χορηγείται σχετική άδεια διαμονής, για την οποία δεν απαιτείται η καταβολή παραβόλου.

«2. Η άδεια αυτή χορηγείται με τη διαδικασία και τις προϋποθέσεις των επόμενων άρθρων και σύμφωνα με τις διατάξεις της Οδηγίας 2004/81/ΕΚ του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε. L 261 της 6.8.2004).»

Άρθρο 47 Ν. 3386/2005

1. Σε περίπτωση που οι αρμόδιες αστυνομικές ή εισαγγελικές αρχές πιθανολογήσουν ότι υπήκοος τρίτης χώρας εμπίπτει στην κατηγορία των θυμάτων, όπως αυτά ορίζονται σύμφωνα με την περίπτωση ι' του άρθρου 1 του παρόντος, τον ενημερώνουν για τη δυνατότητα χορήγησης άδειας διαμονής περιορισμένης ισχύος, εφόσον συνεργάζεται στην καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων. Την ενημέρωση αυτή μπορεί να παρέχουν και οι αρμόδιοι φορείς κοινωνικής στήριξης που προβλέπονται στο παράρτημα του π.δ. 233/2003 (ΦΕΚ 248 Α'), όπως κάθε φορά ισχύει.

2. Στην περίπτωση υπηκόων τρίτων χωρών που είναι ασυνόδευτοι ανήλικοι, οι αρμόδιες εισαγγελικές ή αστυνομικές αρχές λαμβάνουν τα απαραίτητα μέτρα για να προσδιορίσουν την ταυτότητα και την ιθαγένειά τους και να θεμελιώσουν το γεγονός ότι δεν συνοδεύονται. Επίσης, καταβάλλουν κάθε δυνατή προσπάθεια για τον ταχύτερο δυνατό εντοπισμό της οικογένειάς τους και λαμβάνουν αμέσως τα απαραίτητα μέτρα για να εξασφαλίσουν τη νομική τους εκπροσώπηση και, εφόσον χρειάζεται, την εκπροσώπησή τους στο πλαίσιο της ποινικής διαδικασίας.

Άρθρο 49 παρ. 1 και 3 Ν. 3386/2005

1. Κατά τη διάρκεια της περιόδου περίσκεψης, τα ανωτέρω πρόσωπα έχουν πρόσβαση στην περίθαλψη, σύμφωνα με τις προβλέψεις του άρθρου 7 του π.δ. 233/2003, όπως κάθε φορά ισχύει.

3. Οι αρμόδιες εισαγγελικές και αστυνομικές αρχές φροντίζουν, κατά προτεραιότητα, για την προστασία και ασφάλεια των προσώπων αυτών, σύμφωνα με τις οικείες διατάξεις. Επίσης, παρέχονται υπηρεσίες μετάφρασης και διερμηνείας, όταν τα θύματα αγνοούν την ελληνική γλώσσα, καθώς και κάθε αναγκαία νομική βοήθεια.

Άρθρο 50 Ν. 3386/2005

1. Μετά την πάροδο της προθεσμίας περίσκεψης ή και πριν παρέλθει αυτή, εφόσον συντρέξει η περίπτωση β' της παραγράφου αυτής, ο αρμόδιος Εισαγγελέας εξετάζει εάν πληρούνται μία από τις ακόλουθες προϋποθέσεις και συντάσσει σχετική έκθεση:

- α. Εάν κρίνεται σκόπιμη η παράταση της διαμονής του εν λόγω προσώπου στην Ελληνική Επικράτεια, προς διευκόλυνση της διενεργούμενης έρευνας ή της ποινικής διαδικασίας.
- β. Εάν το ανωτέρω πρόσωπο έχει επιδείξει σαφή βούληση συνεργασίας και
- γ. Εάν το ίδιο πρόσωπο έχει διακόψει κάθε σχέση με τους φερόμενους ως δράστες των αδικημάτων της περίπτωσης ι' του άρθρου 1 του νόμου αυτού.

Άρθρο 51 Ν. 3386/2005

Η άδεια διαμονής δεν ανανεώνεται ή ανακαλείται, εφόσον συντρέχει μία από τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

- α. Εάν ο δικαιούχος επανασυνδέσει τις σχέσεις του ενεργώς και εκουσίως με τους εικαζόμενους δράστες των πράξεων που έχει καταγγείλει.
- β. Εάν η αρμόδια αρχή κρίνει ότι η συνεργασία ή η καταγγελία του θύματος είναι δόλια ή καταχρηστική.
- γ. Όταν το θύμα παύει να συνεργάζεται.
- δ. Εάν με πρωτοβουλία της αρμόδιας εισαγγελικής ή δικαστικής αρχής η σχετική διαδικασία διακοπεί.
- ε. Όταν έχει εκδοθεί αμετάκλητη δικαστική απόφαση, με την οποία περατώνεται και η σχετική διαδικασία.

Άρθρο 52 Ν. 3386/2005

Μέσα σε ένα μήνα από την περάτωση της σχετικής διαδικασίας με την έκδοση αμετάκλητης δικαστικής απόφασης, μπορεί να χορηγείται στον κάτοχο άδειας διαμονής, με την ιδιότητα του θύματος εμπορίας ανθρώπων, άδεια διαμονής για έναν από τους λόγους και υπό τις αντίστοιχες προϋποθέσεις που προβλέπονται στο νόμο αυτόν, με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της οικείας Περιφέρειας.

Άρθρο 66 παρ. 3 Ν. 3386/2005

3. Το Ολοκληρωμένο Πρόγραμμα Δράσης διαρθρώνεται σε υποπρογράμματα ανά τομέα ένταξης των υπηκόων τρίτων χωρών στην ελληνική κοινωνία, όπως είναι τα υποπρογράμματα για την παροχή πληροφοριών και διευκολύνσεων, προώθησης στην απασχόληση, εκμάθησης της ελληνικής γλώσσας, πολιτιστικής και πολιτισμικής στήριξης, παροχής κοινωνικών υπηρεσιών, ευαισθητοποίησης της κοινής γνώμης κ.λπ..

Στο πλαίσιο των ανωτέρω υποπρογραμμάτων, το Υπουργείο Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης λαμβάνει τα κατάλληλα μέτρα και μεριμνά, σε συνεργασία με τα συναρμόδια Υπουργεία και φορείς, για την ανάληψη δράσεων και μέτρων πολιτικής, που αφορούν τόσο θεσμικές παρεμβάσεις όσο και την ανάπτυξη των αναγκαίων υποδομών και υπηρεσιών. Με απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Οικονομίας και Οικονομικών και των καθ' ύλην αρμόδιων Υπουργών, καθορίζεται κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή των ρυθμίσεων του άρθρου αυτού.

Άρθρο 82 παρ. 3 Ν. 3386/2005

3. Αλλοδαπός, στον οποίο δεν επιτρέπεται η είσοδος στη Χώρα, επειδή είναι εγγεγραμμένος στον κατάλογο ανεπιθύμητων αλλοδαπών, οφείλει να αναχωρήσει αμέσως, άλλως επαναπροωθείται αμέσως στη χώρα προέλευσης ή σε τρίτη χώρα, όπου μπορεί να επιτραπεί η είσοδος με ευθύνη και δαπάνες του ίδιου ή εκείνου που τον μετέφερε, οι οποίοι υποχρεούνται και στην καταβολή κάθε άλλης αναγκαίας δαπάνης που απαιτείται μέχρι την αναχώρησή του. Στους μεταφορείς, όταν αρνούνται την εκπλήρωση των υποχρεώσεων τους, επιβάλλεται, με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας, πρόστιμο τριών χιλιάδων (3.000) ευρώ έως δεκαπέντε χιλιάδες (15.000) ευρώ, για κάθε μεταφερόμενο άτομο. Με την ίδια απόφαση τα χρησιμοποιηθέντα μεταφορικά μέσα φυλάσσονται και αποδίδονται σε αυτούς μετά την εκπλήρωση των ανωτέρω υποχρεώσεων και την καταβολή του επιβληθέντος προστίμου ή την προσκόμιση εγγυητικής επιστολής αναγνωρισμένης τράπεζας, που καλύπτει το ποσό των ανωτέρω υποχρεώσεων τους και του επιβληθέντος προστίμου.

Άρθρο 83 παρ. 2 Ν. 3386/2005

2. Αν ο υπήκοος τρίτης χώρας εισέλθει στο ελληνικό έδαφος ή εξέλθει από αυτό χωρίς τις νόμιμες διατυπώσεις, ο εισαγγελέας πλημμελειοδικών, ύστερα από έγκριση του εισαγγελέα εφετών, στον οποίο αναφέρει σχετικώς χωρίς καθυστέρηση, μπορεί να απόσχει από την ποινική δίωξη για την πράξη αυτήν, οπότε γνωστοποιεί αμέσως την απόφασή του αυτή στον διοικητή της αστυνομικής υπηρεσίας ή λιμενικής αρχής που διαπίστωσε την παράνομη είσοδο ή έξοδο, προκειμένου αυτός, με απόφασή του, να επαναπροωθήσει τον υπήκοο τρίτης χώρας αμέσως στη χώρα προέλευσης ή καταγωγής του. Η έγκριση του εισαγγελέα εφετών μπορεί να δοθεί με οποιοδήποτε πρόσφορο μέσο. Αν δεν καταστεί δυνατή η άμεση επαναπροώθηση του υπηκόου τρίτης χώρας, ο διοικητής της αστυνομικής ή λιμενικής αρχής, αφού συντάξει σχετική έκθεση, παραπέμπει τον υπήκοο τρίτης χώρας στην αρμόδια διοικητική αρχή για απέλαση, σύμφωνα με το άρθρο 76 του νόμου αυτού. Η αρχή αυτή, αν η απέλαση δεν πραγματοποιηθεί μέσα σε τρεις μήνες, γνωστοποιεί τούτο στον αρμόδιο εισαγγελέα πλημμελειοδικών. Στην περίπτωση αυτή, ο εισαγγελέας πλημμελειοδικών μπορεί να ανακαλέσει την απόφασή του για αποχή από την ποινική δίωξη, ύστερα από έγκριση του εισαγγελέα εφετών, εφόσον δεν έχει παρέλθει ένα έτος από την ημέρα της παράνομης εισόδου στη Χώρα του υπηκόου τρίτης χώρας.

Άρθρο 59 Κώδικα Ποινικής Δικονομίας

1. Όταν η απόφαση σε ποινική δίκη εξαρτάται από άλλη υπόθεση για την οποία έχει ασκηθεί ποινική δίωξη, η πρώτη αναβάλλεται ωσότου εκδοθεί αμετάκλητη απόφαση στη δεύτερη δίκη.
2. Στις περιπτώσεις των άρθρων 224, 229, 362, 363 του Π.Κ., αν για το γεγονός για το οποίο δόθηκε όρκος ή έγινε η καταμήνυση ή ισχυρίσθηκε ή διέδωσε ο υπαίτιος ασκήθηκε ποινική δίωξη, ο εισαγγελέας πλημμελειοδικών, μετά την προκαταρκτική εξέταση (άρθρα 31, 43 παρ. 1 εδ.β'), αναβάλλει με πράξη του κάθε περαιτέρω ενέργεια έως το τέλος της ποινικής δίωξης, κατόπιν σύμφωνης γνώμης του εισαγγελέα εφετών.

Άρθρο 108^Α Κώδικα Ποινικής Δικονομίας

Ο ανήλικος - θύμα των πράξεων που αναφέρονται στα άρθρα 323Α παρ. 4, 324, 336, 337 παρ. 3 και 4, 338, 339, 342, 343, 345, 346, 347, 348, 348Α, 349, 351, 351Α του Ποινικού Κώδικα έχει τα δικαιώματα που προβλέπονται από τα άρθρα 101, 104 και 105 και αν ακόμη δεν παρίσταται ως πολιτικός ενάγων. Επίσης έχει δικαίωμα ενημέρωσης από τον αρμόδιο εισαγγελέα εκτελέσεως ποινών για την προσωρινή ή οριστική απόλυση του δράστη, καθώς και για τις άδειες εξόδου από το κατάστημα κράτησης.

Άρθρο 226^Α παρ. 1 Κώδικα Ποινικής Δικονομίας

Κατά την εξέταση, ως μάρτυρα, του ανήλικου θύματος των πράξεων που αναφέρονται στα άρθρα 323Α παρ. 4, 324, 336, 338, 339, 342, 343, 345, 346, 347, 348, 348Α, 349, 351, 351Α Ατού Ποινικού Κώδικα, διορίζεται ως πραγματογνώμων παιδοψυχολόγος ή παιδοψυχίατρος και σε περίπτωση έλλειψης τους ψυχολόγος ή ψυχίατρος, χωρίς να εφαρμόζονται κατά τα λοιπά οι διατάξεις των άρθρων 204, 208 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας.

Άρθρο 173 παρ. 5 Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας

5. Στις υποθέσεις που αφορούν σε ανήλικους θύματα των πράξεων που προβλέπονται από τα άρθρα 323Α παρ. 4, 324, 336, 338, 339, 342, 343, 345, 346, 347, 348, 348Α, 349, 351 και 351Α του Ποινικού

Κώδικα ο εναγόμενος προκαταβάλλει τα κατά την κρίση του δικαστή έξοδα και τέλη του ενάγοντος (ανηλίκου) έως το ποσό των εξακοσίων (600) ευρώ.

Άρθρο 1 Ν. 3226/2004

Δικαιούχοι νομικής βοήθειας

1. Δικαιούχοι νομικής βοήθειας είναι οι χαμηλού εισοδήματος πολίτες κράτους μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Δικαιούχοι είναι, επίσης, οι χαμηλού εισοδήματος πολίτες τρίτου κράτους και ανιθαγενείς, εφόσον έχουν, νομίμως, κατοικία ή συνήθη διαμονή στην Ευρωπαϊκή Ένωση.
2. Πολίτες χαμηλού εισοδήματος, δικαιούχοι νομικής βοήθειας, είναι εκείνοι των οποίων το ετήσιο οικογενειακό εισόδημα δεν υπερβαίνει τα δύο τρίτα των κατώτατων ετήσιων ατομικών αποδοχών που προβλέπει η Εθνική Γενική Συλλογική Σύμβαση Εργασίας. Σε περίπτωση ενδοοικογενειακής διαφοράς ή διένεξης, δεν λαμβάνεται υπόψη το εισόδημα εκείνου με τον οποίο υπάρχει η διαφορά ή διένεξη.
3. Δικαιούχοι νομικής βοήθειας είναι και τα ανήλικα θύματα των πράξεων που προβλέπονται από τα άρθρα 323Α παρ. 4, 324, 336, 338, 339, 342, 343, 345, 346, 347, 348, 348Α, 349, 351, 351Α του Ποινικού Κώδικα ως προς τις τυχόν ποινικές και αστικές αξιώσεις τους.

Άρθρο 3 παρ. 5 Ν. 3226/2004

5. Εφόσον ο διάδικος είναι ανήλικο θύμα των πράξεων που αναφέρονται στα άρθρα 323Α παρ. 4, 324, 336, 338, 339, 342, 343, 345, 346, 347, 348, 348Α, 349, 351, 351Α του Ποινικού Κώδικα, ο εισαγγελέας, ο ανακριτής με διάταξη, το συμβούλιο και το δικαστήριο με απόφαση, κατά περίπτωση, μπορούν, αν κριθεί αναγκαίο, να του διορίσουν συνήγορο αυτεπαγγέλτως από τον ειδικό πίνακα του άρθρου 3 παρ. 1 του ν. 3226/2004.

Άρθρο 9 παρ. 2 Ν. 2928/2001

2. Μέτρα προστασίας είναι η φύλαξη με κατάλληλα εκπαιδευμένο προσωπικό της αστυνομίας, η κατάθεση με χρήση ηλεκτρονικών μέσων ηχητικής και οπτικής ή μόνο ηχητικής μετάδοσής της, η μη αναγραφή στην έκθεση εξέτασης του ονόματος, του τόπου γέννησης, κατοικίας και εργασίας, του επαγγέλματος και της ηλικίας, που διατάσσονται με αιτιολογημένη διάταξη του αρμόδιου εισαγγελέα πλημμελειοδικών, η μεταβολή των στοιχείων ταυτότητας, καθώς και η μετάθεση ή μετάταξη ή απόσπαση για αόριστο χρονικό διάστημα, με δυνατότητα ανάκλησής της, των δημοσίων υπαλλήλων, που αποφασίζονται κατά παρέκκλιση από τις κείμενες διατάξεις από τους αρμόδιους Υπουργούς ύστερα από εισήγηση του αρμόδιου εισαγγελέα πλημμελειοδικών. Η υπουργική απόφαση μπορεί να προβλέπει τη μη δημοσίευσή της στην εφημερίδα της Κυβερνήσεως, καθώς και άλλους τρόπους διασφάλισης της μυστικότητας της πράξης. Τα μέτρα προστασίας λαμβάνονται με τη σύμφωνη γνώμη του μάρτυρα, δεν περιορίζουν την ατομική ελευθερία του πέρα από το αναγκαίο για την ασφάλειά του μέτρο και διακόπτονται αν ο μάρτυρας το ζητήσει εγγράφως ή δεν συνεργάζεται για την επιτυχία τους.

Άρθρο 51 Ν. 3691/2008

1. Αν κάποια από τις αξιόποινες πράξεις των άρθρων 2 και 3 πραγματοποιείται με σκοπό να προσπορίσει περιουσιακό όφελος σε νομικό πρόσωπο και εφόσον ένα ή περισσότερα από τα πρόσωπα που ασκούν τη διοίκηση ή διαχειρίζονται υποθέσεις τους γνώριζε ή όφειλε να γνωρίζει ότι το όφελος προέκυψε από τέτοια πράξη, επιβάλλονται στο νομικό πρόσωπο, σωρευτικά ή διαζευκτικά, μετά από προηγούμενη κλήτευση των υπευθύνων προς παροχή εξηγήσεων προ δέκα τουλάχιστον ημερών, οι ακόλουθες κυρώσεις: α) Αν πρόκειται για υπόχρεο νομικό πρόσωπο ή εισηγμένη σε οργανωμένη αγορά εταιρεία, με απόφαση της αρμόδιας κατά το άρθρο 6 του παρόντος αρχής επιβάλλονται: i) διοικητικό πρόστιμο από τριάντα χιλιάδες (30.000) ευρώ μέχρι τρία εκατομμύρια (3.000.000) ευρώ, το οποίο προσαυξάνεται από το προκύψαν όφελος, ii) οριστική ή προσωρινή για χρονικό διάστημα από ένα μήνα έως δύο έτη ανάκληση ή αναστολή της άδειας λειτουργίας ή απαγόρευση της άσκησης της επιχειρηματικής δραστηριότητας, iii) απαγόρευση άσκησης ορισμένων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων ή εγκατάστασης υποκαταστημάτων ή αύξησης του μετοχικού κεφαλαίου, για το ίδιο χρονικό διάστημα, iv) οριστικός ή προσωρινός για το ίδιο χρονικό διάστημα αποκλεισμός από δημόσιες παροχές, ενισχύσεις, επιδοτήσεις, αναθέσεις έργων και υπηρεσιών, προμήθειες, διαφημίσεις και διαγωνισμούς του Δημοσίου ή των νομικών προσώπων του δημόσιου τομέα. Το διοικητικό πρόστιμο του στοιχείου i επιβάλλεται πάντοτε, ανεξαρτήτως της επιβολής άλλων κυρώσεων. Η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς είναι αρμόδια αρχή για την επιβολή των ως άνω κυρώσεων σε εισηγμένες σε οργανωμένη αγορά εταιρείες που δεν εποπτεύονται από άλλες αρμόδιες αρχές του άρθρου 6. β) Αν πρόκειται για άλλο μη υπόχρεο νομικό πρόσωπο, με κοινή απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού επιβάλλονται: i) διοικητικό πρόστιμο από είκοσι χιλιάδες (20.000) ευρώ έως δύο εκατομμύρια (2.000.000) ευρώ, το οποίο προσαυξάνεται με το τυχόν προκύψαν όφελος, ii) οι προβλεπόμενες στα στοιχεία ii, iii και iv του εδαφίου α' κυρώσεις. Ως αρμόδιος κατά περίπτωση Υπουργός θεωρείται αυτός που προΐσταται Υπουργείου που έχει τις εξής, κατά σειρά προτεραιότητας, αρμοδιότητες: - εποπτεύει την ορθή και νόμιμη λειτουργία του νομικού προσώπου και δύναται να επιβάλει κυρώσεις, - χορηγεί άδεια λειτουργίας, - τηρεί μητρώα στα οποία εγγράφεται η πράξη σύστασης,

- τηρεί επαγγελματικό μητρώο στο οποίο εγγράφεται το νομικό πρόσωπο, - χρηματοδοτεί, επιδοτεί ή παρέχει οικονομική ενίσχυση. Οι ανωτέρω αρμοδιότητες μπορεί να ασκούνται από υπηρεσίες ή άλλους φορείς που υπάγονται ή ελέγχονται από το σχετικό Υπουργείο.

2. Εφόσον τα κατά την προηγούμενη παράγραφο πρόσωπα αγνοούσαν από αμέλεια την προέλευση της παράνομης περιουσίας ή του οφέλους, επιβάλλονται με τις ίδιες κατά τα λοιπά προϋποθέσεις, σωρευτικά ή διαζευκτικά, οι ακόλουθες κυρώσεις: α) Στην αναφερόμενη στο εδάφιο α' της παραγράφου 1 περίπτωση: - διοικητικό πρόστιμο από δέκα χιλιάδες (10.000) ευρώ έως ένα εκατομμύριο (1.000.000) ευρώ, - οι προβλεπόμενες στα στοιχεία ii, iii και iv, για χρονικό διάστημα έως έξι μήνες. β) Στην αναφερόμενη στο εδάφιο β' της παραγράφου 1 περίπτωση: - διοικητικό πρόστιμο από πέντε χιλιάδες (5.000) ευρώ έως πεντακόσιες χιλιάδες (500.000) ευρώ, - οι προβλεπόμενες στα στοιχεία ii, iii και iv, για χρονικό διάστημα έως έξι μήνες.

3. Για τη σωρευτική ή διαζευκτική επιβολή των κυρώσεων που προβλέπονται στις προηγούμενες παραγράφους και για την επιμέτρηση των κυρώσεων αυτών, λαμβάνονται υπόψη ιδίως η βαρύτητα της παράβασης, ο βαθμός της υπαιτιότητας, η οικονομική επιφάνεια του νομικού προσώπου, το ύψος των παράνομων εσόδων και του προκύψαντος οφέλους, η τυχόν υποτροπή και οι λοιπές περιστάσεις.

4. Η εφαρμογή των διατάξεων των προηγούμενων παραγράφων είναι ανεξάρτητη και δεν επηρεάζει την αστική, πειθαρχική ή ποινική ευθύνη των προσώπων που ασκούν διοίκηση ή διαχειρίζονται κεφάλαια ή υποθέσεις των νομικών προσώπων.

5. Οι κυρώσεις των προηγούμενων παραγράφων επιβάλλονται, εκτός αν με άλλες διατάξεις προβλέπονται βαρύτερες κυρώσεις κατά των νομικών προσώπων.

6. Οι εισαγγελικές και αστυνομικές αρχές, η Υπηρεσία Ειδικών Ελέγχων και η Επιτροπή ενημερώνουν τις αρμόδιες αρχές και τον Υπουργό Δικαιοσύνης για υποθέσεις στις οποίες υπάρχει συμμετοχή νομικού προσώπου υπό την έννοια της παραγράφου 1, σε πράξεις απόπειρας ή διάπραξης των αδικημάτων των άρθρων 2 και 3, καθώς και για τις εκδιδόμενες σχετικές δικαστικές αποφάσεις.

Άρθρο 52 Ν. 3691/2008

1. Με αποφάσεις των αρμόδιων αρχών που εποπτεύουν τις εταιρείες του χρηματοπιστωτικού τομέα, επιβάλλονται στις εταιρείες αυτές εφόσον παραβαίνουν τις λοιπές υποχρεώσεις που προβλέπονται από τις διατάξεις του παρόντος νόμου, του Κανονισμού 1781/2006/ΕΚ και των κανονιστικών αποφάσεων, σωρευτικά ή διαζευκτικά, είτε η λήψη συγκεκριμένων διορθωτικών μέτρων εντός τακτού χρονικού διαστήματος είτε μία ή περισσότερες από τις κατωτέρω κυρώσεις, μετά από προηγούμενη κλήτευση των υπευθύνων προσώπων προς παροχή εξηγήσεων προ δέκα τουλάχιστον ημερών: α) πρόστιμο κατά της εταιρείας από τριάντα χιλιάδες (30.000) ευρώ μέχρι δύο εκατομμύρια (2.000.000) ευρώ και σε περίπτωση υποτροπής από πενήντα χιλιάδες (50.000) ευρώ μέχρι τρία εκατομμύρια (3.000.000) ευρώ, β) πρόστιμο από δέκα χιλιάδες (10.000) ευρώ μέχρι τριακόσιες χιλιάδες (300.000) ευρώ κατά των μελών του διοικητικού συμβουλίου, του διευθύνοντος συμβούλου, διευθυντικών στελεχών ή άλλων υπαλλήλων της εταιρείας, υπαίτιων για τις παραβάσεις ή ασκούντων ανεπαρκή έλεγχο και εποπτεία επί των υπηρεσιών, υπαλλήλων και δραστηριοτήτων της εταιρείας. σε περίπτωση υποτροπής επιβάλλεται πρόστιμο από είκοσι χιλιάδες (20.000) ευρώ μέχρι πεντακόσιες χιλιάδες (500.000) ευρώ, γ) απομάκρυνση από τη θέση τους για ορισμένο ή αόριστο χρόνο μελών του διοικητικού συμβουλίου, του διευθύνοντος συμβούλου, διευθυντικών στελεχών ή άλλων υπαλλήλων και απαγόρευση ανάληψης άλλης σημαντικής θέσης, δ) απαγόρευση της άσκησης ορισμένων δραστηριοτήτων της εταιρείας, της ίδρυσης νέων υποκαταστημάτων στην Ελλάδα ή σε άλλη χώρα ή της αύξησης του μετοχικού κεφαλαίου, ε) σε περίπτωση σοβαρών ή/και επανειλημμένων παραβάσεων, οριστική ή προσωρινή ανάκληση ή αναστολή για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα της άδειας λειτουργίας της εταιρείας ή απαγόρευση της άσκησης της επιχειρηματικής δραστηριότητας.

2. Οι κυρώσεις των περιπτώσεων α' έως ε' της προηγούμενης παραγράφου είναι ανεξάρτητες από τις κυρώσεις του άρθρου 51 για τα αδικήματα των άρθρων 2 και 3 του παρόντος νόμου. Οι κυρώσεις αυτές αιτιολογούνται και δημοσιοποιούνται εφόσον η δημοσιοποίησή τους δεν είναι πιθανό να προκαλέσει δυσανάλογη ζημία στο νομικό πρόσωπο στο οποίο επιβάλλεται η κύρωση.

3. Κάθε αρμόδια αρχή που εποπτεύει εταιρείες του χρηματοπιστωτικού τομέα, ορίζει με αποφάσεις της που δημοσιοποιούνται: α) τις επί μέρους υποχρεώσεις των εταιρειών, στελεχών και υπαλλήλων τους, είτε ξεχωριστά είτε ανά κατηγορίες, β) το βαθμό σπουδαιότητας κάθε υποχρέωσης ή κατηγορίας υποχρεώσεων, με ενδεικτική αναφορά πιθανών κυρώσεων για μη συμμόρφωση προς τις υποχρεώσεις αυτές, γ) άλλα γενικά ή ειδικά κριτήρια προσδιορισμού των κυρώσεων και επιμέτρησης της έκτασής τους, τα οποία λαμβάνει υπόψη της η αρμόδια αρχή.

4. Σε περίπτωση που υπόχρεο φυσικό πρόσωπο παραβαίνει τις υποχρεώσεις του σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου και των σχετικών κανονιστικών αποφάσεων, εφόσον ο πειθαρχικός έλεγχος αυτού ασκείται κατά τις κείμενες διατάξεις από ειδικό πειθαρχικό όργανο, η αρμόδια αρχή παραπέμπει το υπόχρεο φυσικό πρόσωπο στο παραπάνω όργανο, στο οποίο διαβιβάζει και όλα τα στοιχεία της παράβασης.

5. Οι κυρώσεις των προηγούμενων παραγράφων επιβάλλονται, εκτός αν με άλλες διατάξεις προβλέπονται βαρύτερες κυρώσεις κατά των αναφερόμενων υπόχρεων νομικών προσώπων και των υπαλλήλων τους και των υπόχρεων φυσικών προσώπων.

6. Τα πρόστιμα που προβλέπονται στο παρόν και στο προηγούμενο άρθρο και επιβάλλονται από τα αναφερόμενα σε αυτά δημόσια όργανα βεβαιώνονται από τις καθ' ύλην αρμόδιες υπηρεσίες και εισπράττονται σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα Εισπράξεως Δημοσίων Εσόδων (ΚΕΔΕ).

Άρθρο 41 Ν. 3251/2004

1. Αν κάποιο από τα εγκλήματα του άρθρου 40 του παρόντος τελέσθηκε για λογαριασμό νομικού προσώπου ιδιωτικού δικαίου με υπαιτιότητα οποιουδήποτε φυσικού προσώπου, που ενεργεί είτε ατομικά, είτε ως μέλος οργάνου αυτού του νομικού προσώπου και ασκεί εντός του νομικού προσώπου διευθυντική εξουσία η οποία στηρίζεται σε: α) εξουσία αντιπροσώπευσης του νομικού προσώπου ή β) εξουσία λήψης αποφάσεων εξ ονόματος του νομικού προσώπου ή γ) εξουσία ασκήσεως ελέγχου εντός του νομικού προσώπου, σε αυτό το νομικό πρόσωπο επιβάλλονται με κοινή απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού οι εξής διοικητικές κυρώσεις: α) οριστική ή προσωρινή για χρονικό διάστημα από έναν μήνα έως δύο έτη αφαίρεση της άδειας λειτουργίας της επιχείρησης ή, αν τέτοια άδεια δεν προβλέπεται από το νόμο, απαγόρευση της άσκησης της επιχειρηματικής της δραστηριότητας, β) οριστικός ή προσωρινός για το ίδιο χρονικό διάστημα αποκλεισμός από δημόσιες παροχές ή ενισχύσεις ή από δημόσιους διαγωνισμούς, γ) διοικητικό πρόστιμο από 20.000 έως 3.000.000 ευρώ.

2. Αν κάποιο από τα εγκλήματα του άρθρου 40 του παρόντος νόμου τελέσθηκε για λογαριασμό νομικού προσώπου από ένα ιεραρχικά κατώτερο στέλεχος, λόγω αμέλειας ενός από τα διευθυντικά στελέχη της προηγούμενης παραγράφου ως προς την εποπτεία ή τον έλεγχο του ιεραρχικά κατώτερου στελέχους επιβάλλονται οι ακόλουθες διοικητικές κυρώσεις: α) προσωρινή για χρονικό διάστημα από δέκα ημέρες έως έξι μήνες αφαίρεση της άδειας λειτουργίας της επιχείρησης ή, αν τέτοια άδεια δεν προβλέπεται από το νόμο, απαγόρευση της άσκησης της επιχειρηματικής της δραστηριότητας, β) προσωρινός για το ίδιο χρονικό διάστημα αποκλεισμός από δημόσιες παροχές ή ενισχύσεις ή από δημόσιους διαγωνισμούς, γ) διοικητικό πρόστιμο από 10.000 έως 1.000.000 ευρώ.